

2001

1999

1997

1995

1993

1991

1989

1987

1976

1974

1972

1964

1962

tmmob
makina mühendisleri odası

TMMOB SANAYİ KONGRELERİ "Dünden Geçmişe"

Yayın No: MMO/2003/347

TMMOB 2001 SANAYİ KONGRESİ

“Küreselleşme ve Sanayileşme”

30 Kasım 1-2 Aralık 2001

İstanbul

TMMOB 2001 SANAYİ KONGRESİ

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Hüseyin YEŞİL	TMMOB Yürütme Kurulu Üyesi
Cemallettin KÜÇÜK	TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi
Mehmet SOĞANCI	MMO Başkanı
S. Melih ŞAHİN	MMO Başkan Vekili
Ali Ekber ÇAKAR	MMO Sekreteri
Yunus YENER	MMO Saymanı
Tahsin AKBABA	MMO Yönetim Kurulu Üyesi
Ahmet ENİŞ	MMO Yönetim Kurulu Üyesi
Haydar ŞAHİN	MMO Yönetim Kurulu Üyesi
Mustafa YAZICI	MMO Yönetim Kurulu Yedek Üyesi
Tülay Çördük YENER	MMO Yönetim Kurulu Yedek Üyesi
A. Özcan BAYRAKÇI	MMO Yönetim Kurulu Yedek Üyesi
Cenk A. LIŞESİVDİN	MMO Yönetim Kurulu Yedek Üyesi
Alparslan PARLAK	MMO Yönetim Kurulu Yedek Üyesi
A. Turan DÖRTDEMİR	MMO Adana Şube Başkanı
Recep AKKOYUNLU	MMO Ankara Şube Başkanı
Mustafa KARAMAN	MMO Antalya Şube Başkanı
Ömer ATALAY	MMO Bursa Şube Başkanı
Remzi ERİŞLER	MMO Bursa Şube
Faruk İNCEOĞLU	MMO Denizli Şube Üyesi
Ali İhsan KARAMANLI	MMO Eskişehir Şube Başkanı
Yahya BULAT	MMO Edirne Şube
H.Oktay TEKSÖZ	MMO İçel Şube Başkan Vekili
Üzeyir ULUDAĞ	MMO İstanbul Şube Başkanı
Zeki ARSLAN	MMO İstanbul Şube Sekreteri
Zafer ANADOLU	MMO İstanbul Şube Yönetim Kurulu Üyesi
Osman SERTER	MMO İstanbul Şube Yönetim Kurulu Üyesi
Bekir Birol ÖZDEMİR	MMO İstanbul Şube Yönetim Kurulu Üyesi
Savaş SARI	MMO İstanbul Şube Yönetim Kurulu Yedek Üyesi
N. Doğan ALBAYRAK	MMO İzmir Şube Başkanı
Oğuz İNCEOĞLU	MMO İzmir Şube Yönetim Kurulu Sayman Üy.
Ümit ÖZER	MMO Kayseri Şube Yönetim Kurulu Yed. Üy.
Serhat GİRGIN	MMO Kocaeli Şube Başkanı
Mete KALYONCU	MMO Konya Şube Sekreteri
Celal KADIOĞLU	MMO Samsun Şube Başkan Vekili

O.Gökhan BALI	MMO Trabzon Şube Başkan Vekili
Serdar GÜNAY	MMO Zonguldak Şube Yönetim Kurulu Yed. Üy.
İ. Önder ÇELİK	Harita Kadastro Müh. Odası İstanbul Şb. Üy.
Murat FIRAT	Jeofizik Müh. Odası İstanbul Şube Başkan Vek.
Halil İbrahim GÜMÜŞ	Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şub. Sek.
Soner KOZAN	Kimya Mühendisleri Odası Üyesi
Semih ABUT	Kimya Mühendisleri Odası Üyesi
Melih ESEN	Kimya Mühendisleri Odası Üyesi
Emin BİLEN	Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Üy.
Cumhur ARICAN	Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kur. Üy.
Yücel GÜRSEL	Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi
Metin KONCAVAR	Gemi Mühendisleri Odası
Mutlu GÜRLER	Jeoloji Mühendisleri Odası Genel Sekreteri
İlyas YILMAZER	Jeoloji Mühendisleri Odası
M. Salih ARGUNHAN	Jeoloji Mühendisleri Odası
Ümmühan YOKUŞ	Jeoloji Mühendisleri Odası
Filiz Ayşe DEMİRCİ	Jeoloji Mühendisleri Odası
Ceyza KOÇAK	Tekstil Mühendisleri Odası
Ahmet GÜZEL	Tekstil Mühendisleri Odası
Özkan KÖKSEL	Ziraat Mühendisleri Odası

KONGRE YÜRÜTME KURULU

Emin KORAMAZ
Yavuz BAYÜLKEN
Osman SERTER
Prof. Dr. İ. Reşat ÖZKAN
Gazi İPEK
Mehmet YAVUZKAN

KONGRE SEKRETERİ

Haydar BOYALI

PROGRAM

- Açılış Konuşmaları
Yavuz BAYÜLKEN
Üzeyir ULUDAĞ
Mehmet SOĞANCI
Kaya GÜVENÇ

I. OTURUM: "Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Sanayi Stratejileri ve Politikaları"

- Osmanlı Sanayii İçerisinde Tekstil Sanayiinin Gelişimi
Dr. Abdülkadir BULUŞ
- Özel Girişimle Sanayileşme Döneminde Sanayide Yabancı Sermayenin Boyutu (1923-1932)
Arş. Gör. Hamdi GENÇ
- 1948 İktisat Kongresi
Doç. Dr. Mehmet TÜRKYAY
- I. Oturum Tartışmalar

II. OTURUM: "Avrupa Birliği Süreci"

- AB Sürecinin Sanayileşme Üzerindeki Etkileri
Arş. Gör. Emine TAHSİN
- Gümrük Birliği Sürecinde İthalatın Açılmasının Tekstil ve Konfeksiyon Sektörlerine Etkileri
Doç. Dr. Ziyet ÖNDOĞAN AKTUĞLU
- II. Oturum Tartışmalar

III. OTURUM: "Rekabet Politikaları"

- Küreselleşme Sürecinde Rekabet Politikalarının Türkiye Açısından Değerlendirilmesi
Prof. Dr. Arif ESİN
- Fikri Mülkiyet Hakları Koruma Sistemi ve Dünya Ticaret Örgütü-TRIPS Anlaşması: Gelişmekte Olan Ülkeler Perspektifinden Bir Değerlendirme
Yrd. Doç. Dr. Saadet İYİDOĞAN
- III. Oturum Tartışmalar

IV. OTURUM: "Sanayi Teknoloji ve AR-GE"

- Sanayi Yoğunlaşması
Doç. Dr. Meral SARIKAYA ÖZHAN
- Teknoloji Çağı ve Türkiye Sanayi
Doç. Dr. Dilek ÇETİNDAMAR
- Küreselleşme Sürecinde Türkiye'nin Dış Ticaretindeki HIGH-TECH Mallar ve

Rekabet Güçleri

Yrd. Doç. Dr. Feride DOĞANER GÖNEL

- Teknoloji Transferinde Stratejik Bir Yaklaşım: Uluslararası Risk Sermayesi
Yrd. Doç. Dr. Halil İ. BULUT
- IV. Oturum Tartışmalar

V. OTURUM: "KOBİ'ler"

- Türkiye'nin Ekonomik ve Sınai Gelişiminde KOS'ların Yeri ve Önemi
Ayşegül DİNÇ

VI. OTURUM: "Küreselleşme ve Türkiye"

- Küreselleşme ve Küreselleşmenin Türkiye Üzerine Etkileri
Prof. Dr. Sudi APAK
- Kapitalizmin Diasporası/Küreselleşen Sermaye/Yerelleşen Demokrasi - İnsan Hakları
Yrd. Doç. Dr. Halil MUTİOĞLU
- Küreselleşmeyi Tartışırken İnsan Hak ve Özgürlüklerini Yeniden Gözden Geçirmek
Prof. Dr. Meryem KORAY
- Ulus Devlet -Küreselleşme İkilemi, Bilgi- Teknoloji İhracı Küresel Yereli Öldürülebilir mi?: Küreselleşme Üzerine Güncel Bir Tartışma
Araş. Gör. Emel BAŞTÜRK AKÇA
- Türkiye'de Yabancı Yatırımlar
Dr. Abdurrahman ARIMAN
- Yeni Ekonomi Ne Kadar Yeni?
Doç. Dr. Hayri KOZANOĞLU
- VI. Oturum Tartışmalar

VII. OTURUM: "Sanayide İşgücü ve Ücret Eğilimleri"

- "Sanayisizleşme"nin Gölgesinde Mühendisler ve Mühendislik"
Aziz HATMAN
- Kapitalizmde Dönüşüm Dinamikleri ve Sendikal Kriz
Yrd. Doç. Dr. Özgür MÜFTÜOĞLU
- Türkiye'de KOBİ ve Büyük İşletmelerde Kar Marjı Oranı ve Emek Verimlilik Artışlarının Nedenleri Üzerine
Yrd. Doç. Dr. Burak GÜRBÜZ
- İnsan Kaynakları Eğitiminin İşletmeler İçin Önemi
Yrd. Doç. Dr. Esra NEMLİ
- VII. Oturum Tartışmalar

VIII. OTURUM: "Sanayileşme, Kalkınma, Planlama"

- Kalkınma, Sanayileşme, Plan

Arslan Başer KAFAOĞLU

- Günümüz Açısından Ulusal Çıkar, Kalkınma ve Planlama Kavramlarının Gözden Geçirilmesi
Prof. Dr. Ahmet ÇAKMAK
- VIII. Oturum Tartışmalar

IX. OTURUM: "Özel Oturum: Kadın Emeği ve Küreselleşme"

- Çalışma Hayatında Kadın
Prof. Dr. Meryem KORAY
- Bankacılık Sektöründe Cinsiyete Dayalı Meslek Ayrımı
Prof. Dr. Gülay GÜNLÜK ŞENESEN, Doç. Dr. Şemsa ÖZAR
- Türkiye'de Sanayileşme Sürecinde ve Ekonomik Kriz Dönemlerinde Ailelerin Ayakta Kalma Mücadelesinde Kadın Emeğinin Önemi Üzerine Bir Deneme
Saniye DEDEOĞLU
- IX. Oturum Tartışmalar

X. OTURUM: "Sektör ve Alan Çalışması"

- Dudullu Organize Sanayi Bölgesi'nde Makina İmalat Sanayinde Alan Araştırması
Yrd. Doç. Dr. Berna GÜLER MÜFTÜOĞLU
- Makina İmalat Sektörü Araştırma Raporu
Yavuz BAYÜLKEN
- X. Oturum Tartışmalar

PANEL: "Yeni Dünya Düzeni ve Küreselleşme"

Panel Yöneticisi : Yavuz BAYÜLKEN

Katılımcılar : Doç. Dr. Emin GÜRSES
İhsan ÇARALAN
Doç. Dr. Hayri KOZANOĞLU
Prof. Dr. İ. Reşat ÖZKAN

Sunuş: Felsefe ve Teknoloji

Prof. Dr. Şafak URAL

PANEL: "Türkiye: Küreselleşme ve Sanayi"

Panel Yöneticisi : Emin KORAMAZ

Katılımcılar : Doç. Dr. Fuat ERCAN
: Yrd. Doç. Dr. Aziz KONUKMAN
: Kemal ÖZDEN, Prof. Dr. İşaya ÜŞÜR

TMMOB 2001 SANAYİ KONGRESİ AÇILIŞ KONUŞMALARİ

Yavuz BAYÜLKEN - TMMOB Makina Mühendisleri Odası

Değerli katılımcılar, saygıdeğer konuklar ve basın mensupları, hepinize “hoş geldiniz” diyorum.

Bu kongre, 2001 yılının çok önemli bir döneminde açılıyor. Türkiye Mühendis Mimar Odaları Birliği düzenledi, Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi sekreteryalığını yaptı. “Küreselleşme ve Türkiye” konulu, başlığı taşıyan bu kongre gerçekten Türkiye’nin ve dünyanın özel bir döneminde, gerçekten küreselleşmenin önemli bir döneminde açılıyor.

Küreselleşme, tüm sorunları ve çözümsüzlükleriyle bir kez daha Türkiye gündeminde, hem de sanayileşme gibi yaşamsal bir konuda. Şubat 2001’den itibaren kriz derinleşiyor, krizden en büyük payı da sanayi alıyor. Yetkililer, ilgililer, medya, sanayide yaşananları çoğunlukla göz ardı ediyor, hasır altı ediyor. 120 bine yakın irili ufaklı sanayi tesisi kapanıyor, 1,5 milyona yakın insan işsiz kalıyor, kalanlar yarı ücretle çalışmaya razı oluyorlar. Birçok işyerinde “kim kalsın, kim gitsin” yarışması oynanıyor, hani şu meşhur yarışma; insanın kişiliğini, onurunu ayaklar altına alan yarışma, işletmelerde de yapılıyor. Kapalı kapılar altında birçok üst yönetici “bu kalsın, bu gitsin” ve sonra bunu teknik elemanlara açarak, orada bu oyuna katılıyorlar; evet, insan onuru bir kere daha çiğneniyor.

Anadolu’nun durumu daha da vahim; küçük sanayi ve organize sanayi sitelerinde tesisler birbiri ardına kapanıyor, talep düşüyor, üretim düşüyor, krediler verilemiyor, ödenemiyor, ihracat yapılamıyor, tesisler alabildiğine ucuzluyor, kapasite kullanım oranları yüzde 35’ler oranına düşüyor. Fabrikalar, iş adamları, yatırımcısı, mühendisi ve işsizlerle, işçisiyle tüm üretmeye alışkın olanların çaresizliğini yaşıyor ve sorunlar büyüdükçe, çareler de tükenir gibi gözüktüyor ve bulunan çözümler kısa vadeli ve kısır.

Peki, ilgililer ne yapıyorlar? Sanayinin durumundan hiç söz edilmiyor, varsa yoksa finansal sermayeye çözüm arıyorlar, IMF’den yeni kaynaklar gündeme geliyor, yeniden borç sarmalına giriliyor. Üretim nasıl artacak, yatırım nasıl yapılacak, insanlar nasıl iş bulacaklar? Tek çözüm, sanayileşmenin yeniden tüm sorunlarıyla ele alınıp, iç kaynaklara dayalı, kendi gücüne güvenen bir yapıya kavuşturulması; yabancı sermayenin gelmesi için bile bu gerekir, yoksa ucuza kapatılan tesisler tam bir kapatma sanayi durumuna düşer.

21. Yüzyılda sermaye dolaşımı olağanüstü boyutlarda geliyor, 2 trilyon dolar dolaşıma çıkıyor, çokuluslu şirketler her gün yeni bir şirketi ele geçiriyor, şirket evlilikleri boşanmalardan daha çok gündemde yer alıyor. Gelişmiş ülkeler gelişmemişlerle arayı açıyor, teknoloji dev boyutlarda geliyor ve insan yaşamını

altüst edecek ürünler pazara sürülüyor. En üstteki yüzde 5, dünya Gayri Safi Hâsılasının yüzde 45'ini alıyor. Sanayiler "temiz ve pis olarak ayrılıyor, merkez ülkeleri çevreye pis sanayileri bırakıyorlar.

Bugüne kadar düzenlenen sanayi kongrelerinde sanayi böyle kapsamlı ele alınmamıştı, üstelik sektör ve alan çalışmalarına kritik sektörler alanı da kapsamamıştı. Burada sanayinin geçmişi ortaya konuluyor ve hesaplaşıyor, bugünkü durumu irdeleniyor, gelecekte AB'ye girme aşamasında neler yapılabileceği araştırılıyor. Ayrıca teknoloji, Ar-Ge, insan faktörü, kalifikasyonla tüm boyutlarıyla sanayi ele alınıyor.

Çözümler, tartışmaların ve sorunların içinde, bildiri ve tartışmalar buraya gelecek ve uzun uzun tartışılacak. Bütün bu tartışmalar ve bildirimler, basına, sivil toplum örgütlerine, partilere gönderilecek bir kitapçık halinde toplanacak. Kamuoyunda bu çözümlerin ve çözümsüzlüklerin tartışılacağını umalım. Burada kongreye katkıda bulunan tüm bildiri sahiplerine, TMMOB ve Makina Mühendisleri Odası Yönetimi, Düzenleme ve Yürütme kurulları üyelerine teşekkür etmeyi bir borç biliyorum.

Açılış konuşması için, Makina Mühendisleri Odası Başkanını davet ediyorum.

Üzeyir ULUDAĞ -TMMOB MMO İstanbul Şube Başkanı

Sayın Başkan, Sayın Dekan, Üniversitelerin Değerli Temsilcileri, Değerli Katılımcılar, Basın Mensupları, Değerli Konuklar,

TMMOB adına Makina Mühendisleri Odası'nın düzenlediği ve sekreteryalığını Şubemizin yaptığı "KÜRESELLEŞME ve SANAYİLEŞME" Kongresine hoş geldiniz. Sizleri Şube Yönetim Kurulu ve şahsım adına saygı ile selamlıyorum.

Günümüzde adından çok siz edilen küreselleşme olgusu, uygulamaları ve politikaları itibarı ile Dünyada ülkemizde, yoğun olarak tartışılmaktadır. Teknolojiyi, yoğun bilgiyi ve sermayeyi elinde tutan, gelişmiş ülkeler küreselleşmeyi savunurken, Ekonomisi İMF ve Dünya Bankasının Finansal politikaları ile yürütülen az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler tepkisiz kalmaktadır. Tüm dünyada ve ülkemizde küresel anlayışın uygulama ve sonuçlarını bilen aydın, yurtsever insanlar, Seatel'de, Bonn'da, Cenevre de tepkilerini gösterdiler. Bilim insanları'da yayınları ile uyarılarda bulunmaya devam etmektedirler.

Emperyalizmin yeni yüzü olan küreselleşme Ulus devletlerin parçalanmasını, piyasaların serbestleşmesini, çalışma alanında kuralızsızlaştırmayı devletin küçülmesini, özelleştirmeyi hedeflemekte ve sosyal devlet olgusunu, kamu yararı ilkesini yok saymaktadır.

Küreselleşme politikalarının hakim olduğu 1990'lı yıllarda sanayileşmiş ülkeler milli gelirlerini devasa boyutlara çıkarırken gelişmekte olan ülkelerin milli gelir

artışları güdük kalmıştır.

Dünya Bankasının verilerine göre; ABD'nin kişi başına düşen geliri 1990'da 22106\$ iken 1999'da 31920 \$ olmuştur. İngiltere 17088 \$'dan 24478 \$'a yükselmiş iki ülkenin ulusal gelirleri 9 yılda yaklaşık %44 seviyesinde artmıştır.

Buna karşın, Arjantin'in ulusal geliri 4343 \$'dan 7519 \$'a Türkiye'nin 2697 \$'dan 2912 \$'a yükselmiştir.

Ülkemizde yaşanan kriz küreselleşme politikalarının bir ürünüdür. Bugün zor duruma düşen Sanayi Kuruluşları tesislerini çok ucuz fiyatlara ulus ötesi tekellere satmak zorunda kalmaktadırlar. Kriz ile birlikte yoksullaşma hızla artmış, İşsizlik milyonlar seviyesine ulaşmıştır.

Değerli Konuklar;

Bu Kongreyi;

Tek kutuplu dünyada uygulanan Küreselleşme politikalarının ülkemiz sanayisi üzerindeki etkilerini, Türkiye'de ilk defa geçmişi ile hesaplaşarak, Türkiye Sanayisinin bugüne kadar geçirmiş olduğu evreleri, nesnel olarak ele alarak gelişmeleri belirlemek; Küreselleşme Gümrük birliği ve AB'ye katılım sürecinin sanayimizin varoluş ve geçirdiği dönüşümler ile etkilerini tartışmaya açmak, ülke sanayinin mevcut durumunu ve geleceğini, sosyal, ekonomik ve politik yönleri ile irdeleme amacı ile düzenledik. Buradan çıkacak sonuçların ülkemizin geleceğini belirlemede etkili olacağına inanıyoruz. TMMOB ve MMO olarak, Bilimin, Hukukun üstünlüğü savunarak, Bağımsız, Demokratik Sanayileşen, Türkiye özlemi içinde olduğumuzu tekrar belirtmek isterim.

Küreselleşme ve Sanayileşme Kongresinin gerçekleştirilmesinde katkıda bulunan, Danışmanlar Kurulu Düzenleme Kurulu ve Yürütme Kurulu üyelerine, Kongre Sekreterine, İstanbul Şube çalışanlarına, Kongrede oturma yöneten, bildiri sunan meslektaşlarımıza, Bilim insanlarına, Örgüt Yönetici ve Temsilcilerine, Üniversite ve diğer kurum temsilcilerine, katılımcılara, Şube Yönetim Kurulu ve Şahsım adına teşekkür ederim.

Mehmet SOĞANCI - MMO Genel Başkanı

Sayın Öğretmenim, Sayın Dekanım, Sayın Birlik Başkanım, Birliğe bağlı odaların değerli yöneticileri, sevgili mesai arkadaşlarım, değerli meslektaşlarım; hepinizi Makina Mühendisleri Odası adına, Oda Yönetim Kurulumuz adına ve Oda Başkanı sıfatıyla şahsım adına saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Geleneksel kongremizin açılışında bizimle birlikte olup onur verdiniz, hepinize teşekkür ediyorum.

Sayın Bayülken'in ve Sayın Üzeyir Uludağ'ın konuşmalarıyla tanımlanan

bir "Türkiye'de sanayi kongrelerinin anlamı ne olur"a gelmeden önce sizinle bir paylaşımda bulunmak istiyorum. Paylaşmak istediğim şey şu: Biz, TMMOB ve bağlı odaları olarak 3 yılı aşkın bir süredir bir tartışmanın peşindeyiz. Meslek etiğinden, mesleki denetim esaslarından, mesleki yeterlilik ve uzmanlıktan, hizmet üretiminden yola çıkılarak bir TMMOB gerçeğini, TMMOB misyonunu kendi aramızda, yöneticiler olarak, örgütlü üyeler olarak, TMMOB gönüllüleri olarak bir noktalarla vardırma istiyoruz ve Birliğin bugününü tanımlamak istiyoruz ki, geleceğine yönelik önemli ipuçları olsun diye. Bunu neden yapıyoruz? Sayın Bayülken, Türkiye'yi çok güzel tanımladı, güzel sözlerle bir Türkiye tanımladı. Meslek örgütlerine, meslek birliklerine, demokratik kitle örgütlerine böylesi tanımlanan bir ülkede, böylesi bir coğrafyada çok büyük görevler düştüğü için, TMMOB önemlidir, TMMOB'nin de sözleri önemlidir diye ve bu nedenle de biz bu çalışmalarını yapıyoruz, işneyi öncelikle kendimize batırıyoruz.

Nisan 2002'de Ankara'da Mühendislik Mimarlık Kurultayı çalışmalarını altında toplayacağımız bu tartışmaları da bir şekilde kararlar manzumesi olarak bitirmeyi istedik. Geçen hafta sonu Ankara'da da buna ilişkin yerel kurultay yapıldı. Örgüt misyonu başlığında bir önerge verdik salona, salonda okuduk bunu. Bu önerge aslında TMMOB'de gönüllü bir grup arkadaşımız tarafından yazılmıştı ve yine bu önergenin altında aslında Makina Mühendisleri Odasının Demokrat Danışma Kurulunun da imzası vardı; çok kısaca sizinle paylaşmak istediğim metin budur. Bir TMMOB nedir, biz neyin peşindeyiz, bu kongreleri niçin yapıyoruz, bunun önemli ipuçları burada yatıyor ve öncelikle bunu sizinle paylaşmak istedim. Salonda bu çok olumlu karşılandı ve oybirliğiyle Nisanda yapılacak Mühendislik Mimarlık Kurultayına da taşınma kararı alındı.

Önerge şöyle yazılmıştı; Özet olarak: TMMOB'nin ilkeleri ve çalışma anlayışı: "TMMOB ve bağlı odaları mesleki demokratik kitle örgütüdür, demokrat ve yurtsever karakterdedir, emekten ve halktan yanadır, antiemperyalisttir; yeni dünya düzeni teorilerinin, ırkçılığın ve gericiliğın karşısındadır; siyasetin dar anlamını aşar, yaşamın her olayını siyasetle ilişkili görür, barıştan yanadır, insan hakları ihlallerine karşıdır, insanlık onurunun korunmasından yanadır, örgütsel bağımsızlığını her koşulda korur, gücünü sadece üyesinden ve bilimsel çalışmalarından alır; meslek ve meslektaş sorunlarının, ülkenin ve halkın sorunlarından ayrılmayacağını kabul eder; politikaların oluşturulmasında ve uygulanmasında demokratik merkezîyetçi yöntemleri uygular, karar alma sürecinde demokratik ve katılımcıdır, bağlı odalarıyla birlikte mühendis ve mimarların meslek alanlarını düzenler, üyesinin ve halkın çıkarlarını korur, sanayileşme ve demokratikleşme alanlarında durum tespitleri yapar, politikalar ve çözüm önerileri üretir, ülkenin demokratikleşmesi için çaba sarf eder, kamuoyu oluşturmaya yönelik çalışmalar içinde tartışmasız yer alır, demokratik kitle örgütleri ve sivil toplum örgütleriyle ilkeli ve demokratik işbirliği

içerisindedir” ana metin girişi bu.

Buna bağlı olarak da bir çalışma anlayışını koyduk; “TMMOB ve bağlı odalar, toplumdan soyutlanmış seçkin mühendis ve mimarların örgütü değil; aksine, toplum içinde yer alan, onun bir parçası olarak toplumla etkileşim içinde bulunan; temsili demokrasi alanının daraltılması ve biçimsel uygulamalar yerine birlikte düşünme, birlikte üretme ve birlikte yönetme mekanizmalarını güçlendirici çabalara yönelen; rant gruplarının otoriter, sınamamayan, hesap vermeyen yönetimlerinin aksine örgüt içi demokrasisi güçlendirilmiş, seçim dışında da katılım mekanizmalarını yaşama geçiren, profesyonellerin ve uzmanların örgütü anlayışını reddeden, aksine kitle örgütü niteliğiyle organlarına dayalı çalışma yürüten bir çalışma anlayışı içerisindedir. TMMOB ve bağlı odaları, siyaset dışı kalma anlayışlarının tam tersine her koşulda ve her zaman siyaset yapan, siyasetin dar anlamını aşan anlayışları yapıya hâkim kılan; üye ilişkilerini devlet ve egemen kesimlerle olan ilişkilerin önüne koyan, resmi otoriteyle her türlü diyaloga ve işbirliğine açık; ama işbirlikçi yaklaşımların dışında kalan bir çalışma anlayışı, içerisindedir. Meslek örgütü kavramını demokratik kitle örgütü özelliğinin önüne çıkartarak mesleki eğilimleri güçlendiren anlayışların aksine, mesleki demokratik kitle örgütü anlayışlarını hayata geçiren bir çalışma anlayışı içerisindedir. Her türlü yapılarla ve örgütlerle olan ilişkisinde anlamsız hiyerarşik eşitlik anlayışları yerine, ilişkilerinde bu yapıların toplum içindeki işlevselliklerini ölçü olarak alan bir çalışma anlayışı içerisindedir. Hiçbir üyesinin sorununu dışlamayan, ancak üyesinin büyük çoğunluğunu oluşturan ücretli çalışan mühendis ve mimarların konumları gereği ücretli çalışan kesimlerle ve onların örgütleriyle ilişkilerini güçlü hale getiren bir çalışma anlayışı içerisindedir. Dünyayı, ülkeyi ve yaşamı tanıyan, anlayan ve ona göre politikalar üreterek yaşama geçiren bir çalışma anlayışı içerisindedir.”

Böylesi bir çalışma anlayışı içerisinde Birlik ve bağlı odaları kendi çalışma dönemlerinde ne yapıyorlar? Kendi meslek alanlarıyla ilgili olarak ülkeyi sorguluyorlar, sorunları tespit ediyorlar, çözüm önerileri buluyorlar ve bunları yaşama geçirecek çalışmaları yapıyorlar. Onlarca sempozyum, kongre, her çalışma döneminde TMMOB ve bağlı odaları tarafından gerçekleştirilerek hayata geçirilmeye çalışılıyor; çünkü Sayın Bayülken’in söylediği gibi, hakikaten bu ülkede derdimiz çok büyük. Bitmeden, tükenmeden, usanmadan, dilimiz döndüğünce kendi meslek alanlarımızla ilgili ülke gerçeklerini böylesi toplantılarda kamuoyunun önünde anlatacağız. Bu çalışmaların arkasında aslında çok yoğun da bir birikim olduğunu ifade etmek gerekiyor. Bu Sanayi Kongresinin özelliğini ve yılı ve tarihi itibarıyla gerekliliğini Sayın Bayülken çok güzel özetledi.

Kısaca bir hatırlatma yapmak istiyorum: Sanayi kongreleri bu ülkede 70’li yıllardan beri yapılıyor, 1985-87 sonrasında da -Sayın Kaya beyden de olurunu aldım, kendisi uzun yıllardır yürütme kurullarında görev aldığı için söylüyorum-

düzenli olarak Makina Mühendisleri Odası Sekreteryalığında yapılır.

91'den bu yana, yani şu son 10 yıllık geçmişte bu sanayi kongrelerinde çok özetle hangi başlıklarda neler tartışmışız, neleri kamuoyu önüne koymuşuz, hangi çabaları biriktirmişiz, onları size kısaca hatırlatmak istiyorum.

91 Sanayi Kongresinde o zamanki Yönetim Kurulu imzasıyla çıkan yazıda şöyle bir sunuş yapmış arkadaşlar: "72 yılından bu yana konuyla ilgili kişi ve kuruluşların katkısıyla sanayi kongreleri TMMOB adına düzenlenmektedir, 91 Sanayi Kongresi bu geleneğin bir devamıdır" diyorlar. Şunu tanımlıyorlar: "Bilim ve teknolojiadaki olağanüstü gelişmeler ve ekonomilerin uluslararasılaşması sürecinde Türkiye sanayiinin konum ve geleceğinin saptanması, kongrenin ana temasını oluşturacaktır. Söz konusu saptamanın yapılabilmesi için, bilim ve teknolojiadaki olağanüstü gelişmeler ve ekonomilerin uluslararasılaşması sürecinde dünya sanayii ve yeni sanayileşen ülkelerin sanayileşme deneyimleri gözden geçirilecek ve bunun ışığında Türkiye sanayii belli sektörler düzeyinde ve makro düzeyde irdelenecektir. Bu irdelenmede, Türkiye sanayiinin geleceğe yönelik gelişme dinamiklerinin belirlenmesiyle birlikte uygulanagelen sanayii politikalarının değerlendirilmesi ve yeni önerilerin geliştirilmesine olanak tanıyacak bir yaklaşım çerçevesi temel alınacaktır." Kongre bu amaçla düzenlenmiş, ama arkadaşlar kongreye gelirken biraz fazla çalışmışlar. Otomotiv ve yan sanayii sektör raporu hazırlanmış, tekstil sektör raporu yapılmış, savunma sanayii sektör raporu yayımlanmış, elektronik sanayii sektör raporu, makina yapım sanayii sektör raporu, tarımsal sanayiiler sektör raporu, mühendislik hizmetleri sektör raporu, demir-çelik sektör raporu, küçük ve orta ölçekli sanayii sektör raporu yayımlanmış ve bunlar da kitapların başlıklarının fotokopisi. Bunların altında çok büyük emek ve çaba var, bunlar kolay hazırlanmıyor; sene 1991.

93'e geldiğimizde şöyle söyleniliyor: 93 Sanayi Kongresi çalışmalarının Türkiye'nin sanayii ve teknoloji politikaları ve uluslararası rekabet hedefleri çerçevesinde yürütülmesinin nedenleri anlatılıyor, ve deniliyor ki, "söz konusu ana temanın 2 ana alan çerçevesinde geliştirilmesi tasarlanmıştır. Öngörülen 2 ana alan ve kapsamı şu şekildedir; birincisi kamu ve özel sektör sanayi işletmelerinin gelişme çerçeve ve perspektifleri, ikincisi yeni üretim süreçleri ve uluslararası rekabet perspektifinde kalite ve kalite alanında kurumsal düzenlemeler."

95 Sanayi Kongresine geldiğimizde, o dönemde de Makina Mühendisleri Odası Başkanıydım, şu şekilde belirlemiştik amacı: "Genellikle gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi, Türkiye ekonomisinin önemli rantlar üreten nitelikte olduğu bilinmektedir. Gelişmiş ekonomilerde rant, ulusal gelirin küçük bir parçasıyken, ülkemizdeki ulusal gelirdeki payı oldukça yüksek düzeydedir. Türkiye'de Cumhuriyetten günümüze değin çeşitli türde rant kollama uygulamaları süregelmektedir. Özellikle 80 sonrasında

üretim ekonomisinden rant ekonomisine doğru bir yönelme olduğu dikkat çekicidir. Söz konusu yapılanma, devletin doğru ve demokratik örgütlenmemiş, demokratik mekanizmanın ülkede bir siyasi sistem olarak yerleşmemiş olduğu bir düzende ortaya çıkmaktadır. Bu ise, siyasi iktidarların toplum denetiminden yoksunluğunu göstermektedir. Devlet, rant yaratan değil, rantların yaratılmasını engellemeye çalışan işlevde olmalıdır. Ekonomik olmanın yanında sosyal bir olgu da olan bu durum, üretken yatırımların ulusal gelire oranını yükseltecek bir sanayileşme süreci ve yaratılan kaynakların üretici güçlere eşit dağılımı sağlanarak aşılabılır. Bu anlamda ekonomik büyümenin ve sermaye birikiminin sürekliliği için, teknolojiyi önemseyerek üretilebilir hale gelebilecek nitelikte işgücününün yaratılması gerekmektedir. Gümrük Birliği, uzun dönemde Avrupa Birliğine tam üyelik ve değişen uluslararası rekabet koşulları, Türkiye'nin sanayileşme politikalarının belirginleşmesini zorunlu hale getirmektedir. Belirtilen görüşler doğrultusunda 95 Sanayi Kongresi çalışmalarının 'rant ekonomisinden üretim ekonomisine' çerçevesinde yürütülmesinin yararlı olacağı sonucuna varılmıştır" deniliyor. Oturum başlıklarına bakarsanız; Ekonomik yapının toplumsal kökenleri, Türkiye'de çağdaşlaşma sürecinin gelişimi, Ekonomide yönetim yapısı, daha sonra "Ekonomik gelişme perspektifi" başlığında Türkiye ekonomisinin rekabet gücü, Gümrük Birliği ve Avrupa Birliği sürecinde ekonominin gelişme perspektifleri, Ulusal teknolojik yenilenme sistemleri, "Uluslararası yükümlülükler ve ürün sertifikasyonu ile ilgili kalite kontrol sistemleri" başlığı altında Uluslararası anlaşmalar, normal, standartlar, bunların yükümlülükleri; Ürün sertifikasyonuna yönelik kalite kontrol sistemleri ve bir son başlık da işgücünün niteliği ve eğitimde yeterlilikte de mesleki ve akademik yeterlilik, Uzmanlık tartışmaları 1995 Sanayi Kongresinin oturumlarını ana başlıklarını teşkil ediyor.

97'ye geldik, amacı şöyle yazmışız. 97 Sanayi Kongresi, ekonomilerin uluslararası düzeyde yeniden yapılandırıldığı bir zaman dilimine rastlamakta, yeni tekno-ekonomik paradigmayla sosyo-örgütsel alt sistem arasındaki ilişkiler yakın geleceğin ipuçlarını vermekte. Bilim-teknoloji-sanayi sarmalı siyaset yanında, siyasaları ile de iktidar olmanın koşullarını düzenlemekte. Global ve yerel katmanların artan ağırlığı, üretimin ve hizmetin örgütlenmesini zenginleştirirken, bu yaygınlaşmanın ve hareketliliğin ulusal katmana olan borcunu iyi bilen gelişmiş ülkeler bu avantajlarını alabildiğine değerlendirmekte. Ulusal yenilik rüzgârlarının -globalizm, küreselleşme ve benzeri olarak algılayın bunu- dayattığı modalar aracılığıyla ekonomik ve entelektüel egemenliklerini pekiştirmekte. Dünyayı ve Türkiye'yi karşılaştırmalı olarak izlemeye ve yorumlamaya başladığımız yakın dönem sanayi kongreleri dizisini işte böyle bir resim içinde yerel dinamikleri öne çıkartan toplu bir bakışla bu çerçevedeki tartışmaları noktalamayı istedik. Kongre Yürütme Kurulumuz 'kanımızca, yarın artık bugündür' demektedir. 97 Kongresinin konu başlıkları ilginçtir, belki bugünün ışıklarıdır. Odadan bir

çalışma yapmıştık, "Anadolu sanayiinin araştırma raporunun sunulması". Kongrenin birinci oturumunda bunu ortaya koyduk. Yanlış hatırlamıyorsam, Ankara, İstanbul, Konya, Çorum ve Kayseri illerinde yapılan çok yoğun bir çalışmanın sunumuydu Birinci Oturum. İkinci Oturumda Dünya ekonomisinde gelişmeler ve sanayileşmenin yeni boyutları, sonraki oturumda Devlet ve sınıfların yeniden yapılanması, daha sonraki oturumda Toplumsal değişim sürecinde istihdam ve işgücü eğilimleri ve son oturumda da Sanayi ve teknoloji stratejisi için ipuçlarını tartıştık.

99'a geldiğimizde, Kongre Yürütme Kurulumuz bu kongreyi şöyle sunmuştu: "TMMOB adına 2 yılda bir yapılan Sanayi Kongresi bu kez yeni bir yüzyılın eşliğinde yapılıyor." Kongre gündeminde bilim-teknoloji ve sanayi alanlarında 20. Yüzyıldan 21. Yüzyıla doğru neyi devrettiğimiz ve yeni yüzyılda ne yapmamız gerektiği konuları yer alıyor. Bilim teknolojisinin teknolojiyle iç içe geçtiği, teknolojik yeteneğin yükseltilmesinin baş aktörlerinden biri olan mühendisler, sona ermekte olan yüzyılda ön plana çıkan bir meslek topluluğu oldu. Mühendislerin ve mimarların örgütü olmamız nedeniyle de Sanayi Kongresi '99 ana başlık olarak "Mühendisler ve Sanayileşme" adı altında yürütüldü". Bundaki başlıklara da bakarsak, "sanayi sektörlerimiz -Gümrük Birliği süreçleri başlamıştı, bir yıl önce ve bir yıl sonra sanayi sektör raporları burada da çıktı- 21. Yüzyıla doğru yeniden irdelenerek, gelecekte karşılaşacağımız teknolojik yenilikler ve bu yeniliklerin etkileri tanımlanmaya çalışılacak, 21. Yüzyıla doğru teknolojiye değişim ve sanayi politikaları tartışılacaktır" demişiz, gerçekleşen de bunlar oldu.

Bu kısaca özetlemeye çalıştığım sanayi kongrelerinin altında, metreyle ölçerseniz 1,5 metreye yakın kitap vardır, yazı vardır, göz nuru vardır, alın teri vardır. Niye vardır bunlar; sorunlu ve sancılı bir ülkede yaşıyor olmanın bize yüklediği sorumluluktan dolayı vardır.

Bir Oda Başkanı olarak çok açık yüreklilikle söylüyorum: TMMOB, 1975'lerden bu yana Türkiye'de siyaset yapmaktadır ve bu siyasetinin hakkını vermektedir; çünkü bu ülkenin TMMOB'ye ihtiyacı vardır. Bu Sanayi Kongresinin de sonuçları (Sayın Bayülken'in söylediği o kitap gerçekten bunların üstüne konulacak), kalıcı olacaktır. Böylesi bir görevi 80'li yıllardan beri Makina Mühendisleri Odasına "yapın" diye veren Birlik Yönetim Kuruluna gerçekten teşekkür ediyoruz, "bu bizim için onurlu bir görevdir. Bu ülkenin Birliğe, Birliğin odalarına, Odanın da üyelerine ihtiyacı vardır" diyoruz. Makina Mühendisleri Odası da bu kongreleri yapmaya, bu görevi üstlenmeye bundan sonra da devam edecektir.

Türkiye'yi, dünyayı, sanayileşmeyi ve TMMOB'nin ülke yapılanmasında duruş noktasını açıklamak üzere benden sonra Sayın Birlik Başkanım Kaya Güvenç söz alacak. O bizim adımıza konuşacağı için sözlerimi bitiriyorum. Ama bir teşekkür sunmak zorundayım. Bu anlatılan çabalar zor gerçekleşiyor. Emeği geçen bütün

arkadaşlarıma Oda Yönetim Kurulu adına teşekkür ediyorum. Özellikle İstanbul Şube yöneticilerine ve çalışanlarına, Yürütme Kurulumuza teşekkür ediyorum. Yapılan zor bir iştir. Bizi bir araya getirdiler. Diliyorum bu kongre de diğer kongreler gibi hem Oda tarihinde, hem ülke tarihinde önemli olarak yerini alır.

Gösterdiğiniz sabır için teşekkür ediyorum.

Kaya GÜVENÇ - TMMOB Başkanı

Sayın konuklar, sevgili arkadaşlarım; hepinizi Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Önce bir teşekkür, birden fazla teşekkür; önce Danışmanlar Kuruluna, Sanayi Kongresi Yürütme Kuruluna, Düzenleme Kuruluna, İstanbul Şubesine ve Makina Mühendisleri Odasına teşekkürler sunuyorum. Katılanlara teşekkür ediyorum; bizi aydınlatacak olan, görüşlerini bizimle paylaşacak olan arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Bir başka teşekkürüm daha var; nedenini konuşmamın sonunda söyleyeceğim, ama o teşekkür peşin bir teşekkür. O teşekkür, bu salonlarda dile getirilen görüşlerin/ önerilerin, buralarda çizilen politikaların, Türkiye’de sanayileşmenin esas sahiplerine; yani emekçi sınıflara ulaştırılması yönünde çaba gösteren arkadaşlara olacaktır, onlara da peşinen teşekkür ediyorum.

Sayın Yavuz Bayülken ve Üzeyir Uludağ arkadaşlarımız, uluslararası planda ve Türkiye’de küreselleşmenin sonuçlarını aktardılar, o tabloya ekleyecek fazla bir şeyim yok.

Biliyorsunuz, “küreselleşme” denilen olgu esas itibarıyla 3 kategorinin -sermayenin, malların ve hizmetlerin- serbest dolaşımı anlamına geliyor. Küreselleşme aslında emperyalizmin; yani daha klasik deyimimle, daha bilimsel deyimimle kapitalizmin tekelci aşamasının ve kapitalizmin sermaye ihracını esas alan o düzenin bir başka evresi. Bu evrenin çok çeşitli yönlerine değinilebilir; örneğin trilyonlarca doların bir ülkeden bir ülkeye gidip geldikleri, bu ülkelerin refahlarına ve kalkınmalarına hiçbir katkısı olmadan 1 hafta ortalama süreyle kaldıkları ve orada elde ettikleri faizleri, rantları başka ülkelere taşıdıkları, kendi ülkelerine taşıdıkları anlatılabilir. Başka şeyler anlatılabilir, biz burada sanayi alanındaki gözlemlerimizi sizinle paylaşalım.

Sermaye yoğunlaşıyor, büyük uluslararası tekeller çerçevesinde ve onların etrafında yoğunlaşıyor; ama öte yandan da bu şirketler uluslararası bir nitelik kazanıyor, ikisi birbiriyle çok ters değil. Üretimde aynı olayı yaşıyoruz; üretimde bir taraftan yine büyük dev firmaların, çokuluslu şirketlerin etrafında yoğunlaşan bir üretim olayı var. Buna paralel olarak bir başka yönü de üretimin yine uluslararası bir nitelik kazanması; yani bir taraftan büyük sermayeler, büyük şirketler, dev şirketler,

bir taraftan uluslararası nitelik kazanma ve öbür taraftan da bütün bunların arasında bir yoğunlaşma.

Bu çokuluslu şirketler aslında dünyada gelişmekte olan bütün süreçleri de bir şekilde denetim altına alıyorlar. O kadar ki, örneğin Dünya Ticaret Örgütünün kuruluşuyla beraber biliyorsunuz Uruguay'da toplantılar yapıldı "Uruguay Roundu" diyoruz, nihai senedi çıktı. Son zamanlarda bizleri de çok yakından ilgilendiren hizmetlerin serbest dolaşımına ilişkin bir dizi çalışma yapılıyor. Bütün bunlarda egemen olan ve bütün bunları yönlendiren işte bu çokuluslu şirketler.

Küresel dünya dediğiniz o dünyada, bu çokuluslu şirketler, dev firmalar -"çokuluslu" diyebilirsiniz, "ulusötesi" diyebilirsiniz, "uluslar arası" diyebilirsiniz, çok çeşitli şeyler söyleyebilirsiniz- olayları o noktaya kadar götürdüler ki; örneğin Uruguay Nihai Senedi, bir devletin hangi alanlarda, hangi ölçüde destek verebileceği -biliyorsunuz gümrükler ortadan kalktı, gümrükler ortadan kalkınca, devletlerin kendi ülkelerindeki sanayileri ya da hizmetleri belli ölçülerde destekleme yönünde birtakım özgürlükleri olması gerekiyordu- düzeyine kadar tanımlıyor. Bu tanımlama yapıldıktan sonra da o düzene uygun bir dünya sistemi yerleştirilmeye çalışılıyor; makro-ekonomik planda IMF, yapısal alanda da Dünya Bankası iki büyük kuruluş ve Dünya Ticaret Örgütü de bütün bunların tepesinde geliyor.

Böyle bir dünyada ülkeler ne yapıyorlar? Bize geleceğim, ama önce dilerseniz çok kısaca gelişmiş ülkeler ya da kimi gelişmekte olan ülkeler, bu küreselleşme olayına karşı, bu gümrüklerin kalktığı, dolayısıyla rekabetin sınırlarla korunamadığı bir dünyada neler yapıyorlar? Yaptıkları son derece basit sözlüklerle anlatılabilir; her ülke kendi ekonomisinin büyüklüğüne göre, kendi sanayisinin yapısına göre ve OECD raporundan alıntı olduğu için, izninizle buradan okuyacağım, "bilim ve teknoloji tabanlarının gücüne göre tedbirler alıyorlar." Dolayısıyla küresel dünyada sanayileşme olayını yan yana getirdiğiniz zaman orada temel olan rekabet gücü, bilim, teknoloji, innovation -inovasyon- politikalarında yatıyor.

Biliyorsunuz, 1970'ler özellikle enformasyon teknolojisinde olağanüstü gelişmelere neden oldu. Bilim her zaman bir üretici güçtü; ama bilimle teknoloji arasındaki ilişki öylesine bir düzeye geldi ki, artık dünyada neredeyse bilimsel bir araştırmamanın ürününün doğrudan pazarlanabilir bir ürün haline geldiği bir dönemi yaşıyoruz. Bilim teknolojiyi, teknoloji de bilimi çok hızlı bir şekilde etkiliyor ve bu sarmal giderek birbirini daha yakından etkilemeye başlıyor. Bilimdeki bu gelişmeler, teknolojideki bu gelişmeler aslında iç içe süreçlerini de büyük ölçüde etkiledi.

Bu tabloya baktığınız zaman, bu tablodan çıkan sonuç özetle şudur: Teknoloji, firmaların olduğu kadar ulusların da rekabet güçlerinin temel unsuru haline geldi. Teknoloji yetmiyor, bilimde elde ettiğiniz bulguları, teknolojik araştırmalarda elde

ettiğiniz bulguları bir şekilde bir kullanılabilir ürüne veya bir hizmete veya bir iş sürecindeki değişikliğe dönüştürmeniz gerekiyor; işte bunun adına da “innovation”, Türkçe adıyla “yenilik, yenilenme, yenileme” diye adlandırılabilir bir süreci tanımlıyorsunuz. Yani özetle dünyadaki gelişmiş ülkeler ve kimi gelişmekte olan ülkeler, küresel dünyanın kendi ülkelerine olumsuz olan etkilerini azaltmak için, kendi ulusal bilim-teknoloji innovation politikalarını belirliyorlar ve hayata geçiriyorlar.

Devletin rolü -gelişmiş ülkelerde devletin küçük olduğunu filan söyleyenler yanılmamalıdır- çok basit bir ölçü vermek gerekirse, merkezi hükümet bütçelerinin Gayri Safi Milli Hâsılaya oranlarına bakmak yeterlidir ve Avrupa Birliği devletlerinde bu oran yüzde 43 düzeyindedir -o borçlardan ödenen faiz hariç- Türkiye’de yüzde 20’ler düzeyindedir. Dolayısıyla bize “devleti küçültün” diye fetva veren Amerika Birleşik Devletleri, gelişmiş ülkeler, G-7’ler, Avrupa Birliği aslında bizim 2 katımız büyüklüğünde olan kendi devletlerini küçültmüyorlar. Ne yapıyorlar; o devleti, ulusal bilim-teknoloji politikalarının temel bir belirleyicisi ve temel bir güdümlenici olarak ellerinde tutuyorlar.

Teknoloji öngörülerıyla ilgili planlar, risk sermayeleri, buna benzer başka açılımlar, hepsine baktığınız zaman devletin gelişmiş ülkelerde dahi kaçınılmaz bir rolü ortaya çıkıyor. Bunu özellikle bilimsel ve teknolojik araştırma-geliştirme rakamlarına oranlarına baktığınız zaman da görmek mümkündür. Dünyanın gelişmiş ülkelerinde araştırma-geliştirmeye ayrılan pay Gayri Safi Milli Hâsılaya göre yüzde 2-3 arasında değişir, Türkiye’de binde 4-5’ler mertebesinde ve bu yıllardan beri böyledir. Türkiye’de yıllardan beri bilim ve teknolojiye uğraşanlar, bilim insanları, en az eşik değer olarak yüzde 1’e ulaşılması gerektiğini ifade etmelerine karşın Türkiye’de rakam halen binde 4’lerde, binde 5’lerde gezinmektedir. Bunun anlamı şudur: Aradaki fark her geçen gün daha da artmaktadır.

Biz ne yapıyoruz? Türkiye’nin temel belgelerinde aslında bilim ve teknoloji yeni bir olay değil. Şöyle bir geriye doğru gittik, Üçüncü 5 Yıllık Kalkınma Planı 1973-77’yi kapsıyor, orada teknolojik gelişme ve teknoloji transferiyle ilgili önemli açıklamalar var. Dördüncü Plan 79-83 dönemini kapsıyor ve orada teknoloji politikalarının ilk defa bir kalkınma planında, bir resmi belgede teknoloji politikalarından bahsediliyor; teknoloji politikalarının sanayi, istihdam ve yatırım politikalarıyla birlikte bir bütün olarak ele alınması ve belli sektörlerin kendi teknolojilerini üretecek biçimde geliştirilmesiyle ilgili açıklamalar var.

1983’lerden sonra biliyorsunuz Bilim Teknoloji Yüksek Kurulu kuruldu, 1983-2003 Türkiye bilim politikası, arkasından 1993-2003 Türkiye bilim ve teknoloji politikaları, arkasından yine Türkiye’nin bilim ve teknoloji politikası 1997’de bütün bunların hepsi aslında bir şekilde Türkiye’de de dile getirilmiş. Bu belgeler son derece değerli ve önemli belgeler, ancak burada çok temel olan bir başka husus şu: Örneğin,

Bilim Teknoloji Yüksek Kurulunun almış olduğu kararların uygulandığını söylemek mümkün değil. Bilim ve teknolojide araştırma-geliştirme faaliyetlerinin Gayri Safi Milli Hâsılasını en az yüzde 1'e yükseltmesi yönündeki politikalar ya da kararlar şu ana kadar hiçbir şekilde gündeme gelmiş değil, gerçekleştirilmiş değil. Neden? Çok basit bir nedenle, çünkü bu belgeler ne yazık ki siyasi iradeden yoksundurlar; çünkü Türkiye'de siyasi irade, Türkiye'nin sanayileşmesi, bu sanayileşmenin temeli olan bilim ve teknoloji innovation politikalarıyla ilgili değil.

1978'lere götürüyorum sizi, Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı çalışmaları yapılıyor. Dördüncü 5 Yıllık Kalkınma Planının önemli bir saptaması var; yine buradan, notlarımdan kısaca aktarmak istiyorum: "İmalat sanayii ara malları üretiminde önemli bir birikim sağlanmıştır. Türkiye'de KİT sistemine dayalı imalat sanayideki gelişmeler sürdürülmelidir" Dördüncü 5 Yıllık Kalkınma Planına yön veren ana görüşlerden bir tanesidir bu. Ancak 1978'de bir başka rapor var, altında da Sayın Kemal Derviş'in imzası var; Dünya Bankasının raporu, Türkiye'yle ilgili bazı saptamalarda bulunuyor ve diyor ki, "imalat sanayiinde yaratılmış olan kapasite yeterlidir. Türkiye, dış ticaret politikalarıyla kalkınmasını sürdürmeye devam etmelidir. Türkiye'de kamu girişimciliği ve kamu küçültülmeli, KİT'ler piyasa mekanizmalarına tabi kılınmalı ve özellikle imalat ve madencilik sektöründeki devlet yatırımları, kamu yatırımları durdurularak bu alandan çekinilmelidir" Bunun adı, Türkiye'deki istikrar ve yapısal uyum programlarının hemen hemen ilkidir.

1978-79 tarihlerinde -o zamanki Devlet Planlama Teşkilatı ve o zamanki sosyal demokrat, şimdiki Sayın Başbakanın başında bulunduğu partinin iktidarı, bu Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı için fon arayışları, destek arayışlarını çıkarırlar-o zamanki büyükelçilerden bir tanesinin deyimiyile "IMF, bu sanayileşme planını çok ihtiraslı bulmuştur." Dolayısıyla bu 5 Yıllık Kalkınma Planına mali destek gelmez, arkasından biraz önce sözünü ettiğim o yapısal uyum ve istikrar programına bir destek gelir. O programın Türkiye'deki bir başka adı 24 Ocak Kararlarıdır, bir başka adı da 12 Eylül rejimidir.

Bugün "Bilim Teknoloji Yüksek Kurulu, ulusal bilim politikaları, teknoloji politikaları" dediğiniz bütün o olayların arkasında siyasi iradenin olmayışı, 1980'lerle birlikte "küresel" denilen o dünyanın IMF'siyle, Dünya Bankasıyla Türkiye'de yeniden yapılandırmayı gündeme getiren temel politikaların bir sonucudur ve siyasi irade 12 Eylül'le birlikte doğrudan doğruya ranta yönelen, Türkiye'de üretimi dışlayan bir yapıya kavuşmuştur.

Sevgili Mehmet Soğancı, sanayi kongrelerini çok güzel özetledi. 1960'lardan beri, yanlış hatırlamıyorsam 61'de ilki, o da sanayi kongresi değildir; Makina İmalat Sanayi Kongresidir ve İstanbul Teknik Üniversitesinden arkadaşlar tarafından yapılmış olan güzel bir toplantıdır, ondan sonra sanayi kongreleri dönemi başlıyor.

Sanayi kongrelerinde bütün bunların hepsini görüştük, tartıştık. Biraz önce size aktardığım bu bilgiler de aslında bizim Emek Platformunun Mart ayında düzenlemiş olduğu Emek Politikaları Sempozyumuna sunulan bildirimlerden aldığımız notlardır veya kitapta olan bilgilerdir, onu da size referans olarak vermek istiyorum.

Dünyanın yaptığı bu, Türkiye'nin yaptığı bu -siyasi iktidar anlamında yaptığı bu- bizim yaptığımız da bu, biz de sanayi kongreleriyle bu olayı gündeme getirmeye çalışıyoruz. Bu siyasi irade 1980'den sonra "küreselleşmeye" başka bir deyimle uluslararası sermayeye, gelişmiş ülkelere teslimiyetin bir başka adıdır. Türkiye'de, içinde bizim de bulunduğumuz birçok örgüt, bilim insanları -televole profesörleri değil, gerçek bilim insanları- Türkiye'deki bugün yaşanan sorunların temelinde Türkiye'ye özellikle 20 yıldan beri dayatılan bu politikaların yattığını açık ve net bir şekilde ifade etmişlerdir. Aksini söyleyenleri kürsülere davet ettik, aksini söyleyenleri kürsülere davet ediyoruz; gelsinler, tartışalım. Onlar "alternatifleri yok" diye konuşmaya, mırıldanmaya devam etsinler, alternatifinin olduğu da apaçık meydandadır.

Siyasi irade, Türkiye'yi uluslararası sermayenin çıkarlarına teslim etme yönünde tecelli etmeye devam ediyor. Son 2 yılda, son 3 yılda çıkarılan yasaları, yapılan Anayasa değişikliklerini ve o son demokratikleşme paketini bir tarafa atıyorum, onu daha başka bir şekilde tartışmamız gerekir; ama çıkarılan bütün yasaların altında yatan tam teslimiyetin bir adım daha ileriye götürülmesi anlamını taşıyor. Şu anda buna yenisi ekleniyor, o da İhale Yasası. Kısaca değinmek istiyorum: İhale Yasası Tasarısı Meclise sunuldu, İhale Yasasıyla ilgili olarak IMF'ye niyet mektubunda demişiz ki, "biz uluslararası standartlara uygun bir kamu ihale yasası yapacağız."

Avrupa Birliği'ne verilen o ulusal programda da yine aynı şekilde diyor ki, "uluslararası standartlar düzeyinde bir kanunu en kısa zamanda çıkaracağız." Uluslararası standart deyince, belge deyince, ister istemez "bu konuda uluslararası standart ne var" diye baktık; Birleşmiş Milletler var, Birleşmiş Milletlerin bir komisyonu var, Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu, adı "UNCITRAL." Orada örnek bir kamu ihale yasası var, örneği var, bir örnek vermişler ve o örnek yasanın bir bölümü "değerlendirme" başlığı altında diyor ki, "bir devlet isterse, yerli isteklilere fiyat avantajı tanıyabilir" bununla bitmiyor, devam ediyor "eşik değerler saptar, ancak bu eşik değerlerin üzerinde yabancı firmalara açabilir." Çok önemli olan bir başka bölüm var; diyor ki, "kalkınma politikaları stratejileri çerçevesinde, isterse belli alanları sadece ve sadece yerli üreticilere bırakabilir -ihalenin belli bölümlerini- Bunun içinde ürünler vardır, bunun içinde hizmetler vardır, istenirse o devlet buna ek tedbirler getirebilir."

Verdiğimiz taahhütler, stratejiler anlamında önceliklerinize göre burada istediğiniz düzenlemeyi yapabilirsiniz. Ne yapmışlar bizimkiler, bizim arkadaşlarımız,

vatandaşlarımız, siyasi iktidarı oluşturanlar “eşik değer” diye 100-150 milyar liralık bir eşik değer saptamışlar -mühendislik hizmetleri açısından ele alıyorum- veya galiba 3 milyon Euro civarında, 5 trilyon filan civarında. Başka ne yapmışsınız; bir de yüzde 15’lik bir değer saptamışsınız. Diyoruz ki, “bütün dünya ülkeleri -bunu hangi ülkenin ulusal bilim teknoloji politikalarınıza bakarsanız bakın- kamu alımlarını, kamu ihalelerini kendi ulusal politikalarının gerçekleştirilmesi yönünde bir araç olarak kullanırlar” bunu neden yazmıyorsunuz, bunu neden ifade etmiyorsunuz? Ama dediğim gibi, siyasi irade ne yazık ki Türkiye Halkının çıkarlarını, Türkiye Halkının refah düzeyinin yükseltilmesini, iş olanaklarının yaratılmasını amaçlamıyor; tablo bu. Bu nedenle Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği bu sanayi kongresine gelirken, “bu sanayi kongresinde ne söyleyeceğiz” diye bir tereddüt geçirmedim.

Yıllardan beri bu ülkede üretimi dışlayan, her krizin yükünü emekçi sınıflara çıkaran, mühendis ve mimarların çalışma ortamlarını ortadan kaldıran ve onların ekonomik, demokratik ve sosyal haklarını görmezlikten gelen siyasi iradeye artık dur deme noktasına gelmiştir. Türkiye’de sanayileşmede, istihdamda, Türkiye’de halkın refah düzeyinin yükseltilmesi de, gelir adaletinin sağlanması da artık sermaye sınıfının ve sermaye sınıfı partilerinin işi değildir; bu görev ve bu işlev doğrudan doğruya emeğin, emekten yana ve emekçi sınıfların sırtına kalmıştır artık.

O nedenle de Türkiye’de bu güzel sanayi kongresinde ister istemez şunu söylüyoruz: Sorun artık emekten yana ve demokrasiden yana bir siyasi iradenin iktidara taşınması sorunu haline gelmiştir; çünkü sanayi olmadan bir ülkenin taşeronluktan kurtulması, kendi geleceğine güvenle bakması mümkün değildir. Ancak ne yazık ki, yıllardan beri sermayenin de bu alanda ortaya koymuş oldukları artık onlara güvenmemizi ortadan kaldırıyor. Onlara güvenmiyorsak, kendimize güveniyoruz ve kendimize güvendiğimiz için de bütün katılımcılara, bu kongreye emeği geçen arkadaşlara tekrar teşekkür ediyorum.

Biraz önce peşinen teşekkürümü bir kez daha açıklıyorum: Bu salonlarda elde edilen görüşler, bu salonlarda çizilen politikalar emekçi sınıflara ulaşmak zorundadır, onlara bu görevi hatırlatmak zorundadır. Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği kendi uzmanlık alanındaki her konuda bunu yaparken, sanayileşme alanında da bir kez daha şunu söylemektedir: IMF ve Dünya Bankası politikalarından kurtulmadan, Türkiye’de sanayileşmek mümkün değildir. Sanayileşmenin temeli olan bilim-teknoloji innovation politikalarını hayata geçirmek mümkün değildir. Bunu sermaye sınıfları yapmayacaklarına göre; emekçi sınıflar, haydi görev başına.

Saygılar sunuyorum.

TMMOB 2001 SANAYİ KONGRESİ SONUÇ BİLDİRGESİ

Küreselleşme Dünya kapitalizminin içinde bulunduğumuz dönemi belirleyen son aşamasıdır. Sermayenin (finans kapitalin) sınır tanımaksızın uluslar arası boyutta dolaşımı, spekülatif sermayenin olağanüstü miktarlara erişmesi, teknolojinin baş döndürücü hızda gelişmesi, emeğin baskı altına alınması ve yoğunlaşma sonucu piyasalarla ortaya çıkan oligopolistik yapı başlıca göstergeleridir. Tüm ekonomik sektörler gibi sanayi de küreselleşmeden büyük çapta etkilenmiş, merkez ülkelerdeki teknoloji ve bilgi üretimi, çevre ülkelerdeki klasik sanayi üretimini taşeronlaştırmıştır. Dolayısıyla sorunun Dünya ve Türkiye boyutunda tartışılıp, somutlaştırılması, tüm boyutlarıyla ele alınıp kritik ve önerilerin sunulması bu Kongre bağlamında önem kazanmaktadır.

TMMOB Sanayi Kongresi 2001'in amacı, Türkiye sanayinin bugüne kadar geçirdiği aşamaları nesnel olarak ele alıp gözden geçirmek, küreselleşme bağlamında Gümrük Birliği ve AB'ye katılım süreçlerindeki oluşumları ve dönüşümleri tartışmaya açmak ve geleceğe yönelik sanayileşme sürecini sosyal, ekonomik ve politik yönleriyle araştırmaktır. Kongrenin bu amaca yönelik, kapsamı;

- Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Sanayi Stratejileri ve Politikaları
- Avrupa Birliği Süreci
- Rekabet Politikaları
- Sanayi, Teknoloji ve AR-GE
- KOBİ'ler
- Küreselleşme ve Türkiye
- Sanayide İşgücü ve Ücret Eğilimleri
- Sanayileşme, Kalkınma ve Planlama
- Özel Oturum: Kadın Emeği ve Küreselleşme
- Sektör ve Alan Çalışması

olarak tespit edilmiş ve Kongre bu çerçevede/kapsamda gerçekleştirilmiştir.

TMMOB adına Odamızın düzenlediği ve MMO İstanbul Şubesinin sekreteryaya çalışmalarını yürüttüğü Sanayi Kongresi, 30 Kasım, 1 ve 2 Aralık tarihlerinde Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryumunda yapıldı. Kongrede 3'ü "Kadın Emeği ve Küreselleşme" adlı özel oturumda olmak üzere toplam 28 bildiri, Sektör-Alan çalışmalarında Ümraniye Sanayi Bölgesi ve Makina İmalat Sanayi Araştırma Raporları sunuldu. Kongrede sanayileşme, küreselleşme bağlamında tüm boyutlarıyla ele alınarak tartışıldı. Katılım zaman zaman 125 kişiyi buldu, tartışmalar konunun her yönüyle ortaya konulmasını sağladı.

Üç günlük kongre sonunda bildiri ve raporlarla yapılan saptamalar doğrultusunda oluşturulan sonuç ve öneriler aşağıda belirtilmiştir.

- Ülkelerin kalkınmasında sanayileşme en önemli kriterlerden biridir. Bugün de Türkiye'nin gelişmiş bir ülke olması, sanayileşmede izlenecek doğru politikalarla teknolojiye yenilikçi çalışma ve AR-GE'den geçmekte, kaynakların doğru ve etkin kullanımı ile yatırımların ülke boyutunda gerçekleştirilmesiyle mümkün görülmektedir. Cumhuriyet öncesi ve sonrası stratejiler ve politikalarla sanayileşme istenilen düzeye çıkarılamamıştır.
- Gümrük Birliği Anlaşması sonrasında sanayide ihracatın ithalatı karşılama oranı azalmış, Türkiye ekonomisinin belli mallardaki rekabet gücü, AB karşısında önemli ölçüde gerilemiştir. Sanayide yapısal dönüşümler gerçekleştirilmeden AB'ye geçişte yetersiz kalınacağı görülmektedir.
- Korumacılık oranlarının düşürülmesi, önemli ihracat sektörü olan tekstil - konfeksiyonda bile krizin yaşanmasına neden olmuş, atıl kapasite ve artan maliyetlerle bu sektörde bunalım derinleşmiştir. Tek taraflı anlaşmaların Türkiye sanayine zarar vereceği bir kez daha ortaya çıkmıştır.
- Küreselleşmenin ana mantığı gereği, sermayenin karlılığının düştüğü coğrafi ve sektörel alanları terk etme politikası Türkiye'de etkisini göstermiştir. Çok uluslu firmalar küresel stratejileri adına Türkiye'deki üretim tesislerini kapatmışlar veya ithalatçı konuma geçmişlerdir. Bazı sektörlerde ise evlilik veya satınalma yolu ile yoğunlaşmayı belirgin hale getirmişlerdir (Çimento, demir-çelik ve medya gibi)
- Teknolojinin hızla geliştiği bu dönemde, Türk sanayinin ayakta kalabilmesi ve rekabet gücünü arttırabilmesi, yeni teknolojileri kullanabilir ve üretebilir hale gelmesine bağlıdır. İnovasyon ve AR-GE bu anlamda Türkiye sanayinde önem kazanmaktadır. GSMH'nın en az % 1 - 1, 5'u AR-GE'ye ayrılmalıdır.
- Türkiye sanayi içinde KOBİ'lerin önemli bir yeri bulunmaktadır. Tüm işyerlerinin % 97'sini oluşturan KOBİ'ler istihdamın % 52'sini, sanayi gelirin % 46'sını, katma değer % 42'sini sağlamakta, buna karşılık % 26 ihracatta pay almakta, sanayiye verilen kredilerin ise ancak % 4'ünü kullanmaktadır. Bu dengesizlik içinde bulunduğumuz krizde daha da kötüleşmiş, KOBİ'ler giderek ekonomik yaşamdan çekilmeye başlamışlardır. Bu Türkiye sanayi için tehlike sinyallerinin belirginleşmesi demektir. Yatırımlar durmakta ve mevcut sanayi işletmelerinden verimli olanları çok uluslu tekellerin eline geçmektedir.
- Küreselleşme "yeni ekonomi" kavramını da gündeme getirmektedir. Yeni ekonomide, işçi sendikalarına yer olmadığı, hareket kabiliyeti yüksek, sermayenin

sendikası olmayan, emek haklarının sınırlı, ücretlerin düşük bulunduğu ülkeye akacağı savunulmaktadır. Dayanışma ve toplumsal pazarlık gibi kavramlar bu kimliğe yabancıdır. Dolayısıyla küreselleşmenin emeği baskı altına alan bu stratejisine karşı, belirli ilkelere sahip çıkılması gerekmektedir. İstihdamın bir hak olarak kabulü, çalışma saatlerinin en aza indirilmesi, çalışmanın doğayı tahribinin en aza indirilmesi, her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması, sadece fırsat eşitliğinin değil eşitliğin kendisinin bir değer olarak kabulü, üretimin hem işçiler hem de çevre hakkını içerecek biçimde maksimum demokratik kontrolü, tüketimin eğitim, sağlık, ulaşım ve rekreasyonunda içerecek biçimde toplumsallaştırılması; bu ilkelerin en önemlileri olmaktadır.

- Türkiye sanayinin bugünkü yapısı mühendislerin bilgi, beceri ve teknik gelişme düzeyini önemli ölçüde etkilemekte ayrıca ekonomik olarak bu kesimin gücünü de giderek düşürmektedir. Yatırımların azalması, mevcut tesislerin teknolojilerini yenileyememesi, AR-GE çalışmalarının yeterli olmaması, mühendisleri bir teknisyen durumuna düşürmektedir. Ayrıca birçok işletmede mühendis istihdamı da azalmaktadır. Mühendisler meslek dışı alanlarda çalıştırılmakta veya üretiminde egemen olan teknolojinin basit kullanıcısı durumuna düşürülmektedirler. Sanayide yapısal dönüşümler gerçekleşmeden, inovasyon (yenilikçi buluşlar) politikaları köklü olarak uygulanmadan ve mühendislik eğitimi çağdaş düzeye getirilmeden bu konularının değiştirilmesi mümkün değildir.
- Sanayide planlama kavramı makro düzeyde tamamen rafa kaldırılmıştır. Planların özendirici, yönlendirici ve sektörel bazda düzenleyici olması, kalkınmayı hızlandıracak ve sanayi ile bütünleştirecek bir düzeye eriştirecektir. Bu da bir sanayi politikası ve stratejisi ile mümkün görülmektedir. AB'ye geçiş döneminde bu politikalara her zamankinden fazla ihtiyaç bulunmaktadır. İlgili tüm kuruluşlar gibi TMMOB de üzerine düşen görevi yapmaya hazırdır.
- Sanayide kadın emeği özellikle bazı sektörlerde (tekstil, ilaç, plastik v.s) önemli ölçüde kullanılmaktadır. Ancak kadınlar hem düşük ücret almakta hem de daha uzun süre çalıştırılmaktadırlar. Buna karşı mücadele verilmesi zorunludur.
- Ümraniye Sanayi Bölgesinde yapılan alan çalışması, önemli ölçüde KOBİ'nin küreselleşmeden etkilendiğini, teknolojik yenilenme içinde olmadığını, geleneksel kalıpların fazla değişmediğini, krizin firmaları büyük çapta sarstığını ve AB'ye geçiş sürecine hazır olmadıklarını ortaya koymaktadır.
- Sanayinin temel sektörlerinden biri olan Makina İmalat Sanayi ayrıntılı bir biçimde analiz edilmiştir. Dünya ile kıyaslamada Türkiye makina imalat sektörü başlangıç aşamasındadır. Dünya üretimi içindeki payı % 1,2 civarındadır. İhracatın ithalatı karşılama oranı % 25'dir. Üretim küçük işletmelerde yapılmakta, sektör krizden

en hızlı etkilenen bir yapıda olmaktadır. Spesifik imalat makinaları yapımına öncelik vermek gerekmektedir. Özgün tasarım, AR-GE ve yenilikçi buluşlar, bu sektörün gelişebilmesi için zorunlu faktörlerdir.

TMMOB 1999 SANAYİ KONGRESİ

“Mühendisler ve Sanayileşme”

10-11 Aralık 1999

Ankara

TMMOB 1999 SANAYİ KONGRESİ

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Kaya GÜVENÇ	TMMOB
Mehmet SOĞANCI	Makina Mühendisleri Odası
Emin KORAMAZ	Makina Mühendisleri Odası
Ali Ekber ÇAKAR	Makina Mühendisleri Odası
Hüseyin ÖZGÜL	Makina Mühendisleri Odası
Melih ŞAHİN	Makina Mühendisleri Odası
Ethem ÖZTÜRK	Makina Mühendisleri Odası
Nurten GÜLTEKİN	Makina Mühendisleri Odası
Ahmet ENİŞ	Makina Mühendisleri Odası
Elif ÖZTÜRK	Makina Mühendisleri Odası
Tahsin AKBABA	Makina Mühendisleri Odası
Cengiz TEKİN	Makina Mühendisleri Odası
Haydar ŞAHİN	Makina Mühendisleri Odası
Ali BÜLBÜL	Makina Mühendisleri Odası
Ali ŞİMŞEK	Makina Mühendisleri Odası
Göksel N. DEMİNER	Çevre Mühendisleri Odası
Ali YİĞİT	Elektrik Mühendisleri Odası
İmran ER	Gıda Mühendisleri Odası
Kadircan AKTAŞ	Jeofizik Mühendisleri Odası
Rıza SOYPAK	Jeoloji Mühendisleri Odası
Hasan KÜÇÜK	Kimya Mühendisleri Odası
Zuhal YAZICI	Kimya Mühendisleri Odası
Emin BİLEN	Maden Mühendisleri Odası
Yusuf Ziya KAYIR	Metalurji Mühendisleri Odası
İbrahim BAYKAN	Orman Mühendisleri Odası
Bülent ATİK	Şehir Plancıları Mühendisleri Odası
İrfan CİRELİ	Tekstil Mühendisleri Odası
Özkan GÖKSEL	Ziraat Mühendisleri Odası
Mahmut TEBERİK	Makina Mühendisleri Odası Adana Şube
Yaşar ÇEVİK	Makina Mühendisleri Odası Ankara Şube
Mustafa KAHRAMAN	Makina Mühendisleri Odası Antalya Şube
Remzi ERIŞLER	Makina Mühendisleri Odası Bursa Şube
Faruk İNCEOĞLU	Makina Mühendisleri Odası Denizli Şube
Hasan ESEN	Makina Mühendisleri Odası Diyarbakır Şube

Yahya BULAT	Makina Mühendisleri Odası Edirne Şube
A. İhsan KARAMANLI	Makina Mühendisleri Odası Eskişehir Şube
Ali PERİ	Makina Mühendisleri Odası Gaziantep Şube
Turgut BELEN	Makina Mühendisleri Odası İçel Şube
Zeki ARSLAN	Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şube
Oğuz İNCEOĞLU	Makina Mühendisleri Odası İzmir Şube
Nafiz KAHRAMAN	Makina Mühendisleri Odası Kayseri Şube
Serhat GİRGIN	Makina Mühendisleri Odası Kocaeli Şube
Lütfi ÖZTÜRK	Makina Mühendisleri Odası Konya Şube
Nejdet KURNAZ	Makina Mühendisleri Odası Samsun Şube
Ayhan SÜRME	Makina Mühendisleri Odası Trabzon Şube

KONGRE YÜRÜTME KURULU

Ali Ekber ÇAKAR	Makina Mühendisleri Odası
Ethem ÖZTÜRK	Makina Mühendisleri Odası
Muzaffer SÖNMEZ	Kimya Mühendisleri Odası
Yunus YENER	Makina Mühendisleri Odası

KONGRE SEKRETERİ

Ersoy BEY	Makina Mühendisleri Odası
-----------	---------------------------

PROGRAM

- Açılış Konuşmaları
Mehmet SOĞANCI - TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yavuz ÖNEN - TMMOB Başkanı
Süleyman DEMİREL - Cumhurbaşkanı

- I. OTURUM : GAP ve Sanayi Raporu
Oturum Başkanı: Ali Ekber ÇAKAR
Yard. Doç. Dr. Gülşen ÇAKAR
Dr. Gülen ELMAS
- Tartışmalar

- II. OTURUM : 21. Yüzyıla Doğru Sanayi Sektörlerimiz
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mürşit PEKİN
Mustafa BAĞAN
Dr.Mahmut KARADENİZ
Prof.Dr. ErcanTEZER
Prof.Dr.Oktar TÜREL
- Tartışmalar

- III. OTURUM : 20. Yüzyılın Öne Çıkardığı Meslek Adamları Olarak Mühendisler
Oturum Başkanı: Kaya GÜVENÇ
Ali ARTUN
Prof.Dr.Ünal NALBANTOĞLU
- Tartışmalar

- IV. OTURUM : Teknolojik Yenilikler
Oturum Başkanı: Asım KUTLUATA
Prof. Dr.Metin GER
Prof.Dr.Cemil ARIKAN
Prof. Dr. Metin DURGUT
Prof.Dr.Ergun TÜRKCAN
- Tartışmalar

V. OTURUM : 21. Yüzyıla Doğru Teknolojide Değişim ve Sanayi Politikaları Oturum

Başkanı: Yusuf Ziya KAYIR

Prof. Dr. Yakup KEPENEK

Prof. Dr. Mehmet TOMAK

Aykut GÖKER

- Tartışmalar

FORUM : Mühendisler ve Sanayileşme

Forum Yöneticisi : Mehmet SOĞANCI

Katılımcılar : Kaya GÜVENÇ

Remzi ERİŞLER

Halil İbrahim KÜÇÜK

Asım KUTLUATA

Münir ÇERİT

Hasan VURAL

Oğuz İNCEOĞLU

Oğuz TÜRKYILMAZ

Mahmup KİPER

Erhan KUTLU

Atilla ÇINAR

Berrin ŞENÖZ

Nurten GÜLTEKİN

Aykut GÖKER

Yusuf Ziya KAYIR

Hasan KÜÇÜK

Ali Ekber ÇAKAR

Ramiz GİRAY

Zuhal YAZICI

Mehmet TOKMAK

Zehra Güner AKAT

Canip SEVİNÇ

Ali DENİZ

Fuat ERCAN

TMMOB 1999 SANAYİ KONGRESİ AÇILIŞ KONUŞMALARI

Mehmet SOĞANCI - TMMOB Makina Mühendisleri Odası Başkanı

Sayın Cumhurbaşkanı,

Sayın Vali,

TMMOB'nin Sayın Başkanı,

TMMOB'ye bağlı Odaların ve Şubelerin Sayın Yöneticileri,

Sayın Konuklarımız,

Sevgili Meslektaşlarım,

Sevgili Basın Mensupları,

Hepinizi TMMOB adına, TMMOB'ye bağlı Makina Mühendisleri Odası adına, Oda Başkanı sıfatıyla şahsım adına saygıyla selamlıyorum. Geleneksel olarak her iki yılda bir TMMOB adına yapılan Sanayi Kongremize hoşgeldiniz.

Öncelikle sözlerime, izninizle, böylesi bir organizasyonu yıllardır yaparak gelenekselleştirme refleksini gösteren bir meslek odasının başkanı olmaktan ve sizinle burada birarada bulunmaktan büyük bir keyif aldığımı, onur duyduğumu ifade ederek başlamak istiyorum.

Değerli Konuklar, Değerli Katılımcılar,

Bırakın "Ben çağımdan ve insanlıktan yanayım" diyenleri, devletin en üst kademesinden, günlük sıradan bir gazete okurunun bile tespiti ve sözleri ile sorunlu, sancılı ve sıkıntılı bir ülkede yaşıyoruz. İki yıl önce gerçekleştirilen Sanayi Kongresi 97 de de belirtildiği şekilde dünyada esas olarak istikrarsızlığın arttığı, egemen sermaye yapıları arası hegemonya mücadelesinin derinleştiği, küreselleşmenin yanı sıra bloklaşmanın yaşandığı, mali sermayenin denetlenemez bir akışkanlığa kavuştuğu, güçsüzlerin dışlandığı, doğal ve tarihsel çevrenin tahrip edildiği bir süreç yaşanıyor. Dünyadaki süreçlerin de etkisi ile ülkemizin siyaseti ve ekonomisi 80'li yıllarla birlikte ifade edile gelen, dışarıdan ithal Yeni Dünya Düzeni teorileri ve uygulamaları ile belirleniyor. Yeni Dünya Düzeninin bugün ülkemizi getirdiği nokta nedir? Serbest piyasa ve "Liberal Demokrasi uygulamalarının ülkeyi getirdiği noktayı anlamak için, eğer TMMOB ve bağlı odalarının bilimsel araştırmalarını, bilimsel teknik raporlarını takip etmedi iseniz, Sanayi Kongrelerimizi izlemedi iseniz, sadece gazete manşetlerine bakın. O da yeter".

Susurluk ne oldu? 90'dan sonrakileri söylüyorum sadece. Muammer AKSOY'u, Çetin EMEÇ'i, Turan DURSUN'u, Bahriye ÜÇOK'u, Musa ANTER'i, Uğur MUMCU'yu, Onat KUTLAR'ı, Taner KIŞLALI'yı katleden tetikçilerin ardındaki güç ne? Uluslar arası Tahkim'in sonuçları ne olacak? Sosyal Güvenlik Yasanın tahribatı herkes hırpalandıktan sonra mı açığa çıkacak? Af tasarısı çetelerin affına yönelik mi

tartışılıyor? Özelleştirme furyasının kamusal çıkarı hırpaladığı, hatta yok ettiği hala anlaşılamadı mı? Geçen günlerde ülkeyi karanlığa boğan enerji kesintisi; ülkenin enerji planlamasının yokluğundan mı, Nükleer Santral kampanyasından mı, yoksa bunlardan da öte ulusal enerji yönetimi krizinin varlığından mıdır? Cezaevlerinde ne oluyor? Binlerce ülke insanını bir anda yok eden 7.4 ve 7.2 şiddetinde depreme hazırlıksız ve daha da ötesi suçüstü yakalananlar kimler? Yeni 7.4'ler daha kaç insanımızı yok edecek? Deprem için mi, sistem için mi anlaşılmayan vergi esas olarak kimlere yönelik? Neden bu ülkenin ekonomisi üretim ekonomisinin yerine rantın üzerine kuruluyor? Neden bu ülkede gelir dağılımındaki adaletsizlik utanç verici boyutlara ulaşıyor? Neden sistemin siyasi ve ekonomik programı sonucu oluşan olumsuzlukların tüm faturası geniş hak yığınlarına çıkarılıyor?

Şüphesiz soruların benzerlerini çoğaltmak mümkün. Ve şüphesiz soruların yanıtları ülkenin aydınlık geleceği için çırpınanlarca, ben çağımdan ve insanlıktan yanayım diyenlerce biliniyor.

Evet sorunlu, sancılı ve sıkıntılı bir ülkede yaşıyoruz. Böylesi bir ülkede, özellikle vurgulamak gerekiyor ki, TMMOB ve benzeri meslek birliklerine ve meslek odalarına, demokratik kitle örgütlerine oldukça önemli görevler düşüyor.

Ve hemen ifade etmeliyim ki, TMMOB, bağlı odaları ve Makina Mühendisleri Odası, bunların yöneticileri ve örgütlü üyesi bu görevin ağırlığının ve görevi yerine getirme sorumluluğunun bilincindedir.

Örgütlü üyesinden aldığı güç ile Odamız bir yandan mesleki denetimin olmazsa olmaz koşulu olarak gördüğü üyelerinin uzmanlaştırılmasına yönelik meslek içi eğitim çalışmalarını, kurslar, seminerler vb. çabalarla yürütürken, öte yandan da meslek alanlarına ilişkin olarak ülkenin aydınlık geleceği için, kamunun bilgilendirilmesini sağlamaya yönelik platformlar oluşturmaya çalışmakta, oluşan platformlarda yer almakta ve bu platformlarda oluşan görüşleri ilgili yerlere ulaştırmadaki ısrarlı ve takipçi tavrını sürdürmektedir.

1999 yılında kamuoyu önüne çıktığımız kongre, sempozyum ve kurultaylardan örnekler vermek gerekirse, Mart ayında, çok sayıda kitle örgütü ve kent gönüllülerinden oluşturulan Ankara Kent Konseyi Girişimi adına Ankara Gerçeği Sempozyumu, aynı günlerde ülkenin birçok kentinde gündemde olan Raylı Sistemlere ilişkin, Kent İçi Raylı Sistemler Sempozyumu Eskişehir'de gerçekleştirildi. Mayıs'ta Ankara'da Öğrenci Üye Kurultayı gerçekleştirildi. Öğrenci Üye Kurultayımızda, Öğrenci üyelerimiz, Sistem-Üniversite-Eğitim ve Oda ilişkisini tartıştılar, sorunlarını tespit ettiler, çözüm yollarını önerdiler, sonuç bildirgesini kamuoyuna sundular. Eylül'de, Diyarbakır'da GAP ve Sanayi Kongresi, Ankara'da 2. Ulaşım ve Trafik Kongresi gerçekleştirildi. Ekim'de Bursa'da 1. Kalite Sempozyumu, Eskişehir'de 3. Ölçümbilim Kongresi, Konya'da Makina İmalat Teknolojileri Sempozyumunu, Denizli'de

Sanayileşme ve Kentleşme Sempozyumu, İstanbul'da TMMOB adına Mühendislik ve Mimarlık Sempozyumu, Kasım'da İzmir'de 4. Tesisat Mühendisliği Kongresi, Edirne'de 3. Trakya'da Sanayileşme ve Çevre Sempozyumunu, Ankara'da 2. Kaynak Teknolojisi Kongresi, Ankara'da 2. Endüstri-İşletme Mühendisliği Kurultayı, Bursa'da 6. Otomotiv ve Yan Sanayileri Sempozyumu, Aralık başında da İzmir'de 1. Hidrolik Pnömatik Kongresi gerçekleştirildi. Tüm etkinliklerimizin sunulan bildirilerden oluşan kitapları çıkarıldı ve sonuç bildirimleri kamuoyuna sunuldu.

TMMOB'ye bağlı 23 Oda 'dan biri olan Odamızın bu dönemde yaptıkları bunlar. Birliğe bağlı diğer odalarımızın da çalışmaları topluca düşünüldüğünde, TMMOB ve bağlı odaları "Yaşama, İnsana ve Geleceğe ilişkin sorumluluklarını her dönem olduğu gibi bu dönem de yerine getirmişti" sözü sanırım yanlış olmayacaktır.

Bertolt Brecht'in çevirisinde Sevgili Can Yücel şöyle der:

.....

Kural böyle diye kurulup oturmayın

En yalınkat en hurda olaylara kadar

Gözaltında tutun her şeyi

Düşünün ille de böyle mi olmalı diye

Hele sıradan birşeyse gördüğünüz

Büsbütün üzerine varın.

.....

TMMOB ve bağlı odaları, örgütlü üyeleri ile birlikte, aynı şair in söylediği gibi, "Kural böyle" diyenlere' inat, "Üstüne varmaya" devam edeceğiz. Bu kongreleri düzenleyip, üyelerimiz ile birlikte emekten, halktan, demokratikleşmeden, sanayileşmeden, doğrudan, güzelden ve iyiden yana görüşlerimizi inatla söylemeye devam edeceğiz.

İşte bu anlayışlarla bugün burada TMMOB Sanayi Kongresinde gene kamuoyu önündeyiz.

Kongre Yürütme Kurulumuz bu kongreyi şöyle sunuyor:

Geleneksel olarak iki yılda bir TMMOB adına yapılan Sanayi Kongresi bu kez yeni bir yüzyılın eşiğinde yapılıyor. Kongre gündeminde bilim, teknoloji ve sanayileşme alanlarında 20. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Doğru neyi devrettiğimiz ve yeni yüzyılda ne yapmamız gerektiği konuları yer alıyor. Bilim teknolojisindeki teknoloji iç içe geçti. Teknoloji üretiminin, teknolojik yeteneğin yükseltilmesinin baş aktörlerden biri olan mühendisler sona ermekte olan yüzyılda ön plana çıkan bir meslek topluluğu oldu.

Mühendislerin ve mimarların örgütü olmamız nedeniyle de Sanayi Kongresi '99 ana başlık olarak "Mühendisler ve Sanayileşme" adını taşıyor.

Tarih sahnesinde belirlediğinden bu yana mühendislerin iş süreçlerindeki yerleri ve sınıfsal konumları ve bu konumlardaki değişikliklerin incelenmesi bu Kongrenin alt başlıklarından birisi olacaktır. Daha önceki etkinliklerimiz arasında yer alan ve Gümrük Birliği çerçevesinde incelenen Sanayi Sektörlerimiz bu kez 21. Yüzyıla Doğru yeniden irdelenecek, gelecekte karşılaştığımız Teknolojik Yenilikler ve bu yeniliklerin etkileri tanımlanmaya çalışılacak ve 21. Yüzyıla Doğru Teknolojide Değişim ve Sanayi Politikaları tartışılacaktır. Kongre kapsamında Makina Mühendisleri Odasının uzun bir çalışması sonucu elde edilen GAP Bölgesi Sanayi Envanteri de sunulacaktır. Kongre sonunda bir forum düzenlenerek Mühendisler ve Sanayileşme konusunda görüşlerin ve önerilerin genel bir değerlendirmesi yapılacaktır.

Ulusal bilim, teknoloji ve sanayileşme politikalarının belirlenmesi ve gerçekleştirilmesi yalnızca mühendislerin varlık nedenlerinin perçinlenmesi için değil, halkımızın refah düzeyinin yükselebilmesi için de en önemli hedeftir. TMMOB bu hedefin gerçekleştirilmesi için kamu oyunun bilgilendirilmesini ve sanayileşme alanında siyasal iradenin oluşturulmasını; etkinliklerinin ana eksenlerinden biri olarak görmektedir. Sanayi Kongresi '99 bu amaca hizmet etmek için tasarlanmıştır.

Yürütme Kurulumuz demektedir ki;

"Ancak biliyoruz ki, ülkenin gelişiminde en önemli yapıtaşlarından olan mühendisleri yok sayarak ülkeyi yönetenler, sanayileşme için verilen önemli ipuçlarını bu kez de dikkate almayacaklardır."

Ben Kongre Yürütme Kurulumuzun son olarak söylediklerinin bu kez tersi olur dileklerle sözlerimi bitirirken,

Öncelikle, bu kongrenin gerçekleşmesi için Adama görev ve yetki veren Birlik Yönetim Kuruluna, Kongre Düzenleme ve Yürütme Kurulu Üyelerimize, Kongre Sekreterimize ve Oda Çalışanı Arkadaşlarıma Kongrede Oturumları yönetecek olan Sevgili Oda Başkanı ve Yöneticisi arkadaşlarıma, bildiri sunarak, tartışmalara katılarak, izleyerek bu salonda yer alacak tüm katılımcılara Odam adına teşekkür ediyorum.

Ve son olarak katılımınızla örgütümüze verdiğiniz güç, destek ve heyecandan dolayı da hepimize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Yavuz ÖNEN - TMMOB Başkanı

Sayın Cumhurbaşkanım, Sayın Valim, değerli katılımcılar, basın değerli eme-

kçileri; hepinizi, TMMOB adına saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Ben de, Oda Başkanımızın son cümlesinden başlamak istiyorum. Umarım ki, Makina Mühendisleri Odamızın, Odalarımızın da katılımıyla Birlik adına düzenlenmekte olduğu bu Sanayi Kongresinin sonuçlarına, bilimsel analizlerine ve önerilerine, ülke yönetimi kulak assın. Bizlere kulak asılmasını istiyoruz. Bu dilekle, bu istekle konuşmama başlayacağım.

1940'lar, dünyada 70'lere kadar olan dönemi, yeni bir süreç olarak yaşıyoruz. Bu bir değişim sürecidir. 70'lerde, artık dünya Keynes'çi kalkınma modellerini bırakıyor. Nedir o? Full istihdama dayalı, sosyal devlet modelini ön planda tutan, kalkınmacı, refahçı bir kalkınma modelinden, parasalcı bir serbest piyasa mekanizmasına geçişin miladı oluyor. 1970'ler, artık neoliberal ekonomilerin dönemi oluyor. Türkiye, özellikle 1980'li yılların ikinci yarısından sonra, böylesi bir parasalcı serbest rekabete dayalı bir neoliberal politikaya bağlı olarak programlarını yapmaya başlıyor ve bu süreç içerisinde çok temel olarak, kamu harcamalarının daraltılması, kamu girişimciliğinin ortadan kaldırılması ve sosyal devlet kazanımlarının giderek geriletilmesi programı uygulamıştır. Bütün bu süreç içerisinde sonuç olarak bir durum saptaması yapmak istiyorum. Birkaç noktadan yaklaşarak, sizlere bunu rakamlarla vermek istiyorum.

Önce, Devlet İstatistik Enstitüsünün verilerine göre; 1999'da ekonomik göstergeler nedir? Onlara kısaca bakmakta yarar var. Önce bütçeye bakalım: 1999 yılının 9 yıllık uygulaması sonucunda bütçe giderleri, geçen yılın aynı döneminde yüzde 75.5 artmıştır. Yani, 19.8 katrilyona ulaşmıştır. Bütçe gelirleri ise, 12.6 katrilyondur. Bu süre içerisinde bütçe açığı, yüzde 137 artışla 7.2 katrilyon durumundadır. Borçlar ne durumdadır? 1999 Haziranında 100 milyar dolar dış borç; bunun 72 milyar doları, orta ve uzun vadeli, 28 milyar dolar ise kısa vadeli borçtur. İç borç toplamı ise 40 milyar dolardır. İhracat ve ithalat durumu nedir? 99'un 7 aylık dönemine bakarsak; ihracat yüzde 5'lik bir azalış gösteriyor; yani 14.7 milyar dolar, ithalat ise yüzde 20.6 bir azalış gösteriyor; o da 21.9 milyar dolar. Yani, dış ticaret açığımız da 7.2 milyar dolar düzeyindedir. Sanayide durum ne? '99 yılında sanayi sektör üretimi yüzde 9.3 oranında azalmıştır ve bu daralma da özellikle imalat sanayi alt sektörlerinde yüzde 11 oranında bir gerilemeden söz edilebilir. Türkiye, 1998 yılında binde 9 bir büyüme göstermiştir. 1999'da ise yüzde bir eksilme, ekonomide bir küçülme söz konusudur. İstanbul Sanayi Odasının yaptığı bir çalışmadan aldığım rakamlardır bunlar.

Böylesi bir genel durum ortadayken; buna, depremin 7 ilde yarattığı hasar eklenmiştir. Önce depremin etkilediği 7 ilin ülke ekonomisindeki yerine bakmak lazım; Gayri Safi Milli Hasıla içindeki payı yüzde 34.7'dir. Sanayide katma değer içindeki payı ise çok yüksektir ve yüzde 46.7 oranındadır. Yani ülke sanayinin

katma değerinin hemen hemen yarısını üreten bir bölge darbe yemiştir. Bunun getirdiği yük, Devlet Planlama Teşkilatının rakamlarına göre 9 ila 14 milyar dolar civarındadır. Böylesi bir manzarayla karşı karşıyayız. Sonuç olarak; ülke sanayini geliştirme, ülke ekonomisini büyütme anlamında sorumluluk üstlenmiş 500 firmaya bakarak, -bunun içinde kamu işletmeleri de vardır- durumun ne olduğuna bakalım: Bizi bu sıkıntılı durumdan kurtaracak, ülke ekonomisini büyütecek, sanayileşmeyi geliştirecek, istihdam kapasitesi yaratacak, katma değer yaratacak firmalara bakmakta yarar var. Türkiye'nin 500 büyük firmasına baktığımızda; bunların sadece 44 tanesi kamuya aittir. Ancak, bu 44 kamu işletmesi, Türkiye istihdamının yüzde 64'ünü sağlamaktadır. 500 firma içinde dolaylı vergi ödeme oranları için de enteresandır; kamu için yüzde 75, özel kesim için ise yüzde 25'tir. Peki 500 firmaya sağlanan teşvik ve sübvansiyonlarına baktığımızda durum nedir? Yüzde 80'i özel kesime, yüzde 20'si ise kamu kesimine aittir. 500 firma içinde, -bu son söyleyeceğim, son derece önemli, bunu her seferinde dile getiriyoruz; sanayicilerin de aslında yakındığı bir durumdur- yer alan 456 özel firmanın faaliyet dışı karları; yani sanayileşme ortamının dışından sağladıkları gelirler, toplam karlarının yüzde 51'ine ulaşmıştır. Yani, özel sektörümüzün büyükleri; karlarını, devlete verdikleri borçların faizleriyle sağlamaktadırlar. Bu durum ise, bir rekabet dünyasında Türkiye sanayininin çok ciddi bir handikabını oluşturmaktadır. Peki, bir başka önemli alanın durumu ne dir? KOBİ'ler... Özellikle üyelerimizin içinde bulunduğu bir ortam olması nedeniyle, Küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin durumuna bakmakta yarar var. Biliyorsunuz, ihracatımızdaki payı yüzde 8 civarında olan KOBİ'ler, çalışanlar için de sendikal ve sosyal güvenceden yoksun, vahşi kapitalizm dediğimiz uygulamanın tam ortamını oluşturuyor. Ama, sorun sadece bununla, sosyal ve ekonomik boyutuyla sınırlı değil; teknolojik sorunların yanında teşviklerden de yeterince yararlanmamaktadırlar ve KOBİ'ler özellikle dünyada yaşanmakta olan, Pasifik'te başlayan ve özellikle Rusya'yı ve onun yakın çevresini etkileyen krizler, KOBİ'lerimizi ciddi ölçüde etkilemiştir.

Başka bir alana bakmakta yarar var; -bu saptamaları bitiriyorum, ondan sonra da bunlara dair bazı önerilerimiz olacak- özelleştirme ne getirmiştir? Özelleştirme, biliyorsunuz '80 sonrası yeni stratejinin çok önemli araçlarından bir tanesiydi. İddia edildiği gibi, özelleştirme bir istihdam kapasitesi yaratacağı. Tam tersine, işyerleri kapanmış, hem de işten çıkarmalara ortam hazırlanmıştır. Peki, özelleştirme süreci yeni yatırım yaratmış mıdır? Hayır. Bu, sadece bir mülkiyetin el değiştirmesi biçiminde yaşanmıştır. Sanayileşme açısından da, bu bakımdan hiçbir anlam ifade etmemektedir. Peki özelleştirme, geri kalmış bölgelerde ne yapmıştır? Olumsuz etki yapmıştır, o yöreleri de sanayileşme alanında daha da gecikmeye ve bölgelerarası farkın artmasına neden olmuştur. Sıcak para olarak tanımlanan kısa vadeli ve çoğu

da spekülâtif amaçlı yabancı girişlerinde durum nedir? Cazip bir ortam yaratmış mıdır? Hayır. Ne yatırım anlamında, ne de özelleştirme sürecine katılma anlamında yabancı sermaye girişi olmamıştır. Bu beklentiler de sadece tezler olarak kağıt üzerinde kalmıştır.

Bir başka beklentimiz vardı. Türkiye, 1995 yılının sonunda, Avrupa Birliğiyle ciddi bir yaşamsal bir protokol imzaladı. Avrupa Gümrük Birliği Protokolü sonrası, 4 yıllık uygulama içinde Türkiye ne yaşamıştır? Sonuç olarak söylüyorum; Türkiye, ithalatında bir patlama ve ihracatında beklenen bir büyümeyi yaşamamıştır.

Şimdi, bizler hep bardağın boş tarafına bakan kesimler olarak nitelendiriliriz. Bizim bu söylemlerimiz, aslında bir umutsuzluğun ve sadece bir yakınmanın ortamından gelmiyor, öyle bir şey de yok. Yani, biz aslında umutsuz olduğumuz için böyle konuşmuyoruz; ama bu sorunların varlığının altını çizmek gerektiğine inanıyoruz ve şöyle devam etmek istiyorum: Diyoruz ki, bugün küreselleşme, dünyada gelişmiş ülkeler lehine, teknolojileri gelişmiş ülkelerin lehine, ekonomik gücü elinde tutan ülkelerin lehine bir dünya yaratmıştır. Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Bankası, IMF; böylesi bir büyümenin ortamını hazırlıyorlar ve sonuç olarak da sermaye ve Hükümetler, dünya çapında ve ulusal ölçekte egemen bir ekonomik modeli halklara dayatmaya başlamışlardır. İşte Seattle'daki bütün dünya halklarının temsilcilerinin protestosuna neden olan gelişme, böyle bir gelişme.

Öneriyoruz; Türkiye, aslında ezbere bir küreselleşmeyi asla kabul etmemesi gereken bir ülkedir. Türkiye, küreselleşmenin olumsuz yanlarını geriletecek ciddi bir hazırlık, bir seferberlik içine girmek durumunda olan bir ülkedir. Peki ne yapacak? Türkiye, Cumhuriyet dönemi içinde biriktirdiği ne varsa; bizler, bu birikimin çok önemli bir parçasını oluşturuyoruz. 250 bin üyelik bir potansiyel, bütün sektörlerde bilimi, tekniği izleyen, yorumlayan ve Türkiye çapında onu geliştirmeyi amaçlayan bir ortam olarak böyle bir aktörüz, toplumun böyle bir katılımcı parçasını oluşturuyoruz. Ardından hemen öneriyoruz, diyoruz ki; bizler, Türkiye'de oluşturulacak ekonomik, sosyal konseyler ortamında ne düşündüğümüzü, Türkiye'nin sorunları hakkında neler bildiğimizi oraya aktarmak istiyoruz. Yani temsili demokrasinin katılımcı demokrasie dönüşmesini öneriyoruz.

Dünyadaki en önemli gelişmelerden bir tanesi de, özellikle enformatik alanındaki gelişmeler, bilgi üzerindeki tekellerin oluşmasına yol açmıştır. Bunu bilmek lazım. Bilgi dolaşımının önündeki engelleri aşacak programlara ihtiyaç var. Türkiye, dünya ölçeğinde rekabet etmek istiyorsa, bilimsel-teknik alandaki araştırma-geliştirme ortamını büyütme zorundadır. Kapısını zorladığımız Avrupa Birliği, 2001 yılına kadar Gayri Safi Milli Hasılasının yüzde 5'ini araştırma-geliştirmeye ayırmıştır. Bizler, hala binde 30'lar ya da 50'ler mertebesinde bir rakamda duruyoruz. Özel sektörde de durum farklı değil. Eğer Türkiye, gerçekten yeni dünya düzeni ortamında ger-

çekten rekabet etmek istiyorsa, araştırma-geliştirme ortamını, teknoloji geliştirme ortamını muhakkak geliştirmek durumundadır. Dışa bağımlılık, belki bu noktada tekrardan, tıpkı Cumhuriyetin kuruluş yıllarında olduğu gibi anımsanmak zorundadır. "Ulusal bağımsızlık kaybolmuştur; artık küreselleşme, globalizm, yeni değerlerle yeni ortamlar yaratmıştır" diyor. Ama, rakamlar ve gelişmeler, bunun böyle olmadığını söylüyor.

O nedenle, burada tekrar ediyoruz: Ulusal ölçekte dışa bağımlılığı azaltacak, özellikle bilimsel teknolojik alanda ulusal ölçekte projelere ortam hazırlayacak ve Türkiye'nin ekonomik ilişkilerde bile ekonomik gücünü artıracak, hatta ekonomik bağımsızlık ortamını hazırlayacak bir rekabet ortamına, ulusal ölçekte ihtiyaç vardır. Bir şeyi daha bilmek durumundayız; tek başına sanayileşme, tek başına ekonomik büyüme, asla ülkede toplumsal refahı, çevreyle olan uyumlu ilişkiyi sağlamıyor. O nedenle, imar gelişmesini, kentleşmeyi, sanayileşmeyle birlikte ele alacak ciddi bir yeniden silkinişe ihtiyaç vardır. İşte burada tekrar Marmara depreminin bize gösterdiği bir istikamete doğru Türkiye'nin yürümesi gerektiğine inanıyoruz ve diyoruz ki; Türkiye, yeni baştan ulusal ölçekte sanayi öngörülerini değiştirmek ve geliştirmek durumundadır. Yeni bir Türkiye sanayi stratejisinin, mutlaka gündemin başına alınması gerekir diye düşünüyoruz.

Bir başka önemli alanda önerilerimiz var. Yine, pek çok Odamızın üzerinde çalışma yaptığı ciddi bir alandır bu. Özgür düşünen, sorgulayan, bilimsel düşünmeye, öğrenen bir öğrenim ortamına ihtiyaç vardır. Çağdaş ve bilimsel teknolojiyi izleyebilecek eğitim programlarına ihtiyaç vardır. Türkiye, bize göre bu alanda ciddi bir karmaşa yaşamaktadır. Eğitimin düzeyi, yine bu rekabet ortamını izleyemeyecek kadar düşmektedir ve bundan da ayrıca yalnızca istihdam politikalarına eleştiri getirmiyoruz; mühendislerin, mimarların eğitim programlarına dair de ciddi endişelerimiz var. Bu konuda söyleyecek çok sözümüz var. çevreye ve insana saygılı politikaların geliştirilmesi lazım. Bunu artık sanayicilerimiz de söylüyor. Yer seçimlerinde özellikle ciddi handikaplar yaşıyoruz.

Değerli arkadaşlar, plansız kentleşmenin, özellikle sanayide yer seçimimin Türkiye'yi getirdiği ciddi handikaplarla burun burunayız. Konuşmamın başında verdiğim milyar dolarlık zararların temelinde işte böyle bir plansızlık yatıyor. Bu nedenle, arazi kullanımına dair ve özellikle deprem bölgesi için bölgesel kalkınma programlarına ve sanayi programlarına ciddi ihtiyaç var. Bir başka faktör; bugün biliyorsunuz, aynı zamanda 10 Aralık İnsan Hakları Günü. Evrensel bildirgenin her yıl kutlandığı günü yaşıyoruz bugün. Hiçbir ekonomik büyüme, hiçbir sanayileşme, bilimde-teknikte hiçbir gelişme; insani ortamı dışlayarak, temel hak ve özgürlükleri kısıtlayarak, onların üzerine basarak yükselemez, gidemez. Onun için, Türkiye'nin

de eğer dünya ölçeğinde saygın bir partner olması, bir dünya ülkesi olması isteniyorsa, ciddi olarak ekonomide ve sanayide önüne koyacağı ulusal ölçekteki projelere, bir de demokrasi ve insan haklarını projesini eklemek zorundadır. Bunu mutlaka yapmalıyız.

Biz istiyoruz, bizim tarihsel sürecimiz bunu istiyor, toplumsal talepler bunun etrafındadır; onun için temel hak ve özgürlüklere dayalı, insan haklarına saygılı, hukuk devleti kurallarının işlediği, demokratik bir Türkiye, ancak sanayileşmiş ve kalkınmış bir Türkiye olabilir. Türkiye mühendis ve mimarları, işte bu duygu ve düşüncelerle etkinliklerine devam edeceklerdir.

TMMOB 1999 SANAYİ KONGRESİ SONUÇ BİLDİRGESİ

Ulusal bilim, teknoloji ve sanayileşme politikalarının belirlenmesi ve

gerçekleştirilmesi yalnızca mühendislerin varlık nedenlerinin perçinlenmesi için değil, halkımızın refah düzeyinin yükseltilmesi için de en önemli hedeftir. TMMOB bu hedefin gerçekleştirilmesi için kamu oyunun bilgilendirilmesini ve sanayileşme alanında siyasal iradenin oluşturulmasını etkinliklerinin ana eksenlerinden biri olarak görmektedir.

Bu amaç doğrultusunda, geleneksel olarak iki yılda bir TMMOB adına yapılan Sanayi Kongresi bu kez yeni bir yüzyılın eşliğinde yapıldı. Kongre gündeminde bilim, teknoloji ve sanayileşme alanlarında 20. yüzyıldan 21. yüzyıla doğru neyi devrettiğimiz ve yeni yüzyılda ne yapmamız gerektiği konuları yer aldı.

Bilim ve teknolojiadaki gelişmeler ile üretim artışı 20. Yüzyılda diğer yüzyıllarla kıyaslanamayacak kadar hızlı oldu. Bilim ve teknoloji iç içe geçti. Teknoloji üretiminin, teknolojik yeteneğin yükseltilmesinin baş aktörlerinden biri olan mühendisler sona ermekte olan yüzyılda ön plana çıkan bir meslek topluluğu oldu. Tarih sahnesinde belirlediğinden bu yana mühendislerin iş süreçlerindeki yerleri ve sınıfsal konumları ve bu konumlardaki değişikliklerin incelenmesi bu Kongrenin alt başlıklarından birisi oldu.

10-11 Aralık 1999 günleri Ankara'da gerçekleştirilen "Mühendisler ve Sanayileşme" başlıklı Sanayi Kongresinde aşağıdaki konular ön plana çıkmıştır:

Ulusların geleceği açısından imalat sanayisinin önemi günümüzde de sürmektedir. Ülkenin teknoloji yeteneğinin, bu yeteneğin kaynağını oluşturan bilim yeteneğinin ve bilim ve teknolojiyi ekonomik ve toplumsal faydaya (yeni bir ürün, yeni bir sistem ya da üretim yöntemine, yeni bir toplumsal hizmete) dönüştürebilme yeteneğinin yükseltilmesi ni hedeflemek ve bunu mümkün kılacak ulusal inovasyon sisteminin kurulmasına ve geliştirilmesine ilişkin düzenlemeleri belirlemek kaçınılmaz bir zorunluluktur. Günümüzün jenerik teknolojilerine egemen olmak ve bu teknolojiler tabanında 'inovasyon' yeteneğini kazanmak, sistem içinde kendi varlığını sürdürebilmenin ve dünya nimetlerinin paylaşımında kendi çıkarlarını koruyabilmenin olmazsa olmaz koşulu haline gelmektedir. Bu nedenle jenerik teknolojilere egemen olmak, bu alanlardaki egemenliği ve 'inovasyon' yetkinliğini sürdürmek sorunu, yalnızca "serbest piyasa güçlerinin" çözümüne bırakılmamış; ulusal plan ve stratejiler çerçevesinde ele alınır hale gelmiştir. Küreselleşme, ulusal plan ve stratejilere, ulusal politikalara olan ihtiyacı ortadan kaldırmamış, aksine ulus-devlet için yeni bir misyon, yeni bir rol belirlemiştir. Sanayi Kongresi '99, bu gerçeği bir kez daha anımsatmış ve ulusal sanayinin uluslararası rekabet ortamında etkinliğinin artırılması için AR-GE ve jenerik teknolojilere dayalı yatırımlara destek verilmesinin devlet politikası haline getirilmesi gerektiğini bir kez daha vurgulamıştır.

Kongrede ayrıca, ülkenin teknoloji yeteneğinin yükseltilmesinde önemli görevleri

olan mühendislerin, eğitim kalitesinin yükseltilmesi ve eğitim kurumlarının verimliliklerinin belirlenmesi için eğitimde akreditasyonun gerçekleştirilmesi, sanayinin her alanında "Oda-üniversite-sanayi" işbirliğini geliştirici olanakların yaratılması, uzman mühendislik uygulamasının sanayinin her alanını kapsayacak şekilde yaygınlaşmasının gerekliliği belirtilmiştir.

TMMOB ve bağlı odaların kuruluş yasalarının verdiği yetki çerçevesinde kamu yararına ve kamu adına sürdürülen üretim ve hizmetlerin kalitesinin yükseltilmesi amacıyla yürütülen mesleki denetim hizmetlerinin karşısına yerel ve merkezi yönetimlerce konulan tüm engellerin ve sınırlamaların kaldırılması gereği dile getirilmiştir.

Kongre, mühendislerin sınıfsal konumlarını ve sorunlarını da inceleyerek, üretim ekonomisi yerine rant ekonomisini öne çıkaran, taşeronlaştırmayla, sendikasızlaştırmayla, uluslararası tahkim yoluyla, özelleştirme yoluyla Türkiye'nin sanayisini ve geleceğini ipotek altına alan anlayışların aynı zamanda mühendislerin de geleceklerini tehlikeye attığını, bu nedenle de TMMOB'nin toplumsal muhalefet odaklarıyla örgütlü işbirliğini geliştirerek sürdürmesinin kaçınılmaz bir görev olduğunu vurgulamıştır.

TMMOB 1997 SANAYİ KONGRESİ

“Toplu Bakış”

18-20 Aralık 1997

Ankara

TMMOB 1997 SANAYİ KONGRESİ

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Mehmet Y. BARKURT	TMMOB İkinci Başkanı
Mehmet SOĞANCI	MMO Oda Başkanı
Ömer GÜLEKEN	MMO Oda Başkan Vekili
Emin KORAMAZ	MMO Oda Sekreteri
A. Ekber ÇAKAR	MMO Oda Saymanı
Elif ÖZTÜRK	MMO YK Üyesi
Hasan Basri ÖREN	MMO YK Üyesi
Etem EROL	MMO YK Üyesi
Cengiz TEKİN	MMO YK Yedek Üyesi
Yunus YENER	MMO YK Yedek Üyesi
Erhan SAYIN	MMO YK Yedek Üyesi
Tahsin AKBABA	MMO YK Yedek Üyesi
Nurten GÜLTEKİN	MMO YK Yedek Üyesi
Haşim AYDINCAK	Elektrik Mühendisleri Odası
Erhan DEMİRDİZEN	Şehir Plancıları Odası
Kadircan AKTAŞ	Jeofizik Mühendisleri Odası
Mustafa SELMANPAK	İnşaat Mühendisleri Odası
Yusuf Ziya KAYIR	Metalürji MO Başkanı
Yılmaz SOYSAL	Jeoloji Müh. Odası
Muhittin İPEK	Harita ve Kad. Müh. Odası
Ramiz AKIN	Ziraat Mühendisleri Odası
Zühal YAZICI	Kimya Müh. Odası
Suna TOPTAN	Kimya Müh. Odası
İbrahim TAŞ	Kimya Müh. Odası
Mustafa ARAL	MMO İstanbul Şb. Bşk.
Hasan CEBİROĞLU	MMO İstanbul Şb. Bşk. Vek.
Faruk İNCEOĞLU	MMO Denizli Şb; YK. Üyesi
Aydın ŞİMŞEK	MMO Ankara Şube
Mustafa GÜRAN	MMO Ankara Şube
Yahya BULAT	MMO Edirne Şube Saymanı
O. Gökhan BALI	MMO Trabzon Şb. Bşk. Vek.
Mahmut TEBERİK	MMO Adana Şube Başkanı
Oğuz İNCEOĞLU	MMO İzmir Şube YK. Üyesi
Sevgi AKMEN	MMO Eskişehir Şb. Bşk. Vek.

Lütfi ÖZTÜRK	MMO Konya Şb. Bşk. Vek.
Oktay TEKSÖZ	MMO İçel Şb. Bşk. Vek.
Remzi ERIŞLER	MMO Bursa Şube Sekreteri
Serhat GİRGIN	MMO Kocaeli Şube Başkanı
M. Salih GÜNEŞTEKİN	MMO Diyarbakır Şube
Şakir ÖZTÜRK	MMO Diyarbakır Şube
Süleyman EVCİLMEN	MMO Antalya Şube Başkanı
Semih TILFARLIOĞLU	MMO Gaziantep Şube

KONGRE YÜRÜTME KURULU

Ayfer EĞİLMEZ
Prof. Dr. Metin DURGUT
Kaya GÜVENÇ
Ali Ekber ÇAKAR
Etem EROL
Yunus YENER
Necmi ÇİFTÇİ

KONGRE SEKRETERİ

Nilgün KARAKÜÇÜK
Nazım ÖZTÜRK

PROGRAM

- Açılış Konuşmaları
Mehmet SOĞANCI TMMOB - Makina Mühendisleri Odası Başkanı
Yavuz ÖNEN - TMMOB Başkanı
- Sunuş Konuşması
Kaya GÜVENÇ - Kongre Yürütme Kurulu Üyesi
- Konuk Konuşmacıları
Süleyman DEMİREL - Cumhurbaşkanı
Hilmi DEVELİ - Denizli Milletvekili
Hayati KORKMAZ - Bursa Milletvekili
Ali Rahmi BEYRELİ - Bursa Milletvekili
- I. OTURUM: "Anadolu Sanayisi Araştırma Raporunun Sunulması"
Doç. Dr. Sevil KİŞOĞLU
Dr. Ahmet Haşim KÖSE
Dr. Ahmet ÖNCÜ
Dr. Gülşen E. ÇAKAR
- Tartışmalar
- II. OTURUM: "Dünya Ekonomisindeki Gelişmeler ve Sanayileşmenin Yeni Boyutları"
- Oturum Açılış Konuşması
Prof. Dr. Erdoğan SORAL
- Sanayileşme ile Kalkınma Özdeş midir? Az Gelişmişliğin Yeni Biçimleri
Doç. Dr. Haldun GÜLALP
- Küreselleşme: Değişen Ne?
Yrd. Doç. Dr. Mehmet TÜRKAY
- Teknoloji, Rekabetçilik ve Kalkınma
Doç. Dr. Cem SOMEL
- Küreselleşme ve Yarışan Yerellikler!
Prof. Dr. Melih ERSOY, Öğr. Gör. H. Tark ŞENGÜL
- Tartışmalar
- III. OTURUM: "Devlet ve Sınıfların Yeniden Yapılanması"
- Türkiye'de Kamu Sektörünün Yeniden Yapılanması
Doç. Dr. Oktar TÜREL

- Sermayenin Yeniden Yapılanması
Dr. Galip YALMAN
- Neo-Liberal Küreşelleşme Sürecinde Türkiye’de Birikim Süreci ve Değişen Sermaye İçi Bileşenler: 1980 Sonrası İçin Bir Çerçeve Denemesi
Yrd. Doç. Dr. Fuat ERCAN
- Devletin Yeniden Yapılanması
Dr. Sungur SAVRAN
- İşçi Sınıfının Yeniden Yapılanması
Doç. Dr. Tülin ÖNGEN
- Tartışmalar

IV. OTURUM: “Toplumsal Değişim Sürecinde İstihdam ve İşgücü Eğilimleri”

- Oturum Açış Konuşması
Prof. Dr. Yakup KEPENEK
- Türkiye’de Demografik Değişim ve İstihdam Üzerindeki Olası Etkileri
Doç. Dr. Murat GÜVENÇ
- Anadolu Sanayisinde Toplumsal Boyut
Prof. Dr. Sencer AYATA
- Üretim Organizasyon Biçimi Olarak Anadolu Kaplanları ve Dünyadaki Benzerleri
Doç. Dr. Hacer ANSAL
- Esnek İşgücü Piyasaları, ‘Anadolu Kaplanları’ ve Sendikalaşma
Prof. Dr. Oğuz OYAN, Yrd. Doç. Dr. Aziz KONUKMAN
- Tartışmalar

V. OTURUM: “Sanayi ve Teknoloji Stratejisi İçin İpuçları”

- Niçin Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikası
Aykut GÖKER
- Bilim ve Teknoloji Stratejik Planları
Prof. Dr. Metin DURGUT
- Avrupa Birliği’nin Enformasyon Toplumu Yaklaşımı ve Sanayi Politikaları
Doç. Dr. Haluk GERA Y
- Enformasyon Teknolojisi: Değişimi Zorlayan Güç-Üretim Teknolojisi
Üretmede ABD ve İnternet Örneği
Haluk ZONTUL
- Tartışmalar

TMMOB 1997 SANAYİ KONGRESİ AÇILIŞ KONUŞMALARI

Mehmet SOĞANCI - TMMOB Makina Mühendisleri Odası Başkanı

Sayın Cumhurbaşkanı, Sayın Milletvekilleri, Sayın Konuklar, Değerli Katılımcılar, TMMOB ve Bağlı Odaların Değerli Yöneticileri, Sevgili Meslektaşlarım, Sevgili Basın Mensupları;

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği adına Odamız tarafından düzenlenen 1997 Sanayi Kongresi'ne hoşgeldiniz. Hepinize MMO adına OYK adına ve Oda Başkanı sıfatı ile saygılar sunuyorum.

Bilindiği üzere kırk yılı aşkın geçmişi olan MMO'nun ülke çapında bugün itibarıyla ulaştığı üye sayısı 45.000. Örgütümüz ülkenin her bölgesinde, üyesinin olduğu her yerde 18 Şube ve 100'ü aşkın İl ve İlçe temsilcilikleriyle örgütlenmiş durumda. Sadece örgütlü üyesinden aldığı güç ile çalışmalarını yürüten Odamız, meslek alanlarına ilişkin olarak kamunun bilgilendirilmesini sağlamaya yönelik platformlar oluşturmaya çalışmakta, oluşan platformlarda yer almakta ve bu platformlarda oluşan görüşleri ilgili yerlere ulaştırmadaki ısrarlı ve takipçi tavrını sürdürmektedir.

Bu dönem içinde yapılan çalışmalardan birkaç örnek vermek gerekirse; Mayıs'ta Ankara'da Ulaşım ve Trafik, Haziran'da yine Ankara'da Çevre ve Enerji, Eylül'de Bursa'da Çağdaş Kentleşme ve Sanayileşme, Ekim'de İstanbul'da 3. Makina Mühendisliği ve Eğitimi, Denizli'de 21. Yüzyıla Doğru Denizli Sanayi, Eskişehir'de 2. Ulusal Ölçümbilim, Mersin'de Yangın Teknolojisi, Kasım'da Bursa'da 5. Otomotiv ve Yan Sanayii, Kırklareli'nde 2. Trakya'da Sanayileşme ve Çevre, Ankara'da Kaynak Teknolojisi, İzmit'te 3. Ulusal Kağıt Sanayii, İzmir'de 3. Ulusal Tesisat Mühendisliği ve gene İzmir'de Endüstri Mühendisliği Kongre ve Sempozyumlarını gerçekleştirdik.

TMMOB'ye bağlı 23 Oda'dan biri olan Odamız tarafından bu dönemde yapılanlar bunlar. Bu çalışmalar, Birliğe bağlı diğer Odalarımızın çalışmaları ile birlikte düşünüldüğünde sanırım TMMOB ve bağlı Odaları kamuya olan sorumluluklarını, her dönem olduğu gibi bu dönemde de yerine getirmişlerdir demek yanlış olmayacaktır. Bilinmektedir ki MMO ve Birlik tüm çalışmalarında konunun tüm taraflarını biraraya getirmeye çalışmakta, konu ile ilgili söyleyecek sözü olanlara sağladığı platformlarda konuşma hakkı tanımaktadır. Örgütümüz bundan böyle de her çalışmasında bu anlayışı devam ettirme bilinci ve kararlılığı içerisinde.

İşte bugün burada TMMOB adına düzenlediğimiz 1997 Sanayi Kongresinde biraradayız. Ben örgütüm adına bu Kongrenin gerçekleşmesini sağlayan Düzenleme Kurulu Üyelerimize, Yürütme Kurulu Üyelerimize, Kongre Sekreteriyamıza ve Makina Mühendisleri Odası merkez çalışanı arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Kongrede ilk oturumda sunulacak Anadolu Sanayisi Araştırma Raporunu Örgütümüz adına hazırlayan Doç. Dr. Sevil KİŞOĞLU'na, Dr. Ahmet Haşim KÖSE'ye,

Dr. Ahmet ÖNCÜ'ye, Dr. Gülşen ÇAKAR'a teşekkür ediyorum. Bu kongreye gerek bildirimleri ile katılarak, gerekse yapılacak tartışmalarda kişisel görüşlerini dile getirecek tüm bilim adamı, uzman ve siz değerli katılımcı arkadaşlarımıza da peşinen teşekkür ediyorum. Bu kongre için maddi desteklerinden dolayı Kültür Bakanımız Sn. İstemihan TALAY'a ve Kültür Bakanlığımıza ayrıca teşekkürü borç biliyorum.

Değerli Konuklar, Değerli Katılımcılar,

Dünyada esas olarak istikrarsızlığın arttığı, egemen sermaye yapıları arası hegomanya mücadelesinin derinleştiği, küreselleşmenin yanı sıra bloklaşmanın yaşandığı, mali sermayenin denetlenemez bir akışkanlığına kavuştuğu, milliyetçilik dalgalarının yükseldiği, güçsüzlerin dışlandığı, doğal ve tarihsel çevrenin tahrip edildiği bir süreç yaşanıyor. Dünyadaki süreçlerden şüphesiz etkilenen ülkemiz de, 80'li yılların tükenmesi ile birlikte serbest piyasa ve liberal demokrasi düzeninin tek evrensel düzen olduğu, en mükemmel sistemin kapitalizm olduğu anlamına gelen Yeni Dünya Düzeni teorilerinin aslında ne olduğunun açıkça görüldüğü günler yaşanıyor. Özelleştirme ile kamusal çıkar fikri yıpratılıyor, şeriatçı hareketler geliyor, ırkçılık saldırganlaşıyor, kültürel hayat kısırlştırılıyor. Sistemin siyasi ve ekonomik programı ile olumsuzlukların tüm faturası geniş halk yığınlarına çıkarılıyor. Gelir dağılımındaki adaletsizlik utanç verici boyutlara erişiyor. Enflasyon, işsizlik, yoksulluk katlanarak büyüyor. Tarihinin sorunlu dönemlerinden birini yaşıyor ülkemiz. Tesadüfi bir Susurluk kazası ile ortaya çıkan gerçekler bir yılı aşkın bir süredir belgelenemiyor. Buna karşılık Kamu Emekçileri Sendikaları üyesi olan memurlar iş bırakıyor. DİSK sendikal haklar için ülkeyi yürüyerek dolaşıyor, öğrenciler Kızılay'da demokratik-özzerk üniversite taleplerini dile getiriyor. Kim ne derse desin ülkenin gündemi bu. En azından bizim bulunduğumuz noktadan, Odamızın bulunduğu noktadan görünüşü bu.

Değerli Konuklar, Değerli Katılımcılar,

Ülkenin bu gündeminde, TMMOB adına 1997 Sanayi Kongresini bugün başlatıyoruz.

"97 Sanayi Kongresi, ekonomilerin uluslararası düzeyde yeniden yapılandırıldığı bir dönemin netleşmeye başladığı zaman dilimine rastlamakta. Yeni tekno-ekonomik paradigma ile sosya-örgütsel alt sistem arasındaki ilişkiler, yakın geleceğin ip uçlarını vermekte, bilim-teknoloji-sanayi sarmalı siyaset yanında siyasaları ile de iktidar olmanın koşullarını düzenlemekte. Global ve yerel katmanların artan ağırlığı üretimin ve hizmetin örgütlenmesini zenginleştirirken, bu yaygınlaşmanın ve hareketliliğin ulusal katmana olan borcunu iyi bilen gelişmiş ülkeler bu avantajlarını alabildiğine değerlendirmekte, "Ulusal Yenilik Rüzgarları"nın dayattığı modalar aracılığı ile ekonomik ve entellektüel egemenliklerini pekiştirmekte. Dünyayı ve Türkiye'yi karşılaştırmalı olarak izlemeye ve yorumlamaya çalıştığımız yakın dönem

Sanayi Kongreleri dizisini işte böyle bir resim içinde yerel dinamikleri öne çıkaran toplu bir bakış ile bu çerçevedeki tartışmaları noktalamayı istedik. Kongre Yürütme Kurulumuz demektedir ki, "Yarın kanımızca artık bugündür."

Değerli Konuklar, Değerli Katılımcılar,

Kamuya olan sorumluluğun bilincinde çalışmalarını yürüten Odamız ve Birliğimiz, ülkenin sanayileşmesi ve demokratikleştirilmesi yönünde, ekonominin rant ekonomisinden üretim ekonomisine dönüşmesi yönünde taraftır ve elinden geldiğince dili döndüğünce bu taraf olma durumunu sürdürecektir.

Ben Odam adına, her zaman olduğu gibi, üretim ekonomisinin rant ekonomisinin yerini aldığı, demokratik, çetesiz ve geleceği aydınlık bir Türkiye'de bizlerin ve çocuklarımızın özgürce yaşayacağı ütopyasının hiç de gerçekleşmeyecek bir şey olmadığı inancı ile hepinizi saygıyla selamlıyor, yeniden hoşgeldiniz diyorum.

Yavuz ÖNEN - TMMOB Başkanı

Sayın Cumhurbaşkanım, sayın milletvekillerim, değerli meslektaşlarım, hepinizi TMMOB adına saygıyla selamlıyorum. Ben, konuşmamı sektörle sınırlı olarak ama, genel bir bakış açısı içinde yapacağım. Değirmelerim bir karamsar tablo çizmek için değil sorun alanlarına işaret etmek için olacaktır. O nedenle, sektörün güncel olarak ve bir konjoktür içinde yaşanan temel sorunlarına değinmek isterim.

Sanayileşme, ekonomide sadece üretim yapısının yenilenmesi değil, toplum düzenini oluşturan çeşitli kurumsal yapıları ve toplumsal ilişkileri dönüştüren karmaşık bir süreci tanımlar. Bu nedenle içinde bulunulan toplumsal koşullardan ve politik güç ilişkilerinden ayrı düşünülemez.

Türkiye sanayii 1980'lerden bu yana izlenen stratejiden yoksun politikalarla ciddi bir SANAYİSİZLEŞME sürecine sokulmuştur.

Uluslararası pazarlarda rekabet gücü kazanmak için şart olan üretimde teknolojik yenilenme gerçekleştirilememiş ve ihracat başarısı genel olarak ucuz emek sömürüsüne dayandırılmıştır. Girilen Gümrük Birliği ise, sektörü yok olma tehlikesi ile karşı karşıya getirmiş bulunmaktadır.

Türkiye sanayiinin rekabet edebilirliğini bilim ve teknoloji yeteneğine ilişkin göstergeler yansıtmaktadır. Ekonomiye katkı sağlama açısından eşik değeri % 1 olan Araştırma Geliştirme (ARGE) harcamalarının Gayri Safi Milli Hasılaya (GSMH) oranı gelişmiş ülkelerde % 2,5-5 arasında iken ülkemizde bu oran %0.33 dür.

Aynı zamanda ülkemizde ulusal teknolojik sisteme yönelik işgücünün bileşiminde toplam bilim adamı/mühendis sayısı içerisinde AR-GE birimlerinde çalışanların oranının % 3 olduğu bununda % 92'lik bölümünün kamu ve üniversite araştırma kuruluşlarında görev aldığı % 8'lik bir bölümünün özel kesimde çalıştığı saptanmıştır.

İmalat sanayi toplamında 2414 AR-GE personeli görev yapmaktadır. Daha çok adaptasyona, tersine mühendislik uygulamalarına yönelik olan bu çalışmaların ise uluslararası AR-GE çalışmalarıyla aynı nitelikte olup olmadığı da tartışmalıdır.

Türkiye imalat Sanayi Yatırım Performansı Açısından incelendiğinde:

1980 sonrasında büyümenin yatırımlara dayalı olmadığı söylenebilir. 1977'de imalat sanayi yatırımlarının Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya (GSYH) oranı % 8,8 iken, 1982'de % 5.2'ye düşmüştür. Son 12 yıl boyunca yatırım oranları sabit kalmıştır.

Yatırımlara dayalı olmayan bir verimlilik artışının gerek ücretlere gerekse istihdama yansımaları kalıcı olmamaktadır. Kapasite kullanımı artışına dayalı bir büyüme söz konusu olduğundan "dinamik-yoğun" bir büyümeden değil, yalnızca statik bir etkinlikten söz edilebilir.

İstihdam Yapısı İncelendiğinde:

1990'1arda istihdam edilen nüfusun % 47'lik bölümü tarım, % 16'lık bölümü sanayi ve % 37'lik bölümünde hizmetler sektöründedir. Bu durum istihdamın hala tarım ağırlıklı olduğunu ortaya koymaktadır.

Diğer yandan Türkiye'de hizmetler sektörü istihdam açısından endüstrileşmiş ülkelerdeki gibi sanayiden sonra büyülen bir sektör olmadığı gibi, ileri bir sanayiye besleyen ve teknoloji düzeyi yüksek bir hizmet sektörü değildir.

5 yıllık dönemde genel olarak Sanayide, özel olarak da imalat sanayindeki istihdam artışı binde 6-7 gibi (%0.6-0.7) çok düşük düzeydedir.

Kayıt Dışı İstihdam ve İşsizlik Durumu:

Sosyal güvenlik kuruluşlarındaki kayıtlı olanların toplam istihdamdaki payı %53 olup, istihdam edilenlerin % 47'si kayıtsız çalışmaktadır. Aynı zamanda istihdam edilen kadın nüfusunun içinde kayıtsız çalışanlar % 78'lik oranla çok yüksek bir paya sahiptir.

İstihdam edilenlerin % 74'ünün en fazla "eğitim düzeyi ilkökul mezunu, lise ve fakülte mezunlarının toplam içindeki oranı % 14'dür. Yani çalışanların mesleki eğitim düzeyi düşük ve bu alandaki etkinlikleri yetersizdir.

Resmi rakamlara göre 1,6 milyon kişi olarak görülen işsizlerin % 52'si genç işsiz kitesidir. Lise, lise dengi meslek ve yüksek öğrenim görmüş olanların işsizlik oranı % 30 düzeyindedir.

Buna göre, Türkiye'de işgücü piyasasının verili durumu düzenleyici, dengeleyici kamu müdahalesinin yokluğuna ve buna duyulan büyük bir ihtiyaca işaret etmektedir.

İşte bu anlamda sanayileşme tek başına bir amaç olmanın ötesinde, toplumun tüm kesimlerini kucaklayan ama öncelikle çalışanların temel gereksinimlerini (sağlık, eğitim, barınma, kültür vb. gibi) sağlamak üzere ve ileri teknolojileri işsizliği de

ortadan kaldıracak biçimde kullanarak gerçekleştiren, diğer bir ifade ile TOPLUMSAL REFAH'ın bir aracı olarak algılanmalıdır.

Toplumsal refahı oluşturan unsurların başında işsizliğin, yoksulluğun, gelir eşitsizliğinin, bölgesel eşitsizliklerin ortadan kalkması gelmektedir. Sanayileşmenin amacı da bunları ortadan kaldırmaktır.

Bu bakımdan sanayi politikalarının temel bileşenleri olan;

- amaca uygun kurumsal yapıların, hem makro hem de sektörel düzeyde kısa, orta ve uzun dönemli öncelikleri iyice belirlenmiş ticaret, yatırım, bölgesel gelişme ve teknoloji politikalarının oluşturulması zorunludur.
- kamu kesimi demokratik bir planlama ile sektörel öncelikler çerçevesinde yürütülen bir yatırım planlamasına dayandırılmalıdır.
- teknolojik gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan yeni iş kolları oluşturulmasında yeni KİT'lerin kurulması öngörülmesi, diğer yandan mevcut KİT'lere yatırım yapılarak uzun dönemli teknoloji üretme faaliyetlerinde de öncü rolü üstlenmelidir.
- Sektörel teknoloji politikaları ileri teknolojilerin uygulanması ve "üretilmesi" temelinde, her sektörün ülkemizdeki spesifik yapısı ve uluslararası teknolojik gelişmeler dikkate alınarak oluşturulmalıdır.

Buna bağlı olarak eğitim sisteminde tüm çalışanların çalıştıkları alanda her türlü üretim bilgisine sahip, araştırmacı, nitelikli işgücüne dönüştürülmesini hedefleyen YAPISAL BİR DÖNÜŞÜM sağlanmalıdır.

- Uluslararası planda uzun dönemli gelişme projeksiyonları göz önünde tutularak, yeni bir eğitim sistemi geliştirilmelidir.
- Eşitlikçi ve demokratik bir emek sürecinin oluşturulması için gerekli önlemler alınmalı daha da önemlisi ülke yönetimine doğrudan katılımını sağlayacak bir ÖRGÜTLEME biçimi yaratılmalıdır.

Ben konuşmamı bitirirken, kuşkusuz, Sayın Cumhurbaşkanımızın yıllar önce bu kürsülerden hatırlattığı bir gerçeği de burada yinelemek istiyorum. Avrupa ülkelerinin, gelişmiş ülkelerin sanayileşmelerinin ilk adımlarını attıkları dönemlerde Paris'te kurulan bir sanayi fuarındaki gerçeğe değinmek istiyorum. Sayın Cumhurbaşkanımız, Osmanlı Sadrazamı Sadullah Paşa'nın izlenimlerini aktarmıştı bizlere, yıllar önce. Sanayileşmenin ürünlerinin sergilendiği fuar kapısının önündeki özgürlük heykeliyle ilgilidir değinmem. Sadullah Paşa soruyor: "Bu sanayi ürünlerini anladık da, bu heykel nedir?" Bu heykel de özgürlüğü simgeleyen bir heykeldir. Özgürlükler olmadan bu ürünler de olmaz. Bugün, bu gerçeği hatırlamanın şöyle de bir yararı var: Çünkü, Türkiye, dünya ortamında demokrasi, özgürlük ve insan hakları alanında da belli bir uğraş, mücadele ve sınav ortamındadır. Bu nedenle

sanayileşmenin tıpkı sosyal refahı artırması gerektiği gibi demokratikleşmeyi de sağlayacak bir araç olması gerektiği noktasında bu mesajı vermek durumundayım. Yani, temel hak ve özgürlükler olmadan bir ekonomik büyümeden, bir sınai kalkınmadan söz etmek son derece zordur.

Bu gerçeği belirttikten sonra, Türkiye'nin demokratikleşmesi sürecinde, pek çok sıkıntıların yaşandığının farkındayız. Ama çok sıcak olan ve dün gece bütün televizyon ekranlarında yansıyan bir çirkinliğe burada değinmek istiyorum. Öğrencilerin demokratik taleplerini dile getirmede bazı kuraldışı uygulamalara rağmen -örneğin, izinsiz gösteri kuralını ihlal etmelerine rağmen- değinmek istediğim bir şey var. Polisin kullandığı aşırı şiddeti kabul etmek mümkün değildir. Bu şiddeti burada kınıyorum. Sayın Cumhurbaşkanı, böyle bir ifade kullandığım için özür diliyorum, ama, bunu dile getirmek istiyorum ve gençlerin demokratik, özgür mücadelelerinde TMMOB, daima, toplumsal bir gerçekliği yansıttıkları için yanında olacaktır. Bunu belirtiyorum ve hepimize saygılar sunuyorum.

KONGRE SUNUŞ KONUSMASI

Kaya GÜVENÇ - Kongre Yürütme Kurulu Üyesi

Sayın Cumhurbaşkanı, sayın milletvekillerim, sayın konuklar. Dışarıda, küçük bir pano belki dikkatinizden kaçmıştır. Küçük olduğuna bakmayın, anlatmak istediği şey çok büyüktür. 1960'lardan bu yana, Makina Mühendisleri Odamız tarafından yapılmakta olan sanayi kongreleri ürünlerinin bazılarını sergilemektedir.

Mühendis ve Makina dergisinin Ekim 1961 sayısında bir çağrı yer alıyor. çağrı, 2'nci İmalat Sanayii Kongresiyle ilgili. Aynen, kapsamla ilgili. Şöyle diyor:

"19 Aralık 1961 tarihinde Ankara'da yapılan 1. Makina Sanayi Kongresi ile 15 Mayıs 1961 'de yapılan Otomobil Endüstrisi Kongresi'nin müspet intibaları ve 1. Sanayi Kongresinin temennileri, İdare heyetimizi mesleki toplantıların tekrarına teşvik etmiştir...

... Tebliğler, sanayimizin umumi problemlerine hasredilecek ve bilhassa milli ekonomimizde sanayimizin yeri ve problemlerini inceleyecek aşağıdaki mevzularda olacaktır: teknik/ekonomik! idari (mevzuat)/sosyal."

Sayın konuklar, çağrıda çizilen bu çerçeve ve mühendislerin sanayileşme tutkuları hiç değişmedi. Mühendisler sanayileşmenin ulaştığı düzeyi hiçbir zaman yeterli bulmadılar. Bu yıla kadar yaptığımız çalışmalarda sanayiden ne anladığımızı, sanayinin güncel kavramlarını hep ön plana çıkarmaya çalıştık. Bir zamanlar sanayi denilince GSYİH'da sanayi ürünlerinin payı bir kriterdi, bunu tartıştık, ihracatta sanayi ürünlerimizin payını gündeme getirdik; son yıllarda ise sanayiye artık yeni anlamıyla, yeni kavramıyla ele aldık ve bilimi, teknolojiyi ve yenilenme yeteneğini

ön plana çıkardık.

Yüzlerce hatta binlerce üyemizin,uzman dostlarımızın dile getirdikleri görüşleri burada özetlemek, aktarmak olanaksız. Sadece 1980-87 yılları arasında bir ara dönem oldu, sanayi kongrelerimizi yapamadık, 1987 ve 1989 yıllarından yapılan Kongreler, bir ara vermeden sonra sanayimizin çeşitli konularını, bu arada özellikle de bilim ve teknolojinin etkilerini incelemeye çalıştı. 1991 yılında yapılan Kongrenin ana teması, ekonomilerin uluslararasılaşması sürecinde Türkiye sanayiinin konumu oldu. Çok sayıda sektör tek tek incelemeye alındı. 1993 yılında sanayimizin rekabet gücü ve stratejisi, yeni üretim süreçleri perspektifinde kalite ile KİT'ler ve özelleştirme konularını tartıştık. 1995'te, "Rant ekonomisinden üretim ekonomisine" başlığı altında ekonomide yönetim yapısını ve rekabet gücünü, GB'de gelişme perspektiflerini, ulusal teknolojik yenilenme sistemlerini, ürün sertifikasyonunu, teknolojik gelişmede işgücünün niteliğini, mesleki ve akademik yeterlilikleri irdelemeye çalıştık. Bu arada, 1995 yılında Gümrük Birliğine Doğru Sanayi Sektörleri adı altında bir sempozyum yaptık. 1996'da Gümrük Birliğinin Birinci Yılında Sanayi Sektörlerimizi yeniden inceledik.

1987 ve 1989'dan bugüne kadar yaptığımız kongrelerimizde, bu arada gerçekleştirilen İkinci Sanayi Şurasında, çok ilgimi çeken üç sonuca değinmek istiyorum: Bunlardan bir tanesi, -ki bu çok yeni bir tespit, 1995 yılından geliyor-sanayileşmenin önündeki temel engelin siyasi irade eksikliği olduğuna ilişkin saptamadır. Bu siyasi irade eksikliğini devletin sanayileşme mücadelesi, sanayi konusunda zorunlu rolleri üstlenmemesi gibi kavramlarla bütünleştirmek gerekiyor. İkinci bir konu gümrük birliği sürecinde imalat sanayimizin korumasız olduğu ve temel rekabet gücünün ucuz işgücü olduğu, üçüncüsü ise, sanayinin 1970'lerden sonraki yeni kavramlarının bir anlamda yadsınması. Yani, bilimi ve teknolojiyi ve bilim, teknoloji ve sanayileşme konusunda ulusal politikaların yokluğunu.

Yaptığımız kongrelerde dile getirdiğimiz hususlar ortaya çıktıktan sonra bu sanayi kongresinde neyi tartışabiliriz, neyi tartışmamız gerekir diye kendi aramızda bir hayli tartıştıktan, görüştükten sonra, biraz da bir buçuk iki yıl öncesinin siyasi konjonktürü nedeniyle ön plana çıkan ve bizim tanımımızla Anadolu sanayi, basının tanımıyla Anadolu kaplanları ön plana çıktı. Bu Anadolu kaplanları üzerine çok konuşulduğu için biz Makina Mühendisleri Odası ve TMMOB önce bu kavramın ne olduğuna ilişkin bir gözlemde bulunmak istedik, bir çalışma yaptık. Bunun bir model olup olmadığı, KOBİ'lerle olan ilişkileri, devletin bu oluşumdaki rolü, etkileri, bu sanayileşmenin kentlerimizde yarattığı sınıfsal, ekonomik etkileri, oradaki sınıfsal etkilerin bu sanayileşmeye olan katkıları, gibi bir dizi konu gündeme geldi. Biz, tabii konuya biraz da teknoloji açısından baktığımız için açıkçası şöyle baktık, bu oluşum acaba teknolojiyi nasıl algılıyor, yenilenmeyi nasıl algılıyor, bu yenilen-

mede çok önemli bir araç olan profesyonelleşme ve mühendislere nasıl bakıyor? Bir anekdot aktarmak istiyorum, bu illerden bir tanesinde, 6 ilden bir tanesinde bir sanayici dostumuz şöyle dedi: "Yahu benim mühendise ne ihtiyacım var arkadaş, ben dört beş seneden beri Avrupa'daki fuarlara gidiyorum, oradaki en gelişmiş olan makinaları alıyorum, geliyorum, ben mühendisi ne yapacağım." Şimdi, olayı, teknolojiyi sürecinden ayırarak, sadece makinaya indirgediğiniz zaman acaba bu bizim sanayileşmemiz açısından, Türkiye'nin sanayileşmesi açısından bir strateji olabilir mi, bir ipucu olabilir mi diye tabii düşünmekte yarar var. Bunların yanıtlarını öğleden sonraki oturumumuzda zannediyorum biraz irdeleyeceğiz.

Tabii, bu alan bu kadar sınırlı değil. Küreselleşme sürecinde ulus devletin aşındığı tezi var. Ulus devletin aşınmasına karşılık yerelliklerin ön plana çıktığı tezi var, bunlar da, tabii ki Anadolu sanayileşmesi konusunda yaptığımız çalışmaların alt başlıkları olmaya devam edecektir.

Bu arada KOBİ olayına da kısaca değinmek istiyorum. Gerçi bir alt başlık değil, biz 'KOBİ'leri, bundan 5 yıl önce ele almıştık bir sanayi kongresinde, KOBİ olayını büyük sermayeden yalıtılmak mümkün değildir, KOBİ'ler Türkiye'de biraz da siyasal bir amaçla biraz da çarpıtılan bir kavram. Bu kavramı yerine oturtmak gerekiyor ve uluslararası üretim süreci içinde KOBİ'leri büyük sermayenin bir uzantısı olarak ve onlarla birlikte çalışan bir yapı olarak görmek gerekiyor.

Diğer konulara nasıl geldik? Yıllardan beri kalkınma için sanayileşmeyi zorunlu gördük. 1980'lerden sonra moda oldu: "sanayiye ne gerek var, zaten gelişmiş ülkeler de artık hizmetlere ağırlık veriyorlar". O halde kalkınma ve sanayileşme arasındaki ilişkileri bir kez daha irdelemek gereği ortaya çıktı. Sanayileşeceğiz, bilim ve teknolojiyi yenilenme yeteneklerini geliştireceğiz ve ülkemize kazandıracacağız derken kimileri "bunlara ne gerek var, bizim altı yedi tane önemli geleneksel sektörümüz var, bu sektörlerde alınacak olan önlemler bizim sanayileşmemiz için yeterlidir" dediler. Biz, jenerik teknolojilerin bu ülkenin geleceğini oluşturacağını söyledik, bunlar olmadan, 21'inci Yüzyılda bir yere varmamızın mümkün olmadığını söyledik, sanayi devrimini kaçırmış olan bu toplumun bu sefer bilim ve teknolojik devrimi de kaçıracağını ifade ettik. Benzer koşullarda başka ülkelerde sanayileşme konusunda farklı adımlar atıldı, onlar yeni sanayileşen ülkeler sınıfına girdiler, bizler halen gelişmemiş ülkeler safındayız. Tabii bütün bu tartışmaların başlangıç noktası ister istemez sanayileşmenin neresindeyiz sorusuna götürür bizi. Ne kadar sanayileştik tartışmasının kriterleri var ama, çok uzun bir konu olduğu için durmayacağım, konuşmamın başında söylediğimi yineliyeceğim: bugün sanayileşme bilim, teknoloji ve yenilenme yetenekleriyle eşdeğerdir. Kuşkusuz sanayileşmede atılmış adımlar vardır ama, bizim gönlümüzde de kafamızda da yatan sanayileşme düzeyinin bu olmadığı çok kesin.

Sayın konuklar, biz, bütün bu konuşmaları yaparken, devletin sanayileşme konusunda son derece önemli bir yeri olduğunu ifade ettik. Özellikle ulusal bilim, teknoloji ve yenilenme politikalarının devletin öncülüğünde götürülmesi gereğini söyledik. Buna örnek vermek gerekirse tek bir örnek vereyim, bugün dünyanın en liberal devleti olarak tanımlanan ABD'dir. Ne yapıyorlar? Madem ki sanayi bilim, teknoloji ve yenilenmeyle eşdeğer bir anlam kazanmıştır, o halde ABD ne yapıyor? Büyük projelerle, kaynak aktarımlarıyla yönlendiriyor, hatta ve hatta daha da öteye giderek bir anlamda ekonomiyi yönlendiriyor ve denetliyor. Oysa biz bunları söylediğimiz zaman, siyasilerimizden veya başka çevrelerden, ya devletin küçülmesi gerekiyor kardeşim sen hala ne konuşuyorsun diye karşı çıktılar. Bizler hep sanayileşmeyi teknik, teknolojik boyutlarıyla ele aldık ve öyle bir yere geldik tıkandık ki, bu konuların belirleyici olmadığını gördük. Biraz önce söylediğim gibi, sanayileşmede bir siyasi irade eksikliği ortaya çıktı. Siyasi irade eksikliğini biz burada, bu salonlarda mühendis ve mimarlar olarak çözecek miyiz; hayır. O zaman bütün bu tartışmalar, kaçınılmaz olarak bizi şu noktaya getirdi, bu sanayileşmenin veya sanayileşememenin ya da istediğimiz düzeyde sanayileşememenin bir toplumsal tabanı, bir toplumsal dinamikleri var. O halde ne yapalım? O halde, gelin hep, beraber biraz da işin bu tarafına değinelim, yani, gerek uluslararası alanda Türkiye'nin rolü gerekse Türkiye'deki sınıfların mevzilenmesi bugünkü sanayileşmeyi ortaya çıkardığına göre "bu sanayileşmenin hali ne olacaktır"ın yanıtını gelin bu sefer biraz da sınıflar arası düzeyde ele alalım istedik. İşte 1997 sanayi kongremizin "Toplu Bakış" Adını verdiğimiz bu kongrenin ana hatlarına ve tartışmalarına bu noktadan geldik. Yeniden yapılanma konularını tartışacağız ve tabii ki bilim ve teknoloji konusunda bir ulusal bilim ve teknoloji yenilenme politikasının gereğini, içeriğini tartışacağız ve bunlara örnek olarak da enformasyon sanayiinden bazı örnekler vereceğiz.

Sayın Cumhurbaşkanımın vakti pek elverişli olmadığı için sunuşuma ayrıntılı bir şekilde devam etmiyorum.

Sayın Cumhurbaşkanım, milletvekillerime ve sizlere katıldığımız için çok teşekkür ediyorum ve bir kez daha yineleyerek bitiriyorum sözümü, mühendislerin sanayileşme tutkusu bitmedi, bu ütopya devam ediyor. Ancak, bu ütopyanın, bu tutkunun bu ülkenin ve insanının geleceği olduğu hiçbir zaman unutulmamalıdır.

Teşekkür ediyorum.

TMMOB 1997 SANAYİ KONGRESİ DEĞERLENDİRMESİ

Global ve yerel katmanların artan ağırlığı üretimin ve hizmetin örgütlenmesini

zenginleştirirken bu hareketliliğin ve yaygınlaşmanın ulusal katmana olan borcunu iyi bilen gelişmiş ülkeler bu avantajlarının alabildiğine değerlendirmekte, "uluslar arası yenilik rüzgarları"nın dayattığı modalar aracılığı ekonomik ve entelektüel egemenliklerini pekiştirmektedirler.

TMMOB adına Makina Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen '97 Sanayi Kongresi Toplu Bakış; ekonomilerin uluslar arası düzeyde yeniden yapılandırıldığı bir dönemin netleşmeye başladığı bir zaman dilimi içerisinde gerçekleştirilmiştir.

"97 Sanayi Kongresi" çalışmaları 2 yıllık bir zaman periyodunu kapsamaktadır. Bu 2 yıllık süreç içerisinde Kongre kapsamında ele alınması planlanan konularla ilgili olarak bir dizi toplantı ve atölye çalışması gerçekleştirilmiştir.

21.08.1996 tarihinde Sanayi Kongresi hazırlıkları kapsamında Kongre Danışmanlarının ilk toplantısı yapılmıştır.

19.10.1996 tarihinde Oda Merkezi'nde Sanayi Kongresi 1.Düzenleme Kurulu Toplantısı yapıldı. Toplantıda, Yürütme Kurulu'nun belirlediği Kongre Ana Temaları ile Kongre kapsamında yapacağı etkinlikler Düzenleme Kurulu'nun bilgisine sunuldu.

02.11.1996 tarihinde, Kongre etkinlikleri kapsamında; Milliyet Gazetesi'nde "Anadolu Kaplanları" adlı yazı dizisini hazırlayan gruptan Deniz Güçer ile Oda Merkezinde bir söyleşi düzenlenmiştir. Söyleşide; Sn. Güçer, değişik yörelerde özellikle Gaziantep ilinde yaptığı çalışmalar ile edindiği bilgi ve deneyimlerini aktarmıştır.

27.11.1996 tarihinde Oda Merkezinde Sanayi Kongresi 2. Düzenleme Kurulu toplantısı yapıldı.

27.11.1996 tarihinde Milliyet Gazetesi'nde "Anadolu Kaplanları" yazı dizisini hazırlayan Şule Yücebıyık'ın davetli olduğu ve Kongre Düzenleme Kurulu'nun da katıldığı 2. Atölye çalışması gerçekleştirildi.

31.01.1997 tarihinde "97 Sanayi Kongresine Doğru Gümrük Birliği'nin 1. Yılında Sanayi Sektörlerimiz" konulu sempozyum gerçekleştirildi.

Sempozyumda; Gümrük Birliği sonrası sektördeki olumlu ve/veya olumsuz gelişmeler, yeni koşullardaki beklenti ve öngörülerin gerçekleşip gerçekleşmediği sektör temsilcileri tarafından sunulmuştur.

11.01.1997 ve 01.02.1997 tarihlerinde kongrenin ana temalarından birisi olan Anadolu Sanayi ve Yerel Dinamiklerin İncelenmesi çerçevesinde Çorum ve Kayseri illerinde bölge toplantıları yapıldı. Sanayi ve Ticaret Odalarının temsilcileri, akademik çevreler ve meslektaşlarımızın katıldığı bu toplantılarda, bölgelerdeki sanayimizin genel durumu, sorunları, üniversite sanayi işbirliğinin boyutları ve olası gelişmeler tartışılmıştır.

12.04.1997 tarihinde İstanbul'da; Ocak 1997 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen "Gümrük Birliğinin 1. Yılında Sanayi Sektörlerimiz" Sempozyumu'nda sunulan

bildirilerin değerlendirilmesi ve Avrupa Birliği'ne girme yolunda Türkiye Sanayinin konumunun tartışılması için bir panel düzenlendi.

12.04.1997 tarihinde İstanbul Şubemizde Sanayi Kongresinin 3. Düzenleme Kurulu Toplantısı yapıldı.

29 Mayıs 1997 tarihinde Konya'da; Anadolu Sanayisinin Yerel Dinamiklerinin incelenmesi kapsamında değerlendirilen ve Sanayi-Ticaret Odaları temsilcileri, üniversite temsilcilerinin katıldığı atölye çalışması gerçekleştirildi.

06 Haziran 1997 tarihinde İstanbul'da; yerel uzmanların, ekonomistlerin, sosyologların ve konunun uzmanlarının katıldığı "Sanayide Güçler Mevzilenmesi" konulu atölye çalışması yapıldı. Bu atölye çalışmasına, Hacer ANSAL, Nurhan YENTÜRK, Sungur SAVRAN, Hayri KOZANOĞLU, Fuat ERCAN, Mehmet TÜRKAY, Haldun GÜLALP, Ayşe BUĞRA, Çağlar KEYDER ile Yürütme Kurulu Üyelerinden Ayfer EĞİLMEZ, Kaya GÜVENÇ ve Ali Ekber ÇAKAR katılmıştır.

13.06.1997 tarihinde Ankara'da; ekonomistlerin, sosyologların ve konu uzmanlarının katıldığı "Bilim, Teknoloji ve Sanayileşme Politikalarındaki Yeni Gelişmeler" konulu atölye çalışması yapıldı. Bu atölye çalışmasına; Melih ERSOY, Aykut GÖKER, Yakup KEPENEK, Murat GÜVENÇ, Mehmet ECEVİT, Sencer AYATA, Oğuz OYAN ile Oda Başkanı Mehmet SOĞANCI, Ali Ekber ÇAKAR ve Kaya GÜVENÇ katılmıştır.

"97 Sanayi Kongresi Toplu Bakış" teması kapsamında ele alınan kongre; Anadolu Sanayileri ve Araştırma Raporu, Dünya Ekonomisindeki Gelişmeler ve Sanayileşmenin Yeni Boyutları, Devlet ve Sınıfların Yeniden Yapılanması, Toplumsal Değişim Sürecinde İstihdam ve İş Gücü Eğitimleri, Sanayi ve Teknoloji Stratejisi İçin İpuçları başlıklarından oluşan toplam beş oturumda, araştırma bulgularına dayalı tebliğler sunulmuştur. Farklı disiplinlerden oluşan ve konuşma sırasına göre; Doç. Dr. Sevil KİŞİOĞLU, Dr. Ahmet Haşim KÖSE, Dr. Ahmet ÖNCÜ, Dr. Gülşen ERENLER ÇAKAR, Doç. Dr. Hacer ANSAL, Prof. Dr. Erdoğan SOROL, Prof. Dr. Haldun GÜLALP, Yrd. Doç. Dr. Mehmet TÜRKAY, Doç. Dr. Cem SOMEL, Prof. Dr. Melih ERSOY, Öğr. Gör. Tarık ŞENGÜL, Doç. Dr. Oktar TÜREL, Dr. Tülin ÖNGEN, Prof. Dr. Yakup KEPENEK, Doç. Dr. Murat GÜVENÇ, Prof. Dr. Sencer AYATA, Prof. Dr. Oğuz OYAN, Doç. Dr. Aziz KONUKMAN, Dr. Aykut GÖKER, Prof. Dr. Metin DURGUT, Doç. Dr. Haluk GERAY, Haluk ZONTUL'dan oluşan akademisyen, bürokrat, ve teknokratların araştırma bulgularına dayalı sundukları tebliğler; katılımcılar tarafından yoğun bir ilgi ile izlenmiştir.

Kongresin oturumlarına ve farklı disiplinler tarafından incelenmesi ve gelişme eğilimi içerisinde olan ve Anadolu'da ortaya çıkan bu yerel sanayileşme dinamiklerinin varsayılan ipuçları ile ilgili gelişme eğilimlerinin beklenen düzeyde

olup olmadıklarını araştırmak amacıyla "Anadolu Sanayileri" konulu çalışma gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmada " Anadolu Sanayileri" olarak yorumlanan yerel sanayileşme odaklarındaki firmaların;

Genel, işveren, çalışan, teknoloji ve organizasyon yapıları,

Yerel ve merkezi yönetimlerin beklentileri,

Ortaya konulmaya çalışılmış ve gözlemler sunulmuştur. Çalışmada; işyeri sayısı, istihdam ve katma değer ölçütleri baz alınarak, gıda-içki dokuma-giyim eşyası ve deri, orman ürünleri ve metal eşya sanayi araştırma kapsamı içine alınmıştır. Bu sanayiler ile ilgili verilen, Denizli, Gaziantep, Kahramanmaraş, Konya, Çorum ve Edirne illerindeki firmalardan elde edilmiştir. Verilerin elde edilmesinde kullanılan bilgi toplama formu bu illerde bulunan Makina Mühendisleri Odası şubelerinde görevli arkadaşların yardımıyla uygulanmıştır. Bilgi toplama formu ile elde edilen veriler SPSS bilgisayar paket programından yararlanılarak değerlendirilmiştir.

"97 Sanayi Kongresi Toplu Bakış" kapsamında ele alınan bu çalışma kongre temasında da belirtildiği gibi yerel dinamikleri öne çıkaran bir "ilk" olma niteliği taşımaktadır.

Araştırmanın örnekleri; ülkenin sanayi yapısını yansıtacak şekilde ağırlıklı küçük ve orta ölçekli sanayi işletmeleri üzerinde yoğunlaştırılmış ve yaklaşık 600 işletmeyi kapsayan bir çalışmadır.

Bu çalışmaların bulgularında;

- Türkiye Sanayi İşletmelerinin yaklaşık % 95'ini, kayıtlı çalışanların % 50'sini kapsarken bu işletmelerin sanayi katma değerinin ancak % 15'ini yaratabildiklerini,
- Ülkede ve dünyada yükselen liberal görüşlerin sanayiciler arasında politik bir söylem olarak kaldığını, kendilerini "devletçi" veya "liberal" olarak görenlerin sonuçta devletten ekonomik, sosyal ve toplumsal yaşama ilişkin kapsamlı ve sistemli düzenlemeler beklediklerini,
- Sosyal Güvenlik kuruluşlarında kayıtlı olanların toplam istihdamdaki payı % 53 olup istihdam edilenlerin % 47'si kayıtsız çalışmaktadır. İstihdam edilen kadın nüfusunun içinde kayıtsız çalışanların oranının % 78 gibi yüksek bir paya sahip olduğunu,
- Kurumsallaşmayı başaramamış ve erkek yöneticilerin hakim olduğu ve yöneticilerinin de eğitim düzeyinin düşük olduğunu,
- İmalat sanayinde, işgücünün nitelsiz olduğunu, ücretlerin piyasa koşullarına göre belirlendiğini, sendikalaşmanın çok düşük seviyede olduğunu,

- Rekabet gücü düşük ve ithalata dönük makina kullandıklarını,
- Zanaat tipi teknolojik yapılar kullanıldığını, ortaya koymaktadır.

TMMOB 1997 SANAYİ
KONGRESİ'NE DOĞRU

“Gümrük Birliğinin Birinci Yılında Sanayi
Sektörlerimiz Sempozyumu”

31 Ocak 1997
Ankara

PROGRAM

- Açılış Konuşmaları
Mehmet SOĞANCI - MMO Başkanı
Yavuz Önen - TMMOB Başkanı

- I. OTURUM
 - Makina İmalat Sanayi
Arslan SANIR
 - Türk Demir-Çelik Sektörü
Fahrettin KUNAK
 - Tartışmalar
Şükrü ER - Odanın Sekiz Numaralı Kur. Üy. ve Makina İmalatçıları Birliği Başkanı
Ayfer EĞİLMEZ - Kongre Yürütme Kurulu Üyesi
Ersu HIZIR - Makina Mühendisleri Odası Ankara Şube Başkanı
Arslan SANIR - Makina İmalatçılar Birliği
Fahrettin KUNAK - Demir-Çelik Sanayicileri Derneği

- II. OTURUM
 - Gümrük Birliğinin Birinci Yılında Otomotiv Yan Sanayii
Ferzan NEDİMOĞLU
 - Gümrük Birliğinin Birinci Yılında Otomotiv Sanayii
Ercan TEZER
 - Gümrük Birliğinin Birinci Yılında Beyaz Eşya Sektörü
Dilek TEMEL
 - Gümrük Birliğine Girildikten Sonra Hazır Giyim Sanayi
Sabahnur ERDEMLİ
 - Tartışmalar
Şükrü ER - Odanın Sekiz Numaralı Kurucu Üyesi ve Makina İmalatçıları Birliği Başkanı
Rıfat DAĞ
İhsan KARABABA
Yavuz ÖNEN -TMMOB Başkanı
Alaeddin ARAS - Kimya Mühendisleri Odası Başkanı
Ercan TEZER - Demir-Çelik Sanayicileri Derneği
Dilek TEMEL - Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği

- III. OTURUM

- Gümrük Birliğinin Birinci Yılında Madencilik
İsmet KASAPOĞLU
- Türk Döküm Sanayinin Gümrük Birliği ile Yaşadığı Bir Yıl
Yaylalı GÜNAY
- Gümrük Birliğinin Birinci Yılında Türk Seramik Sektörü
Basri SEZER
- Tartışmalar
Şükrü ER Odanın Sekiz Numaralı Kurucu Üyesi ve Makina İmalatçıları Birliği
Başkanı
Alaeddin ARAS - Kimya Mühendisleri Odası Başkanı
Yaylalı GÜNAY - Türkiye Döküm Sanayicileri Derneği

IV. OTURUM

- Gümrük Birliği ve Kimya Sanayi
Mustafa BAĞAN
- Gümrük Birliğine Girildikten Sonra Savunma Sanayii
Aytekin ZİYLAN
- Gümrük Birliğinin Birinci Yılında Elektronik Sanayii Sektörü
Ünal ALKAN
- Gümrük Birliği Sürecinde Gıda Sanayii
İmran ER
- Tartışmalar
Ali Rahmi BEYRELİ - Bursa Milletvekili
Hayati KORKMAZ - Bursa Milletvekili
Ünal ALKAN - TESİD
Aytekin ZİYLAN - ASELSAN

TMMOB 1997 SANAYİ KONGRESİ'NE DOĞRU GÜMRÜK BİRLİĞİNİN
BİRİNCİ YILINDA SANAYİ SEKTÖRLERİMİZ SEMPOZYUMU
AÇILIŞ KONUŞMALARI

Mehmet SOĞANCI - TMMOB Makina Mühendisleri Odası Başkanı

Sayın Konuklar, Çeşitli Sektörlerin Değerli Temsilcileri, TMMOB'ye Bağlı Odaların Değerli Yöneticileri, Sayın Basın Mensupları, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği adına, Makina Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen "Sanayi Kongresi 1997" öncesi gerçekleştirdiğimiz, "Gümrük Birliğinin Birinci Yılında Sanayi Sektörlerimiz Sempozyumu"na hoş geldiniz.

Değerli konuklar, tarihinin en sorunlu dönemlerinden birini yaşamakta olan ülkemizde yaşanan kriz, artık toplumun tüm kesimlerinin dilinde. Polis-siyasetçi-mafya ilişkileri noktasında gelişen, tarikat ilişkilerinin ülkeyi nasıl sarmaladığının açığa çıktığı bir gündemde ülke. Ülke insanının şimdiki durumunu karartanlar, mevcut uygulamaları ile ülkeyi, aydınlık bir gelecek yerine kopkoyu karanlıklar içine gömmeye çalışanlar, bir tesadüfi Susurluk Kazası ile açığa çıktılar. İnsan hakları ihlallerinin, baskının, zorun ve savaşın ve bunların yaratıcılarının kimler olduğu, artık apaçık ortada. Medyada, haber programlarında, çete ilişkilerinin iğrenç görüntüleri ile gündem oluşuyor. Ülkeyi bu duruma getirenler, kendi iktidarlarının süregitmesi için, krizi emeğin ve halkın aleyhine derinleştirmekle meşguller. Emekten ve halktan yana politikaları hayata geçirmeye çalışan ve gücünü sadece üyelerinden alan Odamız benzeri, mesleki-demokratik kitle örgütlerine, sistemin potansiyel suçlusu görevini yüklüyorlar.

Evet, biz potansiyel suçluyuz. 18 Ocakta, Demokratik Türkiye- İnsanca Yaşam Mitingimizde alanlarda idik, bugün Sanayi Kongresi toplantısında, yarın Demokrasi Kurultayını toplayacağız. Elimizden geldiğince, dilimiz döndüğünce, ülkemizin aydınlık geleceğinin yaratılması için, bu ve benzeri platformları oluşturmaya, oluşturulan platformlarda yer almaya devam edeceğiz. Evet, biz sistem içinde birilerinin deyimi ile potansiyel suçluyuz ve her şeye inat bu suçu işlemeye devam ediyoruz. Emekten ve halktan yana politikalarımızı, sadece örgütlü üyemizden aldığımız güç ile gerçekleştirmeye devam ediyoruz.

Değerli konuklar, 1960'lı yıllardan beri düzenlenen, ve artık kurumsal bir etkinlik haline gelen Sanayi Kongresinin, bu kongrelerin tartışmalarının ve sonuçlarının, ülkede toplumun çeşitli kesimleri tarafından önemli bir kaynak olarak kullanıldığı bilinen bir gerçeklik. Ülke sanayisinin tartışıldığı bu kongrelerde esasında ülkenin bir dönem tespiti de yapılmakta. Yönetenlerin ve yönetilenlerin çağırıldığı, toplumun tüm kesimlerinin kendilerini ifade etme hakkı verildiği bu kongrelerle Birliğimiz, ülkede önemli bir boşluğu doldurduğu inancında.

Birliğimize bağlı Oda temsilcileri ve Makina Mühendisliği Odası merkez ve Şube yöneticilerinden oluşan, "Sanayi Kongresi 1997" Düzenleme Kurulumuz, bu dönemki kongrede üç ana temayı ele almayı öngörmüştür.

İlk tema, medyada "Anadolu Kaplanları" adı ile anılan, "Anadolu Sanayilerinin İncelenmesi"dir. Gelişiminde özellikler gösteren Gaziantep, Denizli, Trakya, Kahramanmaraş, Kayseri, Konya ve Çorum bölgelerinde yerel çalışmalar, toplantılar, panel ve sempozyumlar düzenlenerek, bölge sanayiinin, gelişmeleri incelenecek ve sonuçlar Kongreye taşınacaktır.

İkinci tema olan, "Bilim, Teknoloji ve Sanayileşme Politikalarında Yeni Gelişmeler" kapsamında, 1980'lerden başlayan değişim sürecinin yeni aşamaları ve alınan ilk sonuçları, değişik ülke uygulamaları ile bölgesel/küresel yapılanmaların ele alınması hedeflenmektedir.

Üçüncü tema ise, "Sanayide Güçler Mevzilenmesi" dir. Bu temada ülkemizin, kalkınma stratejilerinin belirlenmesinde, çeşitli sınıfların yaklaşımlarının ne olduğu ve günümüzde ne olması gerektiği irdelenecektir.

Bölgesel toplantılar, sempozyumlar, atölye çalışmaları gibi etkinliklerle, tüm yıla yayılan "1997 Sanayi Kongresi" çalışmaları arasında işte, bugün de, bu sempozyumu gerçekleştiriyoruz.

Gümrük Birliği öncesi sektörlerinin durumunu, beklentilerini, Gümrük Birliğinden ne şekilde etkileneceğini, 1995 Sanayi Kongresi etkinliğinde Kasım 1995'te düzenlenen sempozyumda tartışan, sektör temsilcileri, bu toplantıda beklentilerinin ve öngörülerinin ne ölçüde gerçekleştiğini, sektörlerindeki olumlu ve/veya olumsuz gelişmeleri tartışacaklar.

Bugünkü tartışmalar ve sunulacak sektör raporları da, ayrıca 22 Şubat 1997'de İstanbul'da düzenleyeceğimiz, Sempozyum Değerlendirme Panelinde ayrıca değerlendirilecek ve tartışılacaktır.

Tüm bu çalışmaların ve sonuçların Sanayi Kongremize taşınacağı inancıyla, ben burada, bu toplantımıza bildirileri ile katılan sektör temsilcilerimize peşinen teşekkür ediyorum. Bu etkinliği gerçekleştirmemizde özverili çalışmaları yürüten Kongre Düzenleme Kurulu üyelerine, Kongre Yürütme Kurulu üyelerine, Kongre Sekreterimize, Makina Mühendisleri Odası personeline de ayrıca teşekkür ediyorum.

TMMOB adına, Sanayi Kongresi Düzenleme Kurulu adına, bu kongrenin sekreteryalığını yürütmekte olan Makina Mühendisleri Odası adına ve Oda Başkanı sıfatı ile şahsım adına, hepimize saygılar sunuyorum.

Yavuz ÖNEN - TMMOB Başkanı

Basının ve televizyonun değerli temsilcileri, emekçileri, değerli konuklar, sevgili

meslektaşlarım; hepinizi Türk Mühendisleri Mimar Odaları Birliği adına saygı ile selamlıyorum.

Bugün, burada, bana göre Türkiye'nin gerçek manzarasını tespit edecek olan, çok değerli bir meclis toplanıyor. Türkiye'nin en önemli meclislerinden birini yaşayacağımıza inanıyorum; çünkü, bu meclis bir yıl önce, büyük umutlarla, Türkiye'nin sokulduğu yolda hangi noktalara geldiğimizi tespit edecek, durumu saptayacak, fotoğrafını çekecek Türkiye'nin; yani, aslında, bugün, burada bir anlamda Türkiye'nin kalbi atıyor, nabızı atıyor diyebiliriz. O nedenle, bu toplantıyı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin çalışma programının çok önemli bir konusu olarak, hayata geçiren Makina Mühendisleri Odamızı ve emeği geçen bütün çalışanlarımızı kutluyor ve kendilerine peşinen teşekkür ediyorum.

Türkiye, Avrupa Birliği ile çok ilginç bir ilişki yaşıyor. Avrupa, 370 milyon nüfuslu ve dünya gayri safi milli hasılasının beşte birini üreten bir birlik olarak Türkiye'yi, sınırlarının dışında tutuyor, kalesinin kapısında bekletiyor; ama, Türkiye, NATO üyesi olarak, Avrupa'nın savunmasında da sorumlu bir ülke, böyle garip bir manzara var. Siyasi olarak, ekonomik olarak pek çok sıkıntılar yaşıyor Türkiye. Gümrük Birliği öncesi şöyle umutlarla Türkiye, apar topar bir genel seçimin, siyasi rantını kullanmak amacıyla yine apar topar sokuldu Gümrük Birliğine, Avrupa Birliği üyesi olmadan.

Şöyle şeyler iddia ediliyordu: Yabancı sermaye akışı hızlanacak, gelişmiş teknoloji girecek ve Türkiye'nin ihracatında da olumlu gelişmeler olacak. Manzaraya baktığımızda bu tespitlerin hiçbirinde ciddi bir isabet yok, hatta, gerilemeler var, ithalat-ihracat dengesi Türkiye'nin aleyhine büyük çapta değişmiştir.

Devlet İstatistik Enstitüsünün, dünkü açıklamasında Türkiye'nin ihracatının 10 milyar dolar; ama, ithalatının 20 milyar dolar civarında olduğu söyleniyor. Bu Avrupa ile olan ilişkilerde ciddi bir patlamanın, ithalat anlamında ifadesidir. Türkiye bu bakımdan ciddi sorunlarla, kayıplarla karşı karşıyadır. Yabancı sermaye girişine bakıyorsunuz, büyük bir gerileme var, yüzde 30-35 civarında bir gerileme. Yabancı sermaye girişindeki rakamlara bakıyorsunuz, onlar da -özür dileyerek bir kelime kullanacağım- komik rakamlar; yani, Türkiye 1995'te 150 milyon dolar, 1996'da 50 milyon dolarlık bir yabancı sermaye girişi. Zaten yapılan tespitler biliyorsunuz, dünyada gelişmiş ülkeler arası bir sermaye akışı söz konusu. Üçüncü Dünya Ülkelerine, gelişmekte olan ülkelere de gitmiyor, yabancı sermaye akışı da yok. Başka bir açıdan bakıyorsunuz -başta söylemeyi unuttum- Avrupa Birliğine girişte ciddi altyapı hazırlığı olmak üzere, mali yardımlar, destekler söz konusuydu. 1996'nın başından itibaren beş yıl içinde 375 milyon ECU'nun, Türkiye'nin ekonomik, sosyal yapısını güçlendirmek amacıyla gireceğini biliyorduk, öyle bir vaat vardı, öyle bir kural vardı. Türkiye'nin rekabet gücünü artıracaktı bu, Türkiye'nin, Avrupa Birliği ile arasındaki altyapıyı geliştirecekti, bu bir.

İkincisi, Akdeniz politikası fonlarından 300-400 milyon ECU -o da duruyor- Avrupa Yatırım Bankası fonlarından yine beş yılda 750 milyon ECU'luk bir yardım gelecekti. Bütün bunlar, Yunan vetosuna takıldı ve Avrupa Parlamentosu kararlarına bağlandı. Ekonomik olarak bir handikapla karşı karşıyayız, beklenen gerçekleşmiyor.

Siyasi duruma bakıyorsunuz, Avrupa'daki ilişkilerinde birden bire bir yıllık dönemde, Türkiye -tarihi boyunca belki yaşamadı- dış gelişmeleri yaşamaya başladı. Ege sorunu ön plana çıktı; Kıbrıs kriz haline geldi; İnsan hakları ve demokratikleşme konusu, sürekli Avrupa Parlamentosunun gündeminde kaldı; Kürt sorunu devam ediyor... Zaten Gümrük Birliği öncesinde alınan Parlamento kararları, hatırlayacağımız üzere bazı koşullara bağlanmıştı. Bütün bunların üzerine, 1996'nın ilk altı ayı, biliyorsunuz Türkiye'nin siyasi iktidarsızlığını, hatta bir hükümet boşluğunu yaşadığı bir dönemdi; oysa, 96 yılının başlangıcı, Avrupa Gümrük Birliğine girişin temellerinin atılması gereken pek çok uyum yasalarının ve kurumlarının oluşturulması gereken bir dönemde, Türkiye siyasi bir boşluk yaşadı. Bunun da getirdiği bir olumsuzluk var; ama, esas olarak Avrupa Birliğiyle ilişkilerde bir başka siyasi boyut eklendi.

Bugün Refahiyol Hükümetinin dış politikada izlediği yol, Brüksel'de katıldığımız bir toplantıda çok açıkça ifade edildi -yazılı olarak ta zaten söylüyorlar- Refah'ın siyasi İslam propagandası izlenimi veren dış gezi programları, özellikle Başbakanın İran, Irak, Libya, Suriye ve Cezayir'le olan ilişkileri böyle bir ideolojik siyasi bir İslam propagandası amacını taşıdığı için, içeride Refahiyol Hükümetinin bu andaki politikaları bir güvensizlik ortamı yaratıyor, yaratmıştır.

Ayrıca, özellikle, son dönemlerde uyuşturucu kaçakçılığının da, devlet olarak destek gördüğüne dair, Avrupa ülkelerinde, Almanya'da, Fransa'da, İngiltere'de, hatta mahkemelerde dile gelen iddialar, Türkiye'nin, Avrupa ile olan ilişkilerini bir hayli kritik ve gergin bir noktaya getirmiştir.

Türkiye'miz, böylesi bir dönemde, acaba içine girdiği rekabet ortamında kendini nasıl dengeleyecek, bu olumsuzlukları nasıl aşacak?

Ben, üçüncü konuya gelip konuşmamı bitireceğim. Vaktinizi fazla almak istemiyorum.

Bugün, Türkiye, gerçekten, gelişmekte olan ülkeler dünyası içinde, gerçek anlamda üreten bir ülke olarak, sanayisi gelişmiş, altyapısı oluşmuş ülke olarak rekabet etmek istiyorsa, bütün bunların alt yapısının olmazsa olmaz koşulu olan, gerçek anlamda çağdaş bir demokratik rejimi yerleştirmek zorundadır. Bugün Susurluk artık miladi bir olay gibi, her gündemde, her toplantıda dile geliyor; ama, gerçekten de değinmeden geçmek mümkün değil. Türkiye bir çeteler cumhuriyeti olamaz artık. Hele, hele tarihine bakarsak olamaz, mevcut koşullarına bakarsak olamaz; o nedenle artık, bu şalı kaldırıp, bütün bu olumsuzlukları tasfiye etmenin zamanıdır. Türkiye, demokratikleşme yolunda adımlar atmak zorundadır; 12 Eylül

rejiminin kalıntılarını temizlemek zorundadır. Türkiye, gerçekten demokratik bir ülke olarak, bugün çok komik bir şekilde Avrupa'nın da kullandığı, Yunan vetosunu başka türlü yenemez. İnsan hakları ihlalleri sürekli gündemde ve Türkiye'nin aleyhinde kullanılamaz eğer bu adımlar atılırsa.

Türkiye'de demokratikleşme, hep bir siyasi söylem olarak algılanıyor ve hatta iddia edildiği gibi "demokratikleşmeyi, Türkiye halkı istiyor, Avrupa istiyor diye yapmıyoruz" diyorlar; ama, gerçekte Avrupa istiyor diye, Avrupa Parlamentosunun gündemine bağlı olarak, bir demokratikleşme programı getiriyorlar siyasiler. Mesajı veriyoruz değerli arkadaşlar. Siyasiler, Türkiye'de biraz ciddi olmalı ve gerçek anlamda bir demokratikleşme atılımını başlatmalıdır. Yargının bağımsızlığı, düşünce temel ve hak özgürlüklerinin güvence altına alınması, can güvenliğinin sağlanması; bunlar temel şeyler.

Geçen yılda hatırlayacaksınız belki, beraberdik, bir mesajı daha vererek konuşmamı bitirmek istiyorum; o da, bütün sorunlarımızın kaynağında bir temel sorun var: Bugün Kürt sorununun, barışçıl yollarla çözülmesi, savaşın, çatışmanın bitirilmesi, gündemin dayatan sorunu olarak hepimizin karşısında. 1997 bütçesine baktığımızda zaten bunun izleri çok net olarak gözüküyor. Türkiye, yatırıma kaynak ayırmıyor; ama, savaşa ayırıyor. 27 milyar dolarlık bir harcamayı, 63 milyar dolarlık bir bütçe içerisinde güvenlik ve savaş alıp götürüyor; yani, Türkiye parasıyla, 6.3 katrilyon bütçenin, 2.7 katrilyonu boşa akıp gidiyor.

Bütün bu büyük kaynaklar ne yaratıyor? Türkiye'de geriye dönüşü zorlaştıran, halkın içine düşmanlık tohumlarını eken, sosyal yaralar açan bir süreç açıyor. Gelin, hep beraber bu meselenin de üzerindeki şalı kaldıralım, yalnız yabancıların tartıştığı bir sorun olmaktan çıkartalım bunu. Türkiye'nin temel sorunudur, tıpkı sanayi konusuna verdiğimiz önem gibi bir konudur. Kalkınmanın temeli nasıl sanayiye, üretimse, Türkiye'nin sosyal refahının, politik temellerinin atılması da aynı önem dedir. O nedenle, barış, tıpkı demokrasi sorunu gibi gündemin başında duran bir meseledir; çünkü" sanayileşmede de, gelişmede de, hep önümüze kaynaklar sorunu çıkmaktadır ve Türkiye bir darboğaza, hep kapitalizmin, dünya sermayelerinin açacağı kredilere bağlı olarak bir kalkınma süreci izlemek zorunda kalmakta ve bir sıkışma içine girmektedir.

Türkiye, kendi kaynaklarıyla da, yine yabancı ilişkilerini sürdürmek yolunda, belli mesafeler kat edebilir inancındayız, onun için barış mesajının da altını çiziyorum. Türkiye en yakın zamanda barış içinde, kendi sorunlarının üstesinden gelebilecek bir ülke olsun diyorum. Avrupa Birliğine çok büyük umutlar bağlanmıştı; ama, bunu hepimiz biliyoruz ki, Türkiye'nin sorunlarını, Türkiye'deki kadrolar, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları çözecek.

Avrupa Birliğinin amaçları arasında, kesinlikle Türkiye'yi, dünya rekabet ortamında güçlü kılacak, ideal bir program yok; o Türkiye'nin programı olabilir. Avrupa'nın hedefi ve dünya kapitalizminin hedefi, Türkiye'nin, Avrupa Birliğine alınması, pazar büyümesidir, kendi pazar büyümesini sağlama programıdır. O nedenle, bu altyapının oluşmasında, meslek kuruluşları ve sanayimizin bütün sektörlerinin temsilcilerinin ciddi olarak bu ortak hedefler etrafında artık, belirli, programlı bir ilişkiyi de kurması ve sürdürmesi gerekir inancındayım.

Bu görüşler ile, hepinize saygılarımı sunuyorum ve beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

TMMOB '93 SANAYİ KONGRESİ

“Türkiye'nin Sanayi ve Teknoloji Politikaları
ve Uluslararası Rekabet Hedefleri”

22-26 Kasım 1993
Ankara

TMMOB 1993 SANAYİ KONGRESİ

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Murat ÖNDER

Etem ÖZTÜRK

Suat Sezaî GÜRÜ

Atilla ÇINAR

Muammer KOÇER

Doğan YILDIZ

Doç. Dr. Ali GÜNGÖR

Hüseyin SAYAR

Yusuf ÜNLER

Serhat GİRGIN

Kemal GÜNAYDIN

Rifat DAĞ

Taner YÜZGEÇ

Mehmet KAYADELEN

Nilgün ERCAN

Süleyman ALTUN

Kadir ÖZKAN

MMO Başkanı

MMO Sekreteri

MMO Y.K. Üyesi

MMO İstanbul Şb. Bşk.

MMO Ankara Şb. Saymanı

MMO İzmir Şb. Başkanı

MMO Adana Şb. Başkanı

MMO Bursa Şb. Başkanı

MMO Kocaeli Şb. Başkanı

TMMOB

TMMOB Ziraat M.O

TMMOB İnşaat M.O

TMMOB Maden M.O

TMMOB Kimya M.O

TMMOB Metalurji M.O

TMMOB Elektrik M.O

KONGRE DANIŞMANLARI

Metin DURGUT

Prof. Dr. Aykut GÖKER

Kaya GÜVENÇ

Yusuf IŞIK

KONGRE KOORDİNATÖRÜ

Metin ŞİMŞEK

PROGRAM

TÜRKİYE SANAYİNİN REKABET GÜCÜ ve STRATEJİSİ

- Sanayi stratejileri ve Rekabet Gücünü Etkileyen Faktörler: Türkiye İçin Bir Değerlendirme
Doç. Dr. Gökhan ÇAPOĞLU
- Üçüncü Binyıla (Millenium'a) Doğru Demir-Çelik Sanayinin Görünümü
Fuat ALA, M. Cemal YILDIRIM
- Türkiye İmalat Sanayinde Yoğunlaşma
Mehmet KAYTAZ, Semih ALTIN, Merih GÜNEŞ
- Endüstri - Enformasyon - Kalkınma Etkileşimi
Oya GÜRDAL
- Tarımsal Sanayide Uluslararası Rekabet için Gerekli Teknolojik Atılım: Biyoteknolojiyi Yakalamak
Ayşe GÖZEN
- AR-GE'nin Olmazsa Olmazlığı
Hüseyin YAĞCI, Timur AKGÜL, E. Selçuk ARDIÇ
- Bilgi Devrimi Karşısında Değişmekte Olan Devlet Politikalarına Örnekler
Yurdakul CEYHUN
- Yeni Rekabet Gücü ve Sanayide Yeniden Yapılanma için Politika Önerileri
Doç. Dr. Nurhan YENTÜRK
- Türkiye Sarayinde Rekabet Gücü ya da Teknoloji Faktörü
Aykut GÖKER
- Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımlarında Sermaye Bütçelenmesi: Düzeltilmiş Bugünkü Değer (DBD) Yöntemi
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin DAĞCI
- AT ile Gümrük Birliği ve Türk Sanayii
Doç. Dr. N. Lerzan (KILIÇ) ÖZKALE
- Teknolojik Gelişmelerin Ölçek Ekonomisine Etkileri
Doç. Dr. Hacer ANSAT Dilek ÇETİNDAMAR
- Küresel Rekabetin Mikro Modellenmesinde M. Porter Modeli ve AT Uyarlaması (Dudley Modeli)
Dr. İ. Melih BAŞ
- Karar Sistemleri Kapsamında Sanayi - Bilim - Teknoloji Stratejileri İstatistik Alt Yapısı ve Ulusal Bilgi Sistemi
Prof. Dr. Orhan GÜVENEN
- Türkiye'de ki Sanayii İşletmelerinin Rekabet Gücü ve Stratejisi Açısından Teknoloji Faktörü

- Yrd. Doç. Dr. Tufan KOÇ
- Türk Sınai Yerleşim Stratejisi
Ercan DÜLGEROĞLU
 - Türkiye’de ki Sanayii İşletmelerinin Rekabet Güçlerinin Arttırılmasında Enerji Yönetimi Stratejilerinin Uygulanması ve Gözlemler
Tamer KEÇECİOĞLU
 - Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Rekabet Gücü Açısından Verimli Çalışma
Prof. Dr. Ahmet ÖZOK
 - Türkiye’de İşletme Türü ve Sektörel Nitelikler Açısından Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi İşletmeleri Profili
B. Mutlu GÖKÇESU
 - Türkiye’de Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi İşletmelerinin Rekabet Gücü
Ayşe EGE
 - Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Başarısında Kurumsal Kültür
Doç. Dr. Şevkinaz GÜMÜŞOĞLU
 - Ege Bölgesi’nde Otomotiv ve Yan Sanayinin Rekabet Gücü ve Stratejisi
Şener MUTER
 - OECD Ülkelerinde Sanayi Politikalarına Yeni Bir Yaklaşım
Rauf GÖNENÇ
 - Gelişmekte Olan Ülkelerin Tanımı
Dusa A.Ş.
 - 1991 Yılı Küçük ve Orta Ölçekli Sanayii Araştırma Sonuçlarına Göre Kos Değerlendirmesi
Ahmet PALAS, İlhami MİNTEMUR
 - Türk Yünlü Dokuma Sektörü İnceleme Raporu
MMO Bursa Şubesi

YENİ ÜRETİM SÜRECİ PERSPEKTİFİNDE KALİTE ve TÜRKİYE’DE DURUM

- Küresel Rekabetin Toplam Kalite Yönetimi (TKY) Kapsamında Yeni Bir Boyutu Olarak Çevre Kalitesi Yönetimi (CÇKY)
Dr. İ. Melih BAŞ
- Türk Sanayii ve Kalite
Ali EREN
- Dünya’daki Yeni Üretim ve Pazarlama Süreçleri Çerçevesinde Rekabetin Kalite Boyutları
Harun BOLEL
- Günümüzde Bir Sanayi İşletmesinin Kalite Yaklaşımı
Ferial ARNAS-IŞIK, İlhan ÖZDİLLER

- Dünya Çapında Üretim
Timuçin BAYRAKTAR
- Toplam Kalite Yönetimi
Yaşar BAYRAKTAR
- Toplam Kalite Yönetimi ve ISO 9000 Uygulamalarına Eleştirel Bir Bakış
Prof. Dr. Gönül YENERSOY
- Kalite Güvencesi - Kalite Yönetimi
Mustafa AKYOL
- Küçük ve Orta Boy Sanayi İşletmelerinde Kalite Düzeyi ve İhtiyaçları Belirleme
Araştırması: Bir Anket Çalışması
Müfit AKYOS
- Türkiye’de Kalite Alanında Kurumsal Düzenleme Konusunun Genel
Değerlendirmesi
İsmet ÖZTUNALI
- E.L.İ Müessese’sinde Kestirimci Bakım Uygulamaları
Bilhan ELMACI, Mustafa ZİYPAK
- Kalite ve Yönetim
Yrd. Doç. Dr. Coşkun ATAYETER
- Kalite’de Sistem Anlayışı
Prof.Dr. Alp ESİN
- Ulusal Kalite Sağlama ve Güvencesindeki Sorunlar
Prof. Dr. Alp ESİN, Y. Doç. Macit KARABAY,
İsmet ÖZTUNALI, Serdar TAN
- Belgelendirme Alanında Altyapı Gereksinimi
Serdar TAN
- Kalibrasyon ve Bilgisayar Destekli Bir Yönetim Uygulaması
Macit KARABAY, Ali YETİM
- Ege Bölgesi Sanayisinin ISO 9000 Kalite Güvencesi Sistem Modellerinde En-
tegrasyonu
Yrd. Dr. Ali ŞEN, Yrd. Doç. Dr. Levent ŞENYAY, Ar. Gr. Onur ÖZVERİ
KAMU SEKTÖRÜNDE DEVLETİN ROLÜ; KİT’LER : DEĞERLENDİRME
ÖNERİLER ve ÖZELLEŞTİRME
- Ekonomide Devletin Rolü ve Özelleştirme Tartışmaları Çerçevesinde Türk
Mühendis ve Mimmar Odaları Birliği (TMMOB)’nin KİT Çalışmaları
Prof. Dr. Fikret ŞENSES
- KİT’lerin Özelleştirme Sorunları ve Özelleştirmeye Sistematik Bir Yaklaşım

Önerisi

Prof. Dr. Cengiz EROL

- Özelleştirmenin Uluslararası Boyutları ve Türkiye
Prof. Dr. Sinan SÖNMEZ
- Özelleştirmenin Amaçları ve Türkiye'deki Uygulama Sonuçları Üzerine Bir
Değerlendirme
Y. Doç. Dr. Mustafa EMİR, Araş. Gör. Devlet TOKSOY
- Türkiye'deki KİT'in Geleceği (Değerlendirme ve Öneriler)
Prof. Dr. Yakup KEPENEK
- KİT'ler ve Özelleştirmeler
Dilek BAKAR, Halil BAKAR, Sema ÖZDEN,
Mustafa SARAL, Hakan ÖKTEM
- KİT Satış Karlılığındaki Değişimlerin Nicel Analizi, 1981 - 1990
Doç. Dr. Oktar TÜREL
- Elektrik Sektöründe Türkiye İçin Bir Özelleştirme Modeli
Prof. Dr. Osman SEVAİOĞLU
- Karar Sistemleri Kapsamında Sanayi-Bilim- Teknoloji Stratejileri İstatistik Alt
Yapısı ve Ulusal Bilgi Sistemi
Prof. Dr. Orhan GÜVENEN
- KİT'ler ve Özelleştirmede Denetim
Ali Rıza AYDIN
- Genelde OECD Ülkelerinde ve Özelde Türkiye'de İletişim Kesiminin Bir Durum
Değerlendirmesi
Yurdakul CEYHUN
- Enerji Sektöründe Özelleştirme Girişimleri
- TMMOB 1993 Sanayi Kongresi I. Ulusal Kağıt Sempozyumu Sonuç Bildirgesi
MMO Kocaeli Şubesi

TMMOB 1993 SANAYİ KONGRESİ AMACI:

Bilimin ve teknolojinin artan önemi, gelişmiş ülkelerin başvurdukları kısıtlayıcı önlemler, yeni sanayileşen ülkelerin (YSÜ) gösterdikleri gelişme, pazarların globalleşme eğilimi gibi bir dizi faktörün etkisiyle değişen uluslararası rekabet koşulları karşısında Türkiye'nin sanayi ve teknoloji politikalarının belirginleştirilmesine duyulan ihtiyaç büyümektedir.

Kısa ve uzun uluslararası rekabet koşullarıyla ilgili bu ihtiyaç Türkiye'de imalat sanayi yatırımlarının uzunca bir süredir düşük bir düzeyde kaldığı bir dönemde ortaya çıkmaktadır.

Kısa vadede 1995'den sonra Avrupa topluluğu ile gümrük birliği, orta ve uzun vadede Avrupa topluluğu'na üyelik, Türki Cumhuriyetler ile ileri düzeyde ekonomik işbirliği ve değişik ekonomik güçlerle dünya çapında rekabet gibi hedefler nedeniyle bugün sanayi ve teknoloji politikalarının yeterince ayrımlı bir biçimde oluşturulması zorunlu hale gelmiştir.

Sözkonusu hedef ve politikalar kapsamında: öncelikle devletin, fakat aynı zamanda da özel sektörün teknoloji geliştirme ve sektörel gelişme stratejilerinin belirlenmesi; ekonomideki karar alıcıların işletmelerin gelişme perspektifleri ile ilgili tercihlerinin ortaya konması ve tüm bu konularla dış ekonomik ilişkiler arasındaki bağlantı da yer almaktadır.

Bu noktalardan hareketle 1993 Sanayi Kongresi çalışmalarının "Türkiye'nin Sanayi ve Teknoloji Politikaları ve Uluslararası Rekabet Hedefleri" çerçevesinde yürütülmesinin yararlı olacağı sonucuna varılmıştır.

Sözkonusu ana temanın iki ana alan çerçevesinde geliştirilmesi tasarlanmıştır. Öngörülen iki ana alan ve kapsamı aşağıda belirtilmiştir.

1. Kamu ve özel sektör sanayi işletmelerinin gelişme çerçeve ve perspektifleri
 - a. Rekabet gücü ve stratejisi,
 - b. KİT'ler ve özelleştirme
2. Yeni üretim süreçleri ve uluslararası rekabet perspektifinde 'kalite' ve kalite alanında kurumsal düzenlemeler.

Kongrenin Bilim-Teknoloji-Sanayi politikaları konusunda her düzeyde karar alıcılara ve araştırmacılara yararlı olmasını diliyoruz.

KONGRE DEĞERLENDİRMESİ

1972 yılından beri TMMOB adına Odamızca yapıla gelen Sanayi Kongreleri toplumun değişik kesimlerinin aktif katılımı ile Türkiye'nin bilim-teknoloji-sanayi gündemindeki yerini pekiştirdi.

Kongre gündeminin belirlenmesi çalışmaları 1991 yılı içerisinde başlatılarak, şubeler tarafından belgesel danışma kurullarında belirlenen konu önerileri Oda

Merkezine iletildi. Merkez Kongre Danışmaları Sayın Aykut GÖKER, Sayın Metin DURGUT, Sayın Yusuf IŞIK ve Sayın Kaya GÜVENÇ ve Merkez Yönetim Kurulu Sekreteryası tarafından bu öneriler değerlendirilerek Ankara'da 11 Aralık 1992 tarihinde yapılan 1. Danışma Kurulu Toplantısı'na getirildi ve Kongre Ana Teması ve Kapsamı, bu toplantıda alınan öneriler doğrultusunda belirlendi.

Yine Sanayi Kongresi hazırlıkları kapsamında İstanbul-İzmit-Bursa bölgesinden uzmanların katılımıyla İstanbul'da, birincisi 5 Aralık 1992 ve ikincisi 23 Ocak 1993 tarihinde olmak üzere 2 toplantı daha yapıldı.

2. Danışmanlar Kurulu Toplantısı 17 Eylül 1993 Cuma günü Dedeman Otelinde yapıldı ve Kongre Danışmanlarına yapılan çalışmalar hakkında ayrıntılı bilgi verildi.

KONGRE ÖNCESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Belirttiğimiz gibi Sanayi Kongrelerimizin ayırdedici özelliklerinden birisi, Kongre çalışmalarının iki yıllık bir döneme yayılmış çeşitli etkinlikler halinde yürütülmesi.

ODA MERKEZİMİZCE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Tüketici ve Kalite Paneli (1 Mayıs 1993)

Panelde tüketicinin kalite bilincinin, kalite anlayışının yaygınlaşmasının kalite gelişimindeki rolü vurgulanarak, tüketicinin korunması açısından yapılması gereken yasal düzenlemelerin ve sivil örgütlenmelerin önemine değinildi.

Kalite Eğitimi (14 Mayıs 1993)

Üniversitelerden, KOSGEB, MPM gibi danışmanlık/eğitim kurumlarından ve firmalardan kalite eğitimi konusunda uzman kişilerin katıldığı yuvarlak masa toplantısında Kalite Eğitimi konusunda üniversitelerde, işyerlerinde yapılan eğitim faaliyetleri anlatılarak eğitim konusunda yapılması gereken düzenlemelere değinildi.

Kalite Sağlama Semineri (27-28 Mayıs 1993)

Ankara Sanayi Odası'nda yapılan iki günlük seminerde Kalite Sistem-ürün standartları Kalite'de belgeleme-akreditasyon uygulamaları ve önerileri, kalibrasyon-metroloji konusundaki mevcut durum ve öneriler, bu konudaki yabancı kaynaklı projelerde gelişmeler gibi konular değerlendirildi.

Dünyada Özelleştirme Uygulamaları ve Perspektifleri Söyleşisi (9 Temmuz 1993) ABD Warton School'dan Prof. Bülent GÜLTEKİN'in konuşmacı olarak katıldığı toplantıda özelleştirmenin gerekçeleri Türkiye'de KİT'lerin durumu ve bu çerçevede özelleştirmenin yeri, dünyada özelleştirme uygulamaları ele alındı.

KİT'ler ve Özelleştirme Sorunları Söyleşisi (24 Eylül 1993)

SBF'den Prof. Dr. Korkut BORATAV'ın konuşmacı olduğu toplantıda Türkiye'de KİT'lerin 80'lerdeki performansı ele alınarak politik müdahaleler ve kaynak aktarılmaması nedeniyle güç döneme giren KİT'lerin her şeye karşın verimli çalıştıkları, katma değer yarattıkları, bu nedenle sanayileşmede önemli işlevler gördükleri, bunların özelleştirilmesinin sanayisizleşmek anlamına geldiği belirtildi.

ADANA ŞUBEMİZ TARAFINDAN YAPILAN ÇALIŞMALAR

Makina Mühendisleri Odası Adana Şubemizce Mayıs-Haziran 1993 ayları süresince Türkiye Zirai Donatım Kurumu, Tarım Satış Kooperatifleri ve Kalite Yönetimi ekseninde aşağıdaki paneller yapıldı.

Yönetim Açısından Tarım Satış Koop. Paneli (21 Mayıs 1993)

- İnsan ve Çevre Paneli (24 Mayıs 1993)
- Sanayi ve Çevre Paneli (26 Mayıs 1993)
- Tarım ve Çevre Paneli (28 Mayıs 1993)
- Kuruluşunun 50. yılında TZDK (29 Mayıs-9 Haziran 1993)
- Tarım Satış Koop. ve Yeniden Yapılanma (12 Haziran 1993)
- Toplam Kalite Yönetimi Paneli (16 Haziran 1993)
- Tarım Satış Koop. Dünü, Bugünü, Geleceği (18 Haziran 1993)
- Dünyadaki Benzer Uygulamalar Işığında Tarım Satış Koop. (23 Haziran 1993)
- Tarım Satış Koop. ve Siyasal Yaklaşımlar (26 Haziran 1993)

KOCAELİ ŞUBEMİZ TARAFINDAN YAPILAN ÇALIŞMALAR

Makina Mühendisleri Odası Kocaeli Şubemiz 20-21 Kasım günlerinde 1. ULUSAL KAĞIT SEMPOZYUMU düzenleniyor. Sempozyumda Kağıt Sanayisi'nin bugünü ve geleceği, hammadde ve atık kağıt sorunları teknoloji ve araştırma-geliştirme, sektörün AT kağıt sektörü karşısındaki durumu ve sektörde kalite yönetimi gibi konular ele alınacak. Sempozyum kapsamında SEKA Kurumu da incelenmekte.

İSTANBUL ŞUBEMİZ TARAFINDAN YAPILAN ÇALIŞMALAR

Makina Mühendisleri Odası, İstanbul Şubemiz Ekim ayı sonunda 2 gün süren toplantılar düzenleyerek:

- Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi İşletmelerini,
- Türk Demir-Çelik sektöründe rekabet gücünü oluşturan faktörlerin ve temel stratejilerin Kalite Güvencesi açısından değerlendirilmesini inceledi.

BURSA ŞUBEMİZ TARAFINDAN YAPILAN ÇALIŞMALAR

Makina Mühendisleri Odası Bursa Şubemiz kongre için iki temel sektörde inceleme çalışmaları yaptı.

- OTOMOBİL SANAYİ İNCELENMESİ: Sektördeki ana ve yan sanayiden, sanayici birliklerinden ve üniversitelerden geniş bir katılımıla sürdürülmekte olan çalışmalarda otomobil ana ve yan sanayinden imalatçılar uluslararası MİT normlarına göre incelenmekte olup hazırlanacak rapor Kongre sırasında ilgili oturumda sunulacak ve geniş bir kesim tarafından tartışılacak
- YÜNLÜ GİYİM SANAYİ İNCELEMESİ sonucunda oluşturularak rapor Kongre'de sunulacak.

İZMİR ŞUBEMİZ TARAFINDAN YAPILAN ÇALIŞMALAR

Makina Mühendisleri Odası, İzmir Şubemiz, Kongre'ye bir bildiri olarak sunmak üzere, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde kalite sorunları ve yaklaşımları ISO 9000 uygulamaları ve karşılaşılan sorunlar konusunda bir anket çalışması yürütmekte.

ANKARA ŞUBEMİZ TARAFINDAN YAPILAN ÇALIŞMALAR

Makina Mühendisleri Odası Ankara Şubemiz, Demir-Çelik işletmelerini hazırlanan bir çerçeve kapsamında incelemekte olup bir rapor olarak yayınlanacak.

• KİT İNCELEMELERİ

Kongre kapsamında aşağıdaki KİT'lerin ve Kamu İşletmelerinin incelemesi yapılmış ve raporları hazırlanmıştır:

TAKSAN, PETKİM, TCDD, TDÇİ, SEKA, TEDK, Tarım Satış Kooperatifleri

• KONGRE YAYINLARI

Kongre bildirileri, ana tema altındaki konulara göre 3 kitap halinde yayınlanmıştır:

- Türkiye Sanayinin Rekabet Gücü ve Stratejisi
- Yeni Üretim Süreci Perspektifinde Kalite ve Türkiye'de Durum
- KİT'ler ve Özelleştirme

- Bursa Şubemizce koordine edilen Otomobil Sektörü İnceleme Raporu ayrı bir yayın halinde yine bu şubemizce basılmış, Yünlü Giyim Sanayi inceleme komisyonunca hazırlanan bir rapor ise Bildiriler Kitabı 1. Cilt içerisinde yer almıştır.
- Kongre sırasındaki tartışmalar ve panellerin çözümlerinin ayrıca basımı çalışmaları sürmektedir.

1991 SANAYİ KONGRESİ

“Bilim ve Teknolojideki Olağanüstü
Gelişmeler ve Ekonomilerin
Uluslararasılaşması Sürecinde Tür-
kiye Sanayiinin Konum ve Geleceğinin
Saptanması”

9-13 Aralık 1991
Ankara

1991 SANAYİ KONGRESİ

KONGRE DÜZENLEME KURULU

İsmet Rıza ÇEBİ

İhsan OTAĞ

Nesim ERKİP

Hüseyin SAYAR

Nazmi KUMRAL

Yusuf ÜNLER

Mustafa ERHAN

Turhan TUNA

Süleyman EVCİMEN

Serhat GİRĞİN

MMO Başkanı

MMO Sayman Üyesi

MMO Y.K. Üyesi

MMO Adana Şube Başkanı

MMO Ankara Şube Y.K. Üyesi

MMO Bursa Şube Başkanı

MMO İstanbul Şube Başkanı

MMO İzmir Şube Başkanı

MMO Antalya Bölge Başkanı

MMO Kocaeli Bölge Başkanı

KONGRE DANIŞMANLARI

Prof. Dr. Metin DURGUT

Aykut GÖKER

Kaya GÜVENÇ

Yusuf IŞIK

KONGRE ORGANİZASYONU

Nuray SÖNMEZ

PROGRAM

- Dünya Ekonomisinde ve Sanayide Gelişmeler: Genel Bir Bakış
Prof.Dr. Bilsay KURUÇ
- Teknoloji Üretiminde Çağdaş Özellikleri ve Teknoloji Üretiminde Devletin Rolü
Prof.Dr.Cevdet ERDOST
- “Şu Teknoloji” Dediğimiz Sosyolojik Hayalet
Yrd.Doç.Dr. Göktuğ MORÇÖL
- Malzeme Bilimlerinde Gelişmeler ve Modern Malzemelerin Ekonomideki Rolü
Prof.Dr. Şadi KARAGÖZ - Yahya KESKİN - Cengiz ORAL
- Sanayide Enerji Tasarrufu
Dr. Ömer KULELİ
- Yeni Sanayileşen Ülkelerin Sanayileşme Deneyimleri: İstihdam ve Gelir Dağılımı
Prof.Dr.Okan AKTAN
- Güney Kore Sanayileşme Deneyiminin Türkiye Açısından Bir Değerlendirmesi
Doç.Dr. Gökhan ÇAPOĞLU
- Gelişmekte Olan Ülkelerde Elektronik Sanayii
Cahit GÜRKÖK
- Teknik Eğitim ve Ulusal AR-GE
Doç.Dr. Yurdakul CEYHUN
- Devlet-Üniversite-Endüstri-Araştırma-Geliştirme Ağı
Prof.Dr. Ömer SAATÇİOĞLU
- Ülkemizde Teknik Eğitim ve AR-GE Üzerine
Prof.Dr.Nevzat YILDIRIM
- Endüstriyel Enformasyon ve Türkiye
Oya GÜRDAL
- Savunma Sanayinde AR-GE’ nin Önemi ve Türkiye’ deki Gelişmeler
Kemal BÜYÜKMIHÇI
- Çevre ve Sanayileşme İlişkileri
Prof.Dr.Aysen MÜEZZİNOĞLU
- Türkiye’ de Endüstriyel Atık Su Arıtımı, Kontrol ve Denetleme Yöntemleri
Prof.Dr. Füsun ŞENGÜL
- Metroloji ve Ulusal Kalibrasyon Ağı
Ali EREN
- Kalite Sağlama Sistemleri ve Ulusal Kalibrasyon Ağı Gereği
Serdar TAN - Macit KARABAY
- Sanayide Kaliteyi Geliştirici Bir Yönetim Aracı-Kalite Maliyetleri

Bahadır AKIN

- Uluslararası Kalite Sistemleri Standartları Serisi (İSO-900 Serisi) Uygulamaları ve Bunların Geliştirilmesi Konusunda Yapılan Son Çalışmalar
Ünal ÖZDEMİR
- Savunma Sanayiinde Kalite Güvenirliliği ve Kalite Güvenliği Sistemleri Standartlar Uygulamalar-Gelişmeler ve Türkiye'deki Çalışmalar
Ünal ÖZDEMİR
- AQAP ve Türkiye'deki Gelişmeler
Reşat GENÇLER
- Teknolojik Değişimin Küçük ve Orta Ölçekli Sanayide Etkisi
Atilla SÖĞÜT
- Dünyada ve Türkiye'de Teknoparklar
Melih TÖRELİ
- Teknoloji-Yoğun Mallar Açısından Türk Sanayiinin Rekabet Gücü, Gelişme Stratejileri ve Politika Önerileri
Doç.Dr. Nurhan YENTÜRK
- Türkiye Sanayiinde Dışalığa Bağımlılığın Gelişmesi ve Kaynakları
Prof.Dr. Ümit ŞENESEN
Suat KÜÇÜKÇİFTÇİ
- İhracat ve Endüstriyel Yoğunlaşma Arasındaki İlişkinin İmalat Sanayiinde Seçilmiş Bazı Sektörler Açısından İncelenmesi
Doç.Dr. Güzin ERLAT
- Türk Sanayii'nin AT Karşısındaki Rekabet Gücünü Belirlemeye Yönelik Çalışmaların Değerlendirilmesi ve Öneriler
Yrd.Doç.Dr.N.Lerzan ÖZKALE
- Ulusal Bir Bilgi Sistemi Kapsamında Türkiye Sanayi İstatistikleri
Prof.Dr.Orhan GÜVENEN
- Türkiye Uzun Vadeli Sanayi ve Enerji Strateji İlişkileri Üzerine Bir Çalışma
Dr. Tamer KEÇECİOĞLU - Hüseyin-GÜNERHAN
- Gelişen Ülkelerde Sanayileşme Politikalarını Etkileyen Mali ve Ekonomik Faktörler
Okan ÜÇER

1991 SANAYİ KONGRESİ SONUÇ BİLDİRGESİ

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği adına Makina Mühendisleri Odası'nca düzenlenen geleneksel Sanayi Kongreleri, değişik çevre ve kişilerin Türkiye'nin sanayileşmesi ve sanayi sorunları ile ilgili olarak kendi bakış açılarını, düşüncelerini, özgürce ortaya koyabildikleri; birbirlerine ve kamuoyuna aktarabildikleri; tartışabildikleri platformlar olagelmıştır.

Bu Kongreler, bu nitel özellikleri dolayısıyla ki, alternatif sanayi politikaları üretme arayışında olan odaklar için her zaman özel bir önem ifade etmiştir.

9-13 Aralık günleri Ankara'da yapılan "1991 Sanayi Kongresi"de bu geleneğin parlak örneklerinden birini oluşturmuştur. Sanayileşmekten vazgeçildiği ve bu yolda son derece açık bir siyasi tercihte bulunduğu konusunda, en azından yarattığı objektif sonuçlar açısından, artık hiç kimsenin kuşku duymadığı 1980'li yılların ekonomi politikalarının değişeceği ve sanayileşmenin çağdaş kavrayış çerçevesinde, yeniden ağırlık kazanacağı umudunun öne çıktığı bir döneme rastlaması, Kongre'yi, tarafların ilgi odağı haline getirmiştir. Başbakan Sayın Süleyman Demirel, Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Sayın Erdal İNÖNÜ, Sanayi ve Ticaret Bakanı Sayın Tahir KÖSE ile siyasi parti temsilcilerinin; üniversite ve sanayi çevrelerinden seçkin bilim adamı ve uzmanların katılım ve katkıları, dünya ve Türkiye sanayinin ileriye dönük olarak değerlendirilebilmesi ve bu bağlamda Türkiye'yi, 21. Yüzyıla taşıyacak sanayi ve teknoloji politikalarının saptanabilmesi açısından zengin bir deneyim birikimi ve geniş bir düşünce spektrumunun var olduğunu kanıtlamıştır.

İnancımız odur ki, 1991 Sanayi Kongresi, ortaya çıkan sonuçlar gereğince değerlendirilebildiği takdirde, Türkiye'de yeni bir sanayileşme bilincinin kök salmasında önemli bir rol oynayacaktır.

KONGRE'de ANA TEMA ve ÖNE ÇIKAN KONULAR

Bilim ve teknolojiadaki olağanüstü gelişmeler ve "ekonomilerin uluslararasılaşması" sürecinde Türkiye Sanayii'nin konum ve geleceğinin saptanması, Kongre'nin ana temasını oluşturmuştur. Bu bağlamda, Türkiye Sanayii'nin geleceğine ilişkin kestirimlerde bulunmaya çalışılırken, dinamik bir arayışın ve belli bir umudun, düşüncelere egemen olduğu görülmüştür.

Sonradan sanayileşmeye başlayan ama yine de dünya teknolojisine yetişmeyi başaran, I. Dünya Savaşı öncesi Almanya'sıyla, II. Dünya Savaşı sonrası Japonya'sının yakın geçmişteki ve "Yeni Sanayileşen Ülkeler" adıyla anılan G. Kore, Tayvan ve Brezilya gibi ülkelerin bugünkü zengin deneyimleri, Kongre'de ve Kongre'yi destekleyen sektör çalışmaları çerçevesinde irdelenen konular arasında yer almış ve bu deneyimler; ekonomik-toplumsal-siyasi farklılıklar nedeniyle, bire bir uygulanmaları söz konusu olmasa da, Türkiye'nin de, sanayi ve teknoloji alanında

ciddi bir atılımda bulunabileceği yolundaki umudun başlıca dayanaklarından biri olarak değerlendirilmiştir.

- Çağımızın bir gerçeği olan ekonomilerin uluslararasılaşması ve uluslararası entegrasyon sürecinde son çözümünü bulacak, ulusal bir bilim, teknoloji ve sanayi stratejisinin saptanması,
- Bu strateji çerçevesinde, Türkiye için, öncelikli ya da kritik teknolojilerin belirlenmesi,
- Orta ve uzun vadeli, sektörel, hedef plan ve programlarında açıklık, kararlılık ve izlenecek politikalarda süreklilik,
- Teknolojiyi edinme, öğrenme, özümseme, ilgili ekonomik etkinlik alanlarına yayma ve edinilen teknolojiyi bir üst düzeyde yeniden üretme becerisini kazanma sürecini, son aşama dahil, eksiksiz hayata geçirme hedefinin bütün üretim alanlarında benimsenmesi,
- Bu bağlamda, beyin gücünün, yaratıcılığın ve tasarım yeteneğinin olağanüstü öneminin kavranması,
- Ulusal bir bilişim-iletişim ağının kurulması ve veri tabanlarının oluşturulması; Devletin bu kapsamda bilgi dolaşımının serbestleşmesine öncülük etmesi,
- Kalite anlayışının, üretimin bütün alanlarında egemen kılınması bunun bir yaşam biçimi haline getirilmesi ve ulusal kalibrasyon ağının gerçekleştirilmesi,
- Küçük ve orta ölçekli sanayinin teknolojiye paralel olarak yeniden düzenlenmesi, Sanayi strateji ve politikalarının saptanarak uygulanmasında devletin "orkestrasyonu sağlama" ve "zayıf halkaları destekleyip güçlendirme" görevini üstlenmesi, gibi konular da bilim ve teknoloji alanında Türkiye'yi 21. Yüzyıl'a taşıyacak atılımın temel bileşenleri olarak, yapılan irdeleme ve tartışmaların odak noktasını oluşturmuş ve bunların hayata geçirilmesi doğrultusunda tam bir görüş birliği bulunduğu saptanmıştır.

KONGRE PLATFORMU ve SANAYİCİLERİN TALEPLERİ

Bütün bu konular ve bu konulara ilişkin saptamalar 30'u aşkın bildiri, 8 sektör raporu ve 3 özel raporla tartışma gündemine getirilmiştir.

Bu Kongre'ye özgü olarak, Kongre öncesinde Üniversite ve Sanayi Çevrelerinden seçkin bilim adamı ve uzmanların katılımıyla hazırlanmış bulunan sektör raporları sanayi sorunlarının ve çözüm yollarının somut olarak görülebilmesi ve daha da önemlisi var olan atılım potansiyel ve gelişme dinamiklerinin belirlenebilmesine önemli ölçüde katkıda bulunmuştur.

Gerek bu raporların hazırlanması gerekse Kongre'de tartışılması sürecinde, dinamik sanayi kesimleri, özellikle de geleceğin Türkiye'sinin inşasında önemli rolleri olabilecek sanayi kesimleri sorun ve önerilerini büyük bir açıklıkla dile getirmişlerdir.

Bilinmektedir ki, bütün dünyada, elektronik sanayii ve bugüne kadar ki biçimlenişiyle savunma sanayii, çağın sanayi ve teknoloji konseptinin gözle görülür elle tutulur hale geldiği iki sanayi kolunu temsil etmektedir.

Diğer bir deyişle, bu iki sanayi, yüksek teknolojinin başlıca uygulama alanlarındandır. Çağa damgasını vuran mikro elektronik teknolojileri ve bu teknolojilerin ürünleri olan bilişim, iletişim ve organizasyon teknolojileri temelde bu iki sektörde biçimlenmekte; özellikle elektronik sanayileri, teknolojik açıdan, başka sektörler üzerindeki kuvvetli bağ etkileri nedeniyle, ekonominin lokomotif sektörleri olarak görülmektedir.

Yine bilinmektedir ki, bugün bütün dünya, otomotiv ve yan sanayiinde yeni bir emek sürecinin doğuşuna tanık olmaktadır. Fordist emek süreci, genellikle "Just-In-Time" özgün adıyla ya da "PostFordist" nitelemesiyle anılan bir emek sürecine yerini bırakmaktadır. Bu yeni süreç, kabaca söylemek gerekirse, Ford'un üretim bandıyla simgeleşen kütleli (seri) üretimin, ya da daha açık bir deyişle, standartlaştırılmış ürünler üretmek için özel amaçlı (belli bir ürüne ayrılmış) makinaların ve yarı kalifiye işçilerin kullanıldığı; aynı modelin olabildiğince uzun süre imalatta kalmasının temel alındığı üretim biçiminin yerine geçmekte ve "esnek üretim teknikleri", "esnek uzmanlaşma", "bütünsel (total) kalite anlayışı" "işçilerin üretim sorumluluğuna katılması ve kalifikasyonlarının yükseltilmesi", "sıfıra yakın stokta ve hatasız üretim", "sistemsel yaklaşım" gibi son derece ayırt edici karakteristikler içermektedir. Otomotiv sanayiinde başlayan bu dönüşüm, elektronik sanayiini de büyük ölçüde kapsamına almıştır.

Çağın sanayi ve teknolojisindeki ve emek sürecindeki köklü değişimi yansıtan bu üç sektörün, Türkiye özelindeki temsilcilerinin, Türkiye'nin elektronik, savunma ve otomotiv ve yan sanayii sanayicilerinin, -Türkiye'de, yeni bir sanayileşme bilincinin kök salması arayışında olan MMO'nun 1991 Sanayi Kongresi'ne ve bu Kongre'nin bir parçası olan sektör çalışmalarına fiilen katılmaları, bu Kongre'ye yeni bir atılım umudu taşımaları, onun içindir ki son derece anlamlıdır, son derece çarpıcıdır.

Bu katılım, son on yılda geri plana itilmiş bulunan sanayileşme hedefinin yeniden öne çıkarılması talebini dile getirmektedir.

Bu katılım, mutlak değer olarak da giderek azalan bir trend izleyen imalat sanayii yatırımlarına yeniden gereken önem ve ağırlığın verilmesi talebini dile getirmektedir.

Bu katılım, Türkiye'nin geleneksel sanayiler yanında, çağı yeniden biçimlendiren sanayilerde de iddia sahibi olması; bu alanlarda ciddi bir atılım yapması talep ve umudunu dile getirmektedir.

Bu katılım, Türkiye'yi 21. Yüzyıla onurlu bir biçimde taşıyabilmenin, bunu sağlayacak ulusal bir atılım stratejisinin ipuçlarını vermektedir.

Kaldı ki, sektör çalışmalarına ve Kongre'ye fiilen katılarak görüş ve taleplerini dile getiren tekstil sanayicileri, makina yapım sanayicileri, demir-çelik sanayicileri, tarımsal sanayilerin, küçük ve orta ölçekli sanayilerin temsilcileri de bu atılım bil-

incini paylaşmaktadırlar ve kendi alanlarında çağın teknolojisini yakalayabilmeye yönelik, kararlı politikalar izlenmesinden yanadırlar.

1991 Sanayi Kongresi'ne katılan sanayicilerin, Türkiye'yi "üretim ekonomisi yerine rant ekonomisine dönüştüren" 1980'lerin politikalarına itirazları vardır.

Bütün sanayiciler, devletin kendilerini desteklemesini istemektedirler. Ama istedikleri, ABD, Japonya, AT ülkeleri ve Yeni Sanayileşen Ülkeler hangi alanlarda hangi korumacılık politikalarını uyguluyorsa, en azından karşılıklılık esasına göre, o politikaların uygulanmasıdır. Elbette, yeni doğan ya da doğacak sanayiler için dünya pratiğinde, dün olduğu gibi bugün de sayısız örneği görülen, ama yeni bir anlayış çerçevesindeki, korumacılık önlemlerinin alınması gerekecektir.

Asıl istedikleri, elbette, Türkiye Sanayinin uluslararası pazarlarda rekabet gücüne kavuşmasıdır; bunu sağlayacak politikaların uygulanmasıdır.

AT ülkelerinde uygulanmakta olanın ötesinde koruma ve teşvik istememektedirler. Talepleri, AT ülkeleri kendi iç pazarlarını yabancı malların girişine, karşı ne ölçüde koruyorlarsa, Türkiye'nin de iç pazarını o ölçüde korumasıdır.

"Rekabet kavramı, dünkü ya da bugünkü sistemleri her ne olursa olsun, hemen hemen bütün ülkelerde ve bütün ekonomik etkinlik alanlarında, başlıca motivasyonlardan (güdülenimlerden) biri olarak algılanır hale gelmiştir. Çoğu zaman, belli bir ekonomik etkinlik ya da işletmenin, sürüp sürmeyeceğini belirleyen ilahi bir yargı gücünün de yüklendiği bu kavrama, bu ideolojik yükü kabul edilebilir kılmak için olsa gerek, bir de "serbest" nitelemesi eklenmektedir. Ama, bu öyle bir serbestliktir ki, yine günümüz dünyasında bir yanda da "yeni korumacılık" kol gezmektedir. Uluslararası platformda "serbest rekabetin" ideoloji planındaki savunmanlığını yapan ABD, örneğin Japonya ve Güney Kore'nin, Otomotiv, tekstil ve elektronik alanındaki "serbest" rekabetine karşı son derece duyarlı ve kendi iç pazarı için korumacıdır. Buna karşılık "serbest rekabet" şemsiyesi altında dünya pazarlarını zorlayan Japonya da kendi iç pazarı için son derece katı bir korumacıdır." (Elektronik Sektör Raporu, 1991, MMO.)

1991 Sanayi Kongresi'ne katılan sanayici kesimleri, günümüzün bu gerçeğinin devlet katında da algılanması, sanayi ve dış ticaret ile ilgili politikalar saptanırken bu gerçeğin mutlaka gözönünde tutulması gereğini vurgulamaktadırlar.

Ekonomilerin uluslararasılaşması gerçeğini gözardı etmeyen ama belli bir ulusal motivasyonu kalkış noktası alan politikalarla ancak, Türkiye dünya pazarlarında rekabet gücü kazanabilir. Bu motivasyon olmadan, Örneğin, yatırım izin ya da teşvikleri böylesi bir motivasyonun süzgecinden geçirilmeden, Türkiye Sanayinin, kendine asıl rekabet gücünü kazandıracak olan, ölçek ekonomilerini yakalaması, dolayısıyla da kendi AR+GE birimlerini kurması mümkün değildir. Tıpkı bunun gibi, böylesi bir motivasyon olmadan, dış pazarlara açılmanın ya da dış pazar payını artırabilmenin yolunun dinamik bir iç pazar yaratmaktan ya da iç pazardaki dinamizmi idame ettirmekten geçtiğini kavrayabilmek ve bunun gereğini yerine

getirebilmek de olanaksızdır.

Ekonomilerin uluslararasılaşması sürecinin, ilk bakışta bir paradoksmuş gibi gözükken, son derece çarpıcı ulusal motiflerle örülü olduğunun kavranması, özellikle Türkiye gibi, çağının sanayi ve teknoloji konseptinin gerisinde kalmış ülkeler için, yaşamsal önemdedir. Bu vurgulama, 1991 Sanayi Kongresi'nin en önemli sonuçlarından biridir.

KONGRE PLATFORMU ve ÜNİVERSİTE-SANAYİ DİYALOĞU

Sektör çalışmaları ve Kongre, üniversite çevrelerinden katılım açısından da ilginç olmuş; çok sayıda bilim adamı, Sanayi sorunlarının tartışılması sürecine katılmış, katkıda bulunmuştur. Özellikle de; sektör çalışmaları, üniversite ile sanayi kesimleri arasındaki diyalog/iletişim ihtiyacını çok somut bir biçimde gözler önüne sermiştir.

Türkiye'de Üniversite ve Sanayi her şeyden önce karşılıklı beklentilerini birbirine anlatabilecek ortak platformlarda buluşabilme ihtiyacı ya da zorundadır.

Sektör çalışmaları göstermiştir ki, üniversite ve sanayi bir araya gelebilmenin, Türkiye'nin bilim-teknoloji-sanayi sorunlarına ortak yaklaşımlarda bulunabilmenin somut zeminine bugün her zamankinden daha çok sahiptir. Çünkü çağımızda bilim teknoloji-sanayi üçlemesi tek bir bütün haline gelme sürecine girmiştir. İleri sanayi ülkelerinde başlayan bu sürece Türkiye de katılmak durumundadır. Bu bütünselliği kavramak çağı kavramak anlamına gelmektedir. .

Türkiye'de üniversite ve sanayi bu sorumluluğa sahip çıkmak zorundadır. Bunun temeli vardır; geniş çapta olmasa bile, bunun deneyimi yaşanmıştır.

1991 Sanayi Kongresi'nde ve özellikle sektör çalışmaları sırasında açıkça görüldüğü gibi, üniversite-sanayi diyalogunun kurulmasında, mühendis odaları ve belli sanayi dalları bazında örgütlenen sanayici dernekleri katalizör görevi görebilir; sağlıklı tartışma platformlarının oluşturulmasına önemli katkılarda bulunabilir.

Ulusal bir AR+GE ağının kurulması; üniversite ve sanayiinin bu ağ içinde yerini alması, AR+GE ile tümleşik bir eğitim ve üretim sisteminin Türkiye'de kökleştirilmesi üniversite ve sanayi diyalogunun ortak gündemini oluşturmaktadır.

1991 Sanayi Kongresi'nde öne çıkan gündem maddesi budur.

Türkiye'yi 21. Yüzyıla ulaştıracak, özgürce düşünen, araştırmacı, yaratıcı, insan malzemesinin üretilebilmesi bu gündemin işletilebilmesine bağlıdır.

KONGRE PLATFORMU ve MÜHENDİSLER-İKTİSATÇILAR DİYALOĞU

1991 Sanayi Kongresi ve sektör çalışmaları dünyaya ve Türkiye'ye tek bir mesleki disiplinin gözlüğüyle bakmanın yetmeyeceğinin bir kez daha somut bir kanıtı olmuştur. Dünyayı, bugünkü karmaşıklığıyla kavrayabilmek ve o bağlamda Türkiye için çözüm önerileri üretebilmek aynı olaya, aynı anda birden çok disiplin

alanından bakabilmeyi gerektirmektedir. Çağın en çok sözü edilen kavram teknolojiyi tanrı ya da şeytan, mutlak yaradan ya da mutlak yok eden görmemenin yolu da belki bundan geçmektedir.

Teknoloji sorunu, öyle gözükmemektedir ki Türkiye’de de gündemin ilk maddelerinden biri olacaktır. Bu kaçınılmazdır, zorunludur. Teknoloji sorununa olabildiğince doğru bir çerçevede yaklaşabilmek, konuyla ilgili her kesim gibi, Türkiye’nin mühendis ve iktisatçılarının da kendi aralarında sağlıklı bir diyalog kurabilmelerine bağlı gözükmemektedir. Teknoekonomi, iki kesim için de bir “buluşma disiplini” işlevi görebilir; ortak bir diyalog zemini oluşturabilir.

1991 Sanayi Kongresi, bu “buluşma”nın gereğini vurgulamıştır.

Yine 1991 Sanayi Kongresi, teknoekonominin başlı başına bir disiplin olarak ele alınması ve üniversitelerimizde bir bilim dalı olarak kabul edilmesi gereksinimini açıkça ortaya koymuştur.

SONUÇ

TMMOB’ye bağlı Odalar ve o arada Makina Mühendisleri Odası, 20 yılı aşkın bir süredir, Türkiye’nin sanayileşmesi ve bununla tümleşik olarak, bilim ve teknoloji üreten bir ülke durumuna gelmesi gereğini vurgulamaktadırlar. Türkiye’nin uluslararası işbölümünde onurlu bir yer edinmesi, uygar dünyanın sahip çıktığı değer yargılarına, insan hak ve özgürlüklerine sahip çıkmak yanında, bu hedefin de gerçekleştirilebilmesine bağlıdır.

Bu ikili hedefi gerçekleştirebilmek için, Türkiye’nin dayanacağı birincil kaynak kendi insan malzemesidir. Bu nedenledir ki, Odalarımız, insanlarımızın özgürce düşünebilme ve yaratıcılık yeteneklerinin geliştirilmesine ve beyin gücüne olağanüstü bir önem verilmesini talep edegelmişlerdir.

Çalışmanın, üretkenliğin ve yaratıcılığın, başarıda ve ödüllendirmede başlıca ölçütlerden biri olarak alındığı bir değer sisteminin yerleştirilmesi ve 1980’li yıllara egemen olan politikaların insanlarımızın değer yargılarında yarattığı tahribatın giderilmesi, Odalarımızın, yine bu bağlamda benimsediği ve savunduğu bir talep olmuştur.

Yine Odalarımız, gelir bölüşümünün iyileştirilmesi, bütün çalışanların insanca yaşayabilme olanaklarına kavuşması da içinde olmak üzere belli toplumsal hedefleri gözetmeyen tekno-ekonomik politikaların başarıya ulaşamayacağını da defalarca ve önemle vurgulamışlardır.

TMMOB ve bağlı Odaları bu taleplerin hayata geçirilmesine katkıda bulunmayı ve sonuçlarını izlemeyi temel görevleri arasında saymakta ve toplumsal örgütlenme geliştikçe, toplumun örgütlü kesimleri güçlerini artırıp bu tür görevlere sahip çıktıkça ve ancak bu koşulla, öngörülen hedeflere ulaşmanın mümkün olabileceği inancını taşımaktadır.

1991 Sanayi Kongresi, gerek siyasi planda olsun gerekse üniversite ve sanayi çevreleri gibi toplumun değişik kesimlerinde olsun bu ve benzeri talepleri benimseyenlerin hiç de azımsanmayacak bir genişliğe ulaştığının somut kanıtı olmuştur.

Odalarımız, bundan onur ve mutluluk duymaktadır.

1991 Sanayi Kongresi'ne sunulan bildirimleri ve burada değinme olanağı bulunamayan daha pek çok somut çözümlene ve öneriyi içeren Sektör Raporlarıyla, Özel Raporları ve bu raporların tartışıldığı oturumlarda yapılan değerlendirmeleri, Türkiye'yi, 21. Yüzyıla taşıyacak düşünce zenginliğine önemli bir katkı olarak değerlendiriyor ve her şeyden önce bu zenginliği, Türkiye için daha iyi yarınlar umut edebilmenin başlıca kaynağı sayıyoruz.

1989 SANAYİ KONGRESİ

“Bilimsel ve Teknolojik Gelişmeler, Sanayide Uygulamaları ve Etkileri”

4-9 Aralık 1989
Ankara

1989 SANAYİ KONGRESİ

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Prof. Sadun AREN

Orhan AYTAÇ

Haşmet BİÇER

Tevfik ÇAVDAR

İsmet Rıza ÇEBİ

Behçet ELBİSTANLIOĞLU

Emin GÖK

Ersu HIZIR

Prof. Dr. Yakup KEPENEK

İhsan OTAĞ

Coşkun ÖZBAŞ

Hüseyin POLAT

Aydın ŞİMŞEK

Prof. Dr. İlhan TEKELİ

Levent TOSUN

Doç. Dr. Oktar TÜREL

Yusuf ÜNLER

PROGRAM

- Açılış Konuşmaları
İsmet R. ÇEBİ - MMO Başkanı
Teoman ALPTÜRK -TMMOB Başkanı
- Konuk Konuşmacılar
Erdal İNÖNÜ - SHP Genel Başkanı
Şükrü YÜRÜR - Sanayi Bakanı
Mehmet GÖKHAN - DYP Milletvekili
Oğuzhan ASİLTÜRK - RP Milletvekili
Ferit İLSEVER Sosyalist Parti Genel Başkanı

I. OTURUM

- Bilim, Araştırma ve Geliştirme Politikaları
Oturum Başkanı (Chair): Prof. Dr. Kemal KAFALI
- Teknolojik Bağımlılık ve Yaratıcı Mühendislik Eğitiminin Gerekliği
Doç. Dr. H. Rifat ALPAY - Uludağ Üniversitesi
- Sanayileşmeyi Hızlandıracak Eğitim, Bilim ve Araştırma Politikaları
Prof. Dr. Güngör BAŞER - Ege Üniversitesi
- Araştırma, Geliştirme Çalışmaları ve Nesnel Koşullar
Doç. Dr. Yücel ÇAĞLAR - MPM
- Endüstriyel Gelişmede Bilimsel Araştırmanın Rolü
Prof. Dr. Uğur ERSOY - ODTÜ
Bilim ve Teknolojinin Yeni Malzemeleri
Dr. Kemal GÜLEÇ - DPT
- Refah Düzeyi ve Araştırma Geliştirme Politikaları
Prof. Dr. Mehmet O. KICIMAN - TAI
- Bilim ve Teknoloji ile Kalkınma
Prof. Dr. N. Kemal PAK Bilkent Üniversitesi-ODTÜ

PANEL

- Üniversite - Sanayi İşbirliği
Panel Yöneticisi: Prof. Dr. Yakup KEPENEK
- Panelistler:
Teoman ALPTÜRK - TMMOB
Prof. Dr. A. Talha DİNİBÜTÜN - İTÜ
Dr. Recep GÖRÜR - ELSİS
Ali Ekber GÜVENÇ - BASIN-İŞ
Ali İhsan İLKBAHAR - OSD

Prof. Dr. Ömer SAATÇIOĞLU - ODTÜ

III. OTURUM

- Bilimsel ve Teknolojik Gelişmelerin Sanayideki Uygulamaları
Oturum Başkanı: Tunç KOMAN
- Bilişim Etkinliklerinde Kurumlaşma
Doç. Dr. Semih BİLGİN - ODTÜ
- Sanayileşme ve Ötesi
Yurdakul CEYHUN - TELETAŞ
Selim SARPER - TELETAŞ
- İmalat Teknolojisindeki Gelişmeler ve Mühendislik Sanayileri
Dr. Erol TAYMAZ - Industriens Utredningsinstitut İSVEÇ
- Genel Amaçlı Bilgisayarların Sanayide Otomasyona Uygulanması
Hakan UYGUN - ORTAŞ A.Ş.
Y. Murat ERTEN - ORTAŞ A.Ş.

IV. OTURUM

- Teknoloji Üretimini Belirleyicileri ve Gelişme Perspektifleri
Oturum Başkanı (Chair): Prof. Dr. Ömer ANLAĞAN
- Teknolojik Yenilikleri Belirleyen Etmenler
Doç. Dr. Tülay ARIN - İstanbul Üniversitesi
- 21. Yüzyıl Sanayi Dokusunda Yeni Bir Yapılanmaya Doğru III. Uluslar arası İşbölümü
Doç. Dr. Arif ESİN - Mimar Sinan Üniversitesi İSTANBUL
- Bilimsel Teknolojik Devrim Koşullarında Ekonomik Gelişme ve Türkiye
Yusuf IŞIK - ESDA
- Tasarım - Teknoloji - Sanayileşme
Prof. Dr. Çelik KURDOĞLU - Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu
- Elektro - Ekonominin Parası
Prof. Dr. Ergun TÜRKCAN - Gazi Üniversitesi

AÇIK OTURUM

- Siyasi Partiler ve Sanayileşme Politikaları
Oturum Başkanı (Chair): Teoman ALPTÜRK
Konuşmacılar:
Yalçın KOCAK - ANAP Sakarya Milletvekili
Yusuf Ata ARIK - SHP Kamu Yönetimi ve Yürütme Komisyonu Üyesi
Sinasi ALTINEL - DYP Zonguldak Milletvekili
Oğuzhan ASİLTÜRK - RP Genel Sekreteri
Necmi ÇİFTÇİ - DSP Merkez Karar Yönetim Kurulu Üyesi

Yalçın BÜYÜKDAĞLI- SP Genel Sekreteri

V. OTURUM

- Türkiye Sanayiinde Enerji Sektörü -Nükleer ve Jeotermal-
Oturum Başkanı: Bülent DAMAR
- Türkiye’de Jeotermal Enerjinin Değerlendirilmesi
İsmail DOKUZ - MTA
- Nükleer Santral Teknoloji Transferi
Doğan ÖNEK - TAEK
- Türkiye’de Nükleer Enerji
Prof. Dr. Atilla ÖZMEN - TAEK

VI. OTURUM

- Bölgesel Kalkınma ve Çevre Sorunları
Oturum Başkanı (Chair): Aydan Bulca ERİM
- GAP: Bölge Kalkınması İçin Enerji
Dr. Ömer KULELİ - ASEA Brown Boveri
Dr. Ali CULFAZ - ODTÜ
- GAP Entegre Bölge Kalkınma Planlaması Örneği
Doç. Dr. Mahmut SERT - TÜBİTAK-Gebze
- Sürekli ve Dengeli Kalkınma Amacıyla Çevresel Etkiler Çerçevesinde Sanayi
Gelişiminin Yönlendirilmesi
Melih AKALIN - Çevre Genel Müdürlüğü
Mustafa YILDIRIM - Çevre Genel Müdürlüğü
- Çevre, Teknoloji ve İktisat
Dr. Aslan SONAT - Bolu İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

VII. OTURUM

- Bilimsel ve Teknoloji Gelişmelerin Toplumsal Boyutları
Oturum Başkanı: Dr. Hıfzı TOPUZ
- Teknolojik Gelişme, Enformasyon Teknolojisi, Esnek Üretim ve Uzmanlaşma
Teoman GÜLSEVER - İstanbul Üniversitesi
- Completion of the European Single Market: Ist Effect on Employment and Labour
With Special Reference to Internal and Extemal Migration
- Avrupa Tek Pazarı Çerçevesinde Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkileri ve
Göçmen İşçi Sorunu
Elman HÖNEKOPP - Intitute of Labour Market Studies,
- Teknolojik Gelişmeler ve Sosyal, Siyasal Düşünceler
Prof. Dr. Korkmaz ALEMDAR - Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Raşit KAYA - ODTÜ

- Yeni Teknolojinin Ürünü: Emek Sürecinde Niteliksizleşme
Kuvvet LORDOĞLU - Dokuz Eylül Üniversitesi
- Bir Büyük Sırçaram: İletişim Teknolojileri ve İki Büyük İddia "İletişim Devrimi"
ile "Bilgi Toplumu"
Yrd. Doç. Dr. Aydın UĞUR - Ankara Üniversitesi

VIII. OTURUM

- Türkiye Sanayiinde Sektör İncelemesi - Seramik, Tekstil
Oturum Başkanı: (Chair): Prof. Dr. Erhan KIRTAY
- Seramik Sağlık Gereçleri Sanayimizin Yapısı ve Gelişimi
Yüksel GÜNER - Eczacıbaşı
- Bursa Tekstil Sektörü: Yoğunlaşma ve Verimlilik Çerçevesinde Piyasa Yapısı
Doç. Dr. Güzin ERLAT - ODTÜ
- Türkiye'de Tekstil Teknolojisi Seçiminde Strateji Ne Olmalıdır?
Prof. Dr. Işık TARAKÇIOĞLU - Ege Üniversitesi

IX. OTURUM

- Türkiye Sanayiinin AT Karşısında Konumu Otomotiv - Demir - Çelik
Oturum Başkanı (Chair): Atilla CANDIR
- AT Tek Pazara Yönelirken Türk Binek Otomobil Üretimine Bugünü ve Gelecekteki Durumu - Bir Karşılaştırma
Dr. N. Lerzan ÖZKALE - İTÜ
- AT Entegrasyonunda Demir - Çelik Sanayii
Doç. Dr. Canan BALKIR - Dokuz Eylül Üniversitesi
Ataman ILGAZ - METAŞ
- Türkiye'de ve Dünyada Demir- Çelik Üretimi
Süleyman ÇINARER - DTÇİ
Fatih DULKAN - TDÇİ
Yusuf Ziya AKSOY - TDÇİ

X. OTURUM

- AT ve Teknolojik Gelişmeler
Oturum Başkanı: Bilge CANKOREL
- 1992 Tek Pazar Hedefi Doğrultusunda Avrupa Topluluğu Üye Davetlerinin Ekonomik Entegrasyon Çalışmaları ve Standardizasyon Sorunu
M. Can BAYDAROL - İKV
- Standardizasyonun Ekonomik Açından Önemi
Ançtan TÖNÜK - TSE

- Information Society and the European Community
Dr. J. Le Quement - Avrupa Topluluğu Komisyonu
- Avrupa Ortak Savunma Sanayi ve Türkiye
Doç. Dr. Cemil ARIKAN - ROKETSAN
Dr. Yavuz AKA - ROKETSAN
- Yerli Silah Sanayiinin Kurulmasının Ekonomiye Olası Etkileri
Yrd. Dç. Dr. G. Güllük ŞENESEN - İTÜ

PANEL

- Savunma Sanayi
Panel Yöneticisi. Dr. Haluk GERGER
Panelistler (Participants):
Doç. Dr. Birol ALTAN - SAGEB
Kenan DURUKAN - HARB-İŞ
Adnan İĞNEBEKÇİLİ - MKE
Mahmut KARADENİZ - ASELSAN
Prof. Dr. Mehmet O. KICIMAN - TAI
Em. Tümgeneral Sedat TOKGÖZ - Gama Elektronik

PANEL

- Yönetim Teknolojileri - Geleceğin Fabrikası
Panel Yöneticisi: Prof. Dr. İmdat KARA
Panelistler:
Hamdi AKFIRAT - Bilkent Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer BENLİ - Bilkent Üniversitesi
Doç. Dr. Nesim ERKİP - ODTÜ
Prof. Dr. Ömer SAATÇIOĞLU - ODTÜ
Prof. Dr. Ataç SOYSAL - İTÜ
Prof. Dr. Gündüz ULUSOY - Boğaziçi Üniversitesi

XI. OTURUM

- Türkiye Sanayiinin Gelişimi
Oturum Başkanı: Tamer ATAÜZ
- Türkiye'de Sanayiinin Yapısı ve Gelişimi
Zafer GEÇİM - SAGEB
- Türkiye'de Yatırım Alanlarına Yönelik Mühendislik Danışmanlık Hizmetleri
Üretimde Bugünkü Durum
Aykut GÖKER
- Türkiye'de Sanayileşmenin Bölgesel Yapısı
Prof. Dr. Ümit ŞENESEN - İTÜ

- Türkiye Sanayisinde Küçük Üretim
Dr. Gürel TÜZÜN - Dr. Sezgin TÜZÜN
- Teknoloji Ödülleri
M. Yavuz ZEYTİNOĞLU - Eskişehir Sanayi Odası

XII. OTURUM

- Teknolojik Gelişmeler ve Yeni Sanayileşen Ülkeler
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Cem ALPAR
- Tek Pazarın Eşiğinde Şirket Birleşmeleri, İspanya ve Türkiye
Yasemin ÇONGAR - Cumhuriyet Gazetesi
Cem SEY - Gazeteci- BATI BERLİN
- İleri Teknolojilerin Gelişmekte Olan Ülkelere Girişinde UNIDO'nun Rolü
Kamal HUSSEIN - UNIDO
Melih TÖRELİ - UNIDO
- Industrialisation Strategies and the Stati in NICs.
- Yeni Sanayileşmekte Olan Ülkelerde Sanayileşme Stratejileri ve Devlet
Dr. Fred NIXSON - University of Manchester İNGİLTERE

XIII. OTURUM

- Türkiye Sanayiinin Geleceği
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Bilsay KURUÇ
- 2000'li Yıllarda Sanayimizin Hedefleri
İshak ALATON - ALARKO
- Yeni Sanayileşen Ülkelerde ve Türkiye'de İhracat, Sanayileşme ve Teknoloji
Doç. Dr. Muhteşem KAYNAK - Gazi Üniversitesi
- Sanayileşme Politikaları ve Türkiye Sanayinin Geleceği
Prof. Dr. Yakup KEPENEK
- Türkiye'de 1980 Sonrası Ekonomik Politikalar, Sanayileşme Etkileşimi ve
Sanayinin Yeniden Yapılanma Gereklere
Doç. Dr. Fikret ŞENSES - ODTÜ
Doç. Dr. Arman KIRIM - ODTÜ
- Teknoloji: Dünya ve Türkiye
Prof. Dr. Tolga YARMAN - BİLTES
Doç. Dr. B.Sıddık YARMAN - STFA-Savronik AŞ
Dr. Farik A. YARMAN - STFA-Savronik AŞ

AÇIK OTURUM

- Türkiye Sanayiinin Geleceği
Oturum Başkanı: İsmet Rıza ÇEBİ

Konuşmacılar (Participants):

Prof. Dr. Taner BERKSOY - Marmara Üniversitesi

Haluk CEYHAN - IKV

Yılmaz KUŞKAY - Erzurum Sanayi Odası

Doç. Dr. Oktar TÜREL - ODTÜ

M. Yavuz ZEYTİNOĞLU - Eskişehir Sanayi Odası

- Türkiye'de Doğalgaz Uygulamalarına Eleştirel Bakış

Mustafa ARAL

- Avrupa Tek Pazarının Gerçekleşmesi : İstihdam ve İş Gücü Özellikle de İç ve Dış Göç Etkileri

Elmar HÖNEKOPP

1989 SANAYİ KONGRESİ SONUÇ BİLDİRGESİ

“Bilimsel ve Teknolojik gelişmeler, Sanayideki uygulamaları ve etkileri” konulu Sanayi Kongresi 4-9 Aralık'ta, TMMOB adına Makina Mühendisleri Odası tarafından Ankara'da düzenlendi.

Kongrenin ortaya çıkan sonuçları, konunun çizdiği sınırlar içerisinde, özetlenmeye çalışılmıştır.

a) Bilimsel teknolojik devrim sürecinin etkisiyle yazılım (software) sanayileri Makina ve Ekipman-Donanım (hardware) sanayileri karşısında giderek gelişmekte ve önem kazanmaktadır.

Bu durum, Sanayi toplumundan “Sanayi ötesi, Bilişim toplumuna” geçişin habercisidir. Bu geçiş sanayi devrimiyle karşılaştırıldığında baş döndürücü bir hıza sahiptir.

Bu süreci yakalamış, gelişmiş ülkeler ve bazı bilimsel teknolojik devrimi yakalamaya çalışan ülkelerde bilimsel gelişmeye ayrılan kaynak GSMH'nin %2.5'u iken Türkiye'de bu oran % 0.25 dir. Ancak bu gelişmiş, sanayi ötesi toplumlar için bilimsel teknolojik devrimde vardıkları noktanın bir göstergesidir. Gelişmenin faktörü olarak değerlendirilmemelidir.

Bilişim toplumunda öncel olan, bilginin toplanması, düzenlenmesi, dağıtımıdır. Yani üretimde makina ve teçhizatın yerini tasarım ve programlar almaktadır. Doğaldır ki, toplumun bu değişimi, her kurumunda, değer yargılarında, yaşam standartlarında da değişim demektir.

Seri üretimin “sözünler” insanı yerine yaratıcı özgür, demokrat insanların oluşturduğu yaşam standartları yüksek refah toplumunda, giderek paradan, devlet oluşumuna kadar yeni bir toplum modeli karşımıza çıkmaktadır.

Ulusal devletten Şehir-devletine geçişlerden; bilgi üreten merkezlerden (teknokutup), bunlara bağlı tele-limanlardan söz edilmektedir.

Ancak, bu toplum modelinin ters yüzünde; bilgiyi elinde tutan odakların, bilginin hızlı gelişimini elinde tutamayan kesimler üzerindeki egemenliği söz konusudur. Aradaki fark artık nicel olarak kapatılacak bir ayrılıktan çıkarak, nitel bir farklılığa dönüşmüştür.

b) Uluslararası rekabetin güçlenmesi, tüketicinin ürün farklılaşması yönünde artan talepleri, gelişmiş ülkeler açısından bile önemini sürdüren orta ve küçük ölçekli üretimin önemi esnek otomasyon teknolojilerinin gelişmesini sağlamıştır.

Büyük sanayicilerin egemenlik kurdukları seri üretim hatları ürün çeşitliliğini karşılayamadığı için esnek üretim hatlarına geçilmiştir. Ancak bu yine CNC tezgahlar ve yazılım kanalıyla gerçekleştiğinden az gelişmiş ülkelerin elinde bulunan orta ve

küçük sanayici üstünlüğünü başta Japonya olmak üzere bu teknolojileri geliştiren ülkeler ellerine geçirmişlerdir.

c) Uluslararası işbölümü değişmektedir. Bir yandan sermayenin sınır tanımayan niteliği uluslarüstü yapıların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Ancak bu durumun, yine de ABD, Japonya, Almanya... (ilk altı) ulusun hızla gelişmesi kervanını engelleyemediği gibi, bu kervanı yakalamaya çalışan diğer Avrupa uluslarını ve sosyalist ülkelerin varlığını da ortadan kaldırmadığını görüyoruz. Bir de 1970'lerin başlarında tüm üçüncü dünya ülkelerini kapsayan bloktan bazı ülkelerin koparak bilimsel teknolojik devrimin hızını yakalabilmek için ulusal politikalar ürettiklerini bunda da kısmen başarılı olduklarını gözlemliyoruz. (G. Kore, Tayvan, kısmen Brezilya vs.)

Böylesi bir dünyada Türkiye'nin yeri pek de iç acısı değil; bilim ve teknoloji üretmeyen, önüne böylesi hedefleri koymaktan uzak bir ülke görünümünde. Böylesi bir ülkenin geleceğin dünyasında rolü satın alıcılıktan ya da pazarlayıcılıktan öteye gitmeyebilir. Olmayan aslının ancak görüntüsüne sahip olmak anlamında, olsa olsa iletim teknolojilerinin hızla dünyaya yaydığı gelişmiş ülkelerin refah (tüketim) standartlarının toplum içinde elit sınıf ve katmanlara sunulduğu (hem de ulusal-toplumsal gelişmede çok verimli kullanılabilecek bir kaynağı boşa harcama pahasına) pek de onurlu olmayan bir statüye bürünebilir. Daha da kötüsü bu bilinçsizlik, içinde bulunulan durumu kavrayamama tehlikesine yol açacak, hem ikinci sınıf dünya vatandaşlığına düşülecek hem de ülkenin bu konumunu değiştirmeye şansı bilinçsiz benimsenmeyle iyice ortadan kalkacaktır.

d) Türkiye 1930'larda sanayileşme hareketine başlamış ve bu ana politika 1980'lere değin sürmüştür. Bu dönemin en önemli özelliği dışalım yerine yerli üretim politikasıdır. Diğer 1980'lerden sonra izlenen dışsattım politikasıdır.

Böylece 1980'lere gelindiğinde ölçek sorunları olmasına rağmen Türkiye özellikle dayanıklı tüketim mallarının yerli üretimini tamamlamış; kamu girişimleri sayesinde de ara malları üretiminde de belli bir aşamaya ulaşmıştır. 1980'lere kadar uygulanan sanayileşme politikası işlevini tamamlamıştır. Ancak bugün gelinen noktada tartışma konusu bu iki politikadan birinden yana olmak değil Türkiye'nin mevcut durumunu değerlendirerek politikalar üretmektir. Bugün GSMH içinde imalat sanayinin payı düşmüştür. İmalat sanayi yatırımlarında da bu eğilimi değiştirecek bir gelişme yoktur. Türkiye'de lisans, patent, know-how yoluyla yapılan teknoloji transferi fiilen teknik denetimden yoksundur. Teknolojik düzey, küçük bir bölümü ileri teknolojiye sahip olan orta ve küçük sanayi dışında düşüktür. KİT'lerde teknolojik yenilenme yapılmamıştır. Ülkemizde teknoloji üretimi yapılmamaktadır.

1980 sonrası uygulanan politikalar sonucu, mal ve hizmet ihracının milli

1991 SANAYİ KONGRESİ ÖNCESİ HAZIRLANAN SEKTÖR RAPORLARI

- Otomotiv ve Yan Sanayi	MMO Bursa Şube
- Tekstil	MMO İzmir Şube
- Savunma Sanayi	MMO Merkez
- Elektronik Sanayi	MMO Merkez
- Makina Yapım Sanayi	MMO İstanbul Şube
- Tarımsal Sanayiler	MMO Adana Şube
- Mühendislik Hizmetleri	MMO Ankara Şube
- Demir - Çelik Sektörü	Metalurji Mühendisleri Odası
- Makina Mühendisliği Eğitimi	MMO İstanbul Şube
- Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi	MMO İstanbul Şube

gelir içindeki payı 1981’de % 10.9’dan 1989 % 17.9’a çıkmıştır. Ancak ulaşılan büyüklükler sınırlıdır. İleri teknoloji sanayilerde OECD’in istatistiklerine göre Türkiye’nin 1986 itibariyle payı % 0.06’dır. Tüm göstergeler Türkiye’nin bilimsel ve teknolojik gelişmeyi giderek daha uzaktan izlediğini göstermektedir. Ekonomide serbestleşme (!) sonucu faktör fiyatları değişimi, doğru teknoloji seçimini ve Türkiye’de teknolojinin gelişimini sağlamamıştır.

e) Yukarıdaki sonuçları bir takım uç noktalara götürmeden ele almak gerekir. Her ne kadar yazılımın, tasarımın üretimdeki payı giderek artıyorsa da donanım sanayileri sonucu olan meta üretimi bolluğu aşamasına ulaşamamıştır. Gelişmiş ülkeler bilişim sektörlerinin yanı sıra kendi meta üretimlerini sağlayan sektörlerini de korumaktadırlar. Her ne kadar gelişmiş toplum insanların ürün çeşitliliği ve kalite istemi esnek üretim hatlarını, öne çıkartıp CNC tezgahlarının küçük ve orta üretimde yaygın kullanımını getirdiyse de halen, Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerde seri-üretim başattır.

Kaldı ki, Türkiye gibi sanayileşmesini bile gerçekleştirememiş toplumlar açısından Sanayi ötesi toplumun gereklerini yerine getirmek ve bu sıçramayı yapmasını beklemek bir düş olacaktır. Bu nedenle bir yandan da hızla sanayileşmesini tamamlamalıdır. Ürünü üretmede yeterli bilgi ve beceri birikimi olmadan sadece ürünün üretimini tasarlamakla, uluslararası pazarda yarışmacı olunamayacağı açıktır.

Sadece imalat sanayiine yatırım yapılarak sorunlarımızın çözümü de beklenemez, seçilen teknoloji, hangi alanlara yatırım yapılacağı da önemlidir. Ancak imalat sanayine yatırım yapılması kaçınılmaz koşuldur.

Türkiye gibi ülkelerde küçük üretimin verimsiz, geleneksel tezgahlarla sürdürülmeye çalışması yerine yaratıcı, nitelikli, iyi eğitilmiş, teknolojik gelişmeyi izleyen, örgütlü küçük sanayicilerle de dünya pazarına girmek zorlanmalıdır. Türkiye insanına yatırım yaparak böylesine bir çıkış yapabilir. Seri üretimin söz dinler insanının yerine özgür ve yaratıcı insanlarını yetiştirerek bu konumu yakalayabilir. Tanımlanan nitelikteki küçük sanayici örgütlenerek küçük ölçekli ama kaliteli üretimleri ile dünya pazarında yer edinebilirler.

“Bilimin doğrudan bir üretici güç olduğu” Bilimsel ve Teknolojik devrimi abartmak anlamına gelmemelidir. Yaratılan “Bilim miti’nin” bizi teslimiyetçi bir noktaya götürme tehlikesi vardır. Bu gelişmeyi görememek ne denli bizi körleştirecekse, bu gelişmeyi milleştirmek de bizi umutsuzluğa, giderek eylemsizliğe götürecektir.

Toplumun önüne tüm bu hedefleri koyacak, düzenleyecek tercihleri zorlayacak olan da sonuç olarak siyasi iktidarlardır. Bu nedenle bütün bu söylenenler ve önerilenler politik adresini bulmadığı zaman yaşama geçirilme şansı olmayacaktır.

1987 SANAYİ KONGRESİ

“1980 Sonrası Sanayinin Durumu, 21.
Yüzyıla Girerken
Türkiye Sanayi”

9-15 Kasım 1987
Ankara

1987 SANAYİ KONGRESİ

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Levent TOSUN

Başkan

Aydın ŞİMŞEK

Başkan Yardımcısı

İhsan OTAĞ

Üye

Gündüz GÖZEN

Üye

Ersu HIZIR

Raportör

PROGRAM

- Türkiye’de Sanayinin Gelişimine Genel Bakış
Doç.Dr. Oktar TÜREL - ODTÜ
- Türkiye’de Yabancı Sermaye
Semiha BABAN - YASED Genel Sekreteri
- Sanayide Yoğunlaşma ve Tekelleşme
Dr. Gürel TÜTÜN
- Türkiye’de Sanayinin Finansman Kaynakları ve Sorunları
Prof.Dr. Yüksel KOÇ - YALKIN, SBF
Prof. Dr. Özdemir AKMUT - SBF
- Sanayileşmede Türk Bankacılık Sisteminin, Rolü
Yrd.Doç.Dr.Sami GÜÇLÜ
Öğr. Gör. Kerim ÖZDEMİR
- Sanayide Teşvik Tedbirlerinin Etkileri
Dr. Öztin AKGÖÇ- Marmara Üniversitesi Öğr. Gör.
- Sanayi Yapısındaki Yeni Oluşumlar ve Yer Seçimi
Yrd.Doç.Dr. Ayda ERAYDIN - ODTÜ
- Küçük Sanayi Siteleri Deneyimi
Doç. Dr. Raci BADEMLİ - ODTÜ
- Denizli Sanayinin Gelişimi ve Sorunları
Esat SİVRİ - Basma ve Boya Sanayi A.Ş. Y.K. Başkanı
- Takım Tezgahları
Adnan İĞNEBEKÇİLİ - TAKSAN Genel Md.
- Tekstil Makinaları
Doç.Dr. H.Rifat ALPAY - Mak.Yük. Müh. Uludağ Üniversitesi,
- Elektro-teknik Makina ve İmalat Sanayi
Metin ÖZGÜÇ - Makina Yük. Müh. TAMSAN Proje Dairesi Başkanı
- Nükleer Enerji Tesisleri Yapımı
Suphi ŞAHİN - Elektrik Yük. Müh. TEK Nükleer Santraller Dairesi
Başkan Yardımcısı
- Türkiye’de İmalat Sanayinin AET’deki Geleceği Açısından Uluslararası Ücret
ve Emek Verimi Karşılaştırmaları
Prof. Dr. Korkut BORATAV
- AT’nun Son İki Genişlemesinin Türkiye’nin Sanayi Ürünleri İhracatı Üzerindeki
Muhtemel Etkileri
Lerzan ÖZKALE - İTÜ Öğr. Gör.
- Uluslararası İş Bölümü ve Türkiye
Yusuf IŞIK - Araştırma Uzmanı
- Türkiye’de Serbest Bölgeler ve Sanayinin Gelişimi
Prof. Dr. İlhan TEKELİ - ODTÜ
Selim İLKİN

- Türkiye'nin Sanayileşmesinde Kamu Sektörü ve Planlama
Doç. Dr. Bilsay KURUÇ- SBF
- Endüstriyel Gelişimde İnsan Kaynaklarının Önemi ve Bu Alanda Yöneticilerin Konumu
Olgun KIRÇIL - MPM Araştırma Uzmanı
- Türk Sanayinde Yönetici Profili
Gündüz PAMUK - İnşaat Y.Müh.
- Türkiye'de İstihdam Sorunu ve Sanayi
Prof. Dr. Sadun AREN
- Türkiye'de Sanayi ve Ücretler
Cevdet SELVİ - Petrol-İş Genel Bşk.
- Sözleşmeli Personel ve İş Güvencesi
Doç.Dr.Gülhan ÖZGEN - Erciyes Üniversitesi
- Sanayide Enerji Tasarrufu
Erhan IŞIL, Enerji Eski Bakanı
- Çevre Sorunları, Maliyetleri ve Yeni Bir Ekonomiye Yönelme
Dr. Ömer KULELİ - Kimya Y.Müh.
- Sanayide Doğalgaz Kullanımı
M.Emin SAATÇI
- Sanayide Doğalgaz Politikası
Nuran ŞATANA - BOTAŞ
- İmalat Sanayinde Verimlilik
Mesut ODABAŞI, Gültekin ÇOYGUN, Nurdan A.ILGAZ
- Sanayi ve Araştırma
Sümevir AKÇASU - Makina Y.Müh. ETİ MAKINA AŞ
- Türkiye'de Sanayi-Üniversite İlişkileri
Prof.Dr.Halim DOĞRUSÖZ - ODTÜ
- Türkiye'de Araştırma Firmaları
Naci UĞUR - Makina Yük. Müh. Petkim AŞ
- Otomotiv Sektörü
Ziya ÖZKAN - Makina Y.Müh.Otomotiv Sanayi Demeği Y.K.Başkanı
- Otomotiv Sanayinin Dünü Bugünü
Hilmi K.ATILLA - TAYSAD Genel Sekreteri Gemi Mak. İşl.Müh.
- İş Makinaları
Oğuz TÜRKYILMAZ - Makina Y.Müh.
- Türkiye'de Motor Sanayi
Ergin SUNGUR. AKMOSAN Genel Müdürü, Makina Y.Müh.
- Türkiye'ye Teknoloji Transferi
Gülser YILDIRIM - Cam İş Ambalaj A.Ş Teknik Müdürü
- Teknoloji Üretme Potansiyeli ve Teknoloji Transferi
Nurhan YENTÜRK-ÇOBAN

- 21. Yüzyılda Doğru Sanayi Teknolojileri
Prof.Dr.İbrahim KAVRAKOĞLU - Elektrik Yük. Müh. T.Şişe ve Cam Fab. AŞ.
Genel Md.Yrd.
- Sanayi Tesisleri Yapımı
Tamer ATAÜZ - Makina Y.Müh. ALARKO Holding Yön.Kur. Üyesi
- Türkiye’de Mühendislik Hizmetleri
Algan HACALOĞLU - İnşaat Yük.Müh.
- Türkiye’de Silah ve Mühimmat İmalat Sanayi
Sedat TOKGÖZ - Elektrik Yük.Müh. Emekli General
- Gemi Sanayi
Dr.Nezih NEYZİ - PEVA A.Ş. Y.K. Başkanı
- Büyük Motorlu Araç Üretimi
Tunç KOMAN - Makina Yük. Müh. MAN MOTOR A.Ş. Genel Müd.
- Havacılık Sanayimizle İlgili Bazı Görüşler
Prof.Dr. Cahit ÇIRAY - İnşaat Müh. ODTÜ TAİ Y.K. Başkanı
- Tüketicinin Korunması
Hilmi İSMAİLOĞLU - Makina Yük. Müh. TSE Genel Sekreteri
- Sanayi Ürünleri Dış Ticaretinde Kalite Kontrolü
İsmail ÖZTUNALI - Orman Yük. Müh. Ulusal Kalite Kontrol Sistemi Kurulmasına
Dair Proje’de TMMOB Temsilcisi
- Ülkemizde Ölçme ve Kalibrasyon Durumu Üzerine Bir Araştırma
Doç.Dr.Yrd. Ahmet TOPUZ,
Yrd.Doç.Dr. Ahmet EKERİM , Yard. Doç. Dr. Nişan SÖNMEZ,
Öğr. Gör. Cemalettin YAMAN - Yıldız Üniversitesi Müh.Fak.
- Sanayide Standartlar ve AT’da Standartlarının Uyumlaştırılmasına
İlişkin Yeni Yaklaşımlar
Nurşah KOŞAR, Elektrik Müh. ELTEM-TEK AŞ
- Tüketicinin Korunması ve Kalite Kontrolü
MMO Kalite Komisyonu
- Çağdaş Bilgi Dokümantasyon Faaliyetleri
Sönmez TANER
- 21.Yüzyıla ve Avrupa Topluluğu’na Girerken Türk Sanayinde İnsan Faktörünün
“kalite” Çemberleri
Serdar ERKAN
- Odun Kökenli Ürün Sanayinde Yapısal Durum ve Sorunlar
Celal ÇOBAN
- 21.Yüzyıla Girerken Dünya “Malzeme” Teknolojisindeki Gelişmeler
ve Bu Gelişmeler Karşısında Türkiye
A.H.ÜÇİŞİK
- Sanayide Atıl Kapasite Sorunu
İşıl YAPRAK

1987 SANAYİ KONGRESİ DEĞERLENDİRMESİ

Sanayileşme çabalarının ülke ve toplum yararları doğrultusunda gerçekleşmesi için çalışmalar yapılması Odamızın önde gelen önemli görevlerinden biridir. Ülkemizde ekonomik kalkınmanın dolayısıyla demokratikleşmenin sanayileşme ile sağlanacağı görüşü geniş bir kesim tarafından benimsenmektedir. Odamız tarafından yürütülen konuya ilişkin çalışmalardan en etkin olanı Sanayi kongreleridir. Düzenlenen Sanayi kongrelerinde her kesimin araştırma ve görüşleri tartışılmakta, sonuçta doğru bir sanayileşme anlayışının benimsenip, uygulanması için üyelerin, kamuoyunun ve yetkililerin dikkatlerine sunulmaktadır. Ülkemizde sanayileşme sorunlarını kongrelerde tartışma geleneğinin başlangıcı 1930'lu yıllardır ve sanayileşme konusunda önemli adımların atıldığı döneme rastlamaktadır. 1930'lu yıllardan 1970 yılına kadar uzanan aralıklarda düzenlenen sanayi kongreleri 1972'den itibaren TMMOB adına Odamız tarafından düzenlenmeye başlamıştır. 1972'den itibaren iki yılda bir yapılan sanayi kongreleri 1978 yılından sonra kesintiye uğramıştır. 9 yıllık bir aradan sonra 9-13 Kasım tarihlerinde Ankara MTA tesislerinde yapılan 1987 Sanayi Kongresi gerek 1980'li yılların değerlendirilmesi, gerekse Nisan 1987 ayında Türkiye'nin Avrupa Topluluğuna tam üyelik için başvurmuş olması nedeniyle önem kazanmıştır.

Bu yapımızı dikkate alan yönetim kurulumuz 1987 yılında sanayi kongresi düzenlemek üzere karar almış ve bu konu ile sorumlu bir komisyon atanmıştır.

1987 Sanayi Kongresinin düzenlenmesi için oluşturulan komisyon, kongre kapsamını, 1980 sonrası sanayimizin durumu, 21.yüzyıla girerken Türkiye Sanayi olarak belirlenmiş aynı zamanda Türkiye'nin Avrupa Topluluğuna tam üyelik için başvurmuş oluşu da dikkate alınarak AT ve Türkiye Sanayi konusu da kongre kapsamına alınmıştır. Kongrede bildiri sunarak tartışmalara katılmalarını sağlamak amacıyla, başta üyelerimiz olmak üzere, sanayi kuruluş ve temsilcilerine, üniversite ve kamu kuruluşlarına geniş bir duyuru yapılmıştır. Kongre duyurusu üzerine Odamıza, kongrede sunulmak üzere 100'e yakın bildiri gönderilmiştir. Bildiriler arasından kongre kapsamı, süresi ve konuları dikkate alınarak 49 bildiri seçilmiş ve kongrede sunulmuştur.

Kongrede ana başlıklar olarak; Türkiye sanayinin gelişimi, yabancı sermaye, yoğunlaşma, tekelleşme, finansman kaynakları, bankacılık sistemi, teşvik tedbirleri, bölgesel sorunlar, Avrupa Topluluğu ve Türkiye Sanayii, Uluslararası işbölümü, serbest bölgeler, kamu sektörü ve planlama, sanayide insan faktörü, istihdam, ücret, sözleşmeli personel, verimlilik, araştırma ve geliştirme çalışmaları, sanayi ve teknoloji, kalite kontrolü standartlar ve tüketicinin korunması konularında bildiriler

sunulmuştur.

Kongre süresince 2 salonda ayrıca Sanayi Sektörleri oturumları düzenlenmiş ve sanayi sektörlerine ilişkin sorunlar sunulan bildirilerle tartışılmıştır..

Kongrede, Türkiye Sanayi ve Avrupa Topluluğu konulu panel düzenlenmiş, panele üniversite, sanayi, hükümet ve TMMOB temsilcileri konuşmacı olarak katılmışlar, Türkiye'nin AT'a tam üyelik durumunda sanayide meydana gelecek sorunlar ve çözüm önerileri tartışılmıştır.

Kongre süresince bir de sergi düzenlenmiş, sergide imalat sanayinin bugünkü düzeyinin yansıtılması ve ürünlerinin konu ile ilgili kişilere tanıtılması sağlanmıştır.

Kongre esnasında Ankara'da kurulu bulunan sanayi kuruluşlarının tanıtılması amacıyla teknik gezi düzenlenmiş, ayrı gruplar halinde Hema, Ortadoğu Rulman Sanayi ile MAN Motor ve MANAŞ Kamyon fabrikalarına inceleme gezisi yapılmıştır.

Kongrede sunulan 49 bildiri ile kongrede sunulamayan 4 bildiri basılarak kitap haline getirilmiş, ilgililerin yararlanmalarına sunulmuştur.

Bu çalışmaları biri dökümantasyon, diğeri de fuar düzenleme konularında uzmanlaşmış iki firmanın koordinasyonu ile sürdüren komisyon, toplam 89 oturum yaparak iki basın toplantısı düzenlemiş ve ülkemizde sanayi konusunda en geniş temsil çerçevesi olarak değerlendirilen danışmanlar kurulunu belirlemiştir.

Kongreye 450'nin üzerinde katılım sağlanmış ve TRT televizyonu ile basın geniş yer vermiştir.

1976 SANAYİ KONGRESİ

23-27 Kasım 1976
Ankara

SUNUŞ

Makina Mühendisleri Odası 1976 SANAYİ KONGRESİ ile montajcı, tüketime yönelik ve dışa bağımlı Türkiye sanayiinin sorunlarının tarihsel bir gelişim süreci içinde tartışılmasını amaçladı.

Kongre, sanayinin tüm yapısal sorunlarının tartışılacağı bir forum olarak düşünüldü. Bunun için de demokratik kuruluşlara, bilim adamlarına, sendikalara, işveren kuruluşlarına, uzmanlara çağrı yapıldı. 23-27 Kasım tarihleri arasında yapılan kongreye sunulmak üzere birçok tebliğ gönderildi. Kongre Düzenleme Komisyonu bu tebliğlerden bazılarının kongre programı çerçevesi içinde değerlendirilmesini, diğerlerini ise bu kitaplar içinde yer almasını planladı.

Bugün, 1976 SANAYİ KONGRESİ'nde sunulan tebliğlerden, yapılan panel ve tartışmalardan ve bunların yanı sıra Kongre'nin kısıtlı çerçevesi nedeniyle Kongrede sunulamayan tebliğlerden oluşan 7 kitap hazırlanmış bulunuyor.

1976 SANAYİ KONGRESİ'nin ve hazırlanmış olan bu kitapların ülkemizin sanayileşme ve kalkınma sorunlarına ilişkin birçok bulguyu, yeni verileri tartışmayı ve değerli sonuçları kapsadığına inanıyoruz. Görülmektedir ki Türkiye emperyalist - kapitalist sistemin ilişkiler ağı dışına çıkmadıkça sanayinin yapısal sorunlarının üstesinden gelmek ve gerçek anlamıyla sanayileşmek olanaksızdır.

1976 SANAYİ KONGRESİ ile amaçlanan, başarıyla yapılmıştır.

Kongre'nin düzenlenmesinde emeği geçenlere, kongremizde değerli tebliğlerini sunmuş, panel ve tartışmalarda yer almış olanlara, katkılarından ötürü teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

İ. Rıza ÇEBİ

TMMOB

Makina Mühendisleri Odası Başkanı

KİTAPLARDAN

Türkiye Sanayiinin Yapısal Sorunları

Kongrede Türkiye sanayiinin yapısal sorunlarını inceleyen 4 bildiri ve bu bildirimler üzerinde yapılan tartışmalar bu kitapta yer alıyor. ODTÜ öğretim üyelerinden Yakup KEPENEK'in bildiri, "Sanayi Üretim Yapısı" başlığını taşıyor. Nadir AKGÜL'ün bildiri, montaj sanayiine ilişkin. DPT uzmanlarından Oktay VARLIER bildirisinde sanayileşme ve bölgesel dengesizlikler üzerinde duruyor. Bir başka DPT uzmanı Tunç TAYANÇ'ın kongreye sunduğu ve bu kitapta yayınlanan bildiri ise Türkiye'de yabancı sermaye sorununu ele alıyor. Ayrıca, kongre dolayısıyla hazırlanan ve Türkiye sanayinin yapısal sorunlarını konu alan, Özcan ERTUN'un "Sanayileşme ve Bölgesel Dengesizlik" Korel GÖVMEN'in "Türk Karma Ekonomisinde Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Değişen İşlevleri ve Payları" başlıklı çalışmaları ile Yavuz BAYÜLKEN ve Alparlan ERTUĞ'un ortaklaşa hazırladıkları "Sanayide Kapasite Sorunu" başlıklı çalışmaları da bu kitapta bulabileceksiniz.

Türkiye Sanayiinde Tekelleşme

Kongrenin, Türkiye sanayiindeki tekelleşme eğilimlerini inceleyen çalışma ürünlerini bu kitapta bulabileceksiniz. Orhan SİLİER'in kongreye sunduğu ve bu kitapta yayınlanan bildirisinin başlığı: "Genel Olarak ve Türkiye Sanayiinde Yoğunlaşma, Toplaşma, Tekelleşmek". Sulhiye ARIKAN ve M.Tanju AKAD ortak bildirimlerinde, özel kesim imalat sanayiindeki gelişmeyi ve yoğunlaşmak eğilimlerini inceliyorlar. Süer KIRCAK'ın bildiri ise, teşvik tedbirlerinin sektörel ve bölgesel dağılımına ilişkin. Ayrıca, Sedat ÖZKOL'un kongre dolayısıyla hazırladığı "Türkiye Kapitalizminin Tekelci Yapısı ve Bankalar" başlıklı bir çalışma da bu kitapta yer alıyor.

Sanayide Girdiler Sorunu

Kongrenin sanayide girdiler sorununu inceleyen çalışmalarını bu kitapta bulabileceksiniz. Elektrik Mühendisleri Odasının kongreye sunduğu bildiri, "Ülkemizde Elektrik Enerjisi Üretim ve Tüketimi" başlığını taşıyor. Dr. Sevil KORUM bildirisinde, sanayide girdiler yoluyla dışa bağımlılık sorunu üzerinde duruyor. Korkut ÖNGÜN'ün çalışması Türkiye'de enerji üretimi ve tüketimine ilişkin. Selçuk SOMER'in çalışması, "Dengeli Enerji Politikası", Mazhar BOYLA'nın çalışması ise. "Türkiye'de Nükleer Enerji Santralleri" konularını işliyor.

Teknoloji ve Teknoloji Transferi

Kongrenin, teknoloji ve teknoloji transferi konusundaki çalışma ürünlerinin derlendiği bu kitapta, konuya ilişkin olarak, Bulgaristan Bilim ve Teknik Birliği üyesi Doç. Simeon CELEPOV ve Makina Mühendisleri Odasının bir komisyonu tarafından hazırlanan iki bildiri ve bu bildirilerle ilgili olarak kongrede yapılan tartışmalar yer alıyor. Ayrıca, kongre dolayısıyla Sevim KAÇAR'ın hazırladığı "Patent ve Teknoloji Transferi" ve Necdet BULUT'un hazırladığı "Sanayide Bilgisayar kullanımı" başlıklı çalışmaları da bu kitapta bulabileceksiniz.

Tarihsel Gelişimi İçinde Türkiye Sanayii

Kongrede, Türkiye sanayiinin Cumhuriyetin kuruluş yıllarından 1960'lara kadar olan tarihsel gelişimini inceleyen 5 bildiri bu kitapta yer alıyor. ODTÜ öğretim üyelerinden Dr. Orhan KURMUŞ bildirisinde, Cumhuriyetin ilk yıllarında sanayinin korunması sorunu ve ticaret sermayesinin tavrı üzerinde duruyor. Dr. İlhan TEKELİ ve Selim İLKİN ortak bildirilerinde, 1930 yıllarında girilen ilk plan çalışmalarını inceliyor. SBF öğretim üyelerinden Doç. Dr. Korkut BORATAV bildirisinde, 1929 - 1939 döneminde Türkiye'nin sanayileşme ve gelişme sorunlarını ele alıyor. ODTÜ öğretim üyesi Gürel TÜZÜN'ün bildirisinin konusu, 1950 - 1960 döneminde Türkiye'de Sanayileşme, Ahmet BÖRÜBAN'ın bildirisinde ise tarihsel gelişimi içinde Türkiye Sanayinin Yapısal Sorunları tartışılıyor.

1976 SANAYİ KONGRESİ

23-27 Kasım 1976
Ankara

SUNUŞ

Makina Mühendisleri Odası 1976 SANAYİ KONGRESİ ile montajcı, tüketime yönelik ve dışa bağımlı Türkiye sanayiinin sorunlarının tarihsel bir gelişim süreci içinde tartışılmasını amaçladı.

Kongre, sanayinin tüm yapısal sorunlarının tartışılacağı bir forum olarak düşünüldü. Bunun için de demokratik kuruluşlara, bilim adamlarına, sendikalara, işveren kuruluşlarına, uzmanlara çağrı yapıldı. 23-27 Kasım tarihleri arasında yapılan kongreye sunulmak üzere birçok tebliğ gönderildi. Kongre Düzenleme Komisyonu bu tebliğlerden bazılarının kongre programı çerçevesi içinde değerlendirilmesini, diğerlerini ise bu kitaplar içinde yer almasını planladı.

Bugün, 1976 SANAYİ KONGRESİ'nde sunulan tebliğlerden, yapılan panel ve tartışmalardan ve bunların yanı sıra Kongre'nin kısıtlı çerçevesi nedeniyle Kongrede sunulamayan tebliğlerden oluşan 7 kitap hazırlanmış bulunuyor.

1976 SANAYİ KONGRESİ'nin ve hazırlanmış olan bu kitapların ülkemizin sanayileşme ve kalkınma sorunlarına ilişkin birçok bulguyu, yeni verileri tartışmayı ve değerli sonuçları kapsadığına inanıyoruz. Görülmektedir ki Türkiye emperyalist - kapitalist sistemin ilişkiler ağı dışına çıkmadıkça sanayinin yapısal sorunlarının üstesinden gelmek ve gerçek anlamıyla sanayileşmek olanaksızdır.

1976 SANAYİ KONGRESİ ile amaçlanan, başarıyla yapılmıştır.

Kongre'nin düzenlenmesinde emeği geçenlere, kongremizde değerli tebliğlerini sunmuş, panel ve tartışmalarda yer almış olanlara, katkılarından ötürü teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

İ. Rıza ÇEBİ

TMMOB

Makina Mühendisleri Odası Başkanı

KİTAPLARDAN

Türkiye Sanayiinin Yapısal Sorunları

Kongrede Türkiye sanayiinin yapısal sorunlarını inceleyen 4 bildiri ve bu bildirimler üzerinde yapılan tartışmalar bu kitapta yer alıyor. ODTÜ öğretim üyelerinden Yakup KEPENEK'in bildirisini, "Sanayi Üretim Yapısı" başlığını taşıyor. Nadir AKGÜL'ün bildirisini, montaj sanayiine ilişkin. DPT uzmanlarından Oktay VARLIER bildirisinde sanayileşme ve bölgesel dengesizlikler üzerinde duruyor. Bir başka DPT uzmanı Tunç TAYANÇ'ın kongreye sunduğu ve bu kitapta yayınlanan bildirisini ise Türkiye'de yabancı sermaye sorununu ele alıyor. Ayrıca, kongre dolayısıyla hazırlanan ve Türkiye sanayinin yapısal sorunlarını konu alan, Özcan ERTUN'un "Sanayileşme ve Bölgesel Dengesizlik" Korel GÖVMEN'in "Türk Karma Ekonomisinde Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Değişen İşlevleri ve Payları" başlıklı çalışmaları ile Yavuz BAYÜLKEN ve Alparlan ERTUĞ'un ortaklaşa hazırladıkları "Sanayide Kapasite Sorunu" başlıklı çalışmaları da bu kitapta bulabileceksiniz.

Türkiye Sanayiinde Tekelleşme

Kongrenin, Türkiye sanayiindeki tekelleşme eğilimlerini inceleyen çalışma ürünlerini bu kitapta bulabileceksiniz. Orhan SİLİER'in kongreye sunduğu ve bu kitapta yayınlanan bildirisinin başlığı: "Genel Olarak ve Türkiye Sanayiinde Yoğunlaşma, Toplaşma, Tekelleşmek". Sulhiye ARIKAN ve M.Tanju AKAD ortak bildirimlerinde, özel kesim imalat sanayiindeki gelişmeyi ve yoğunlaşmak eğilimlerini inceliyorlar. Süer KIRCAK'ın bildirisini ise, teşvik tedbirlerinin sektörel ve bölgesel dağılımına ilişkin. Ayrıca, Sedat ÖZKOL'un kongre dolayısıyla hazırladığı "Türkiye Kapitalizminin Tekelci Yapısı ve Bankalar" başlıklı bir çalışma da bu kitapta yer alıyor.

Sanayide Girdiler Sorunu

Kongrenin sanayide girdiler sorununu inceleyen çalışmalarını bu kitapta bulabileceksiniz. Elektrik Mühendisleri Odasının kongreye sunduğu bildiri, "Ülkemizde Elektrik Enerjisi Üretim ve Tüketimi" başlığını taşıyor. Dr. Sevil KORUM bildirisinde, sanayide girdiler yoluyla dışa bağımlılık sorunu üzerinde duruyor. Korkut ÖNGÜN'ün çalışması Türkiye'de enerji üretimi ve tüketimine ilişkin. Selçuk SOMER'in çalışması, "Dengeli Enerji Politikası", Mazhar BOYLA'nın çalışması ise. "Türkiye'de Nükleer Enerji Santralleri" konularını işliyor.

Teknoloji ve Teknoloji Transferi

Kongrenin, teknoloji ve teknoloji transferi konusundaki çalışma ürünlerinin derlendiği bu kitapta, konuya ilişkin olarak, Bulgaristan Bilim ve Teknik Birliği üyesi Doç. Simeon CELEPOV ve Makina Mühendisleri Odasının bir komisyonu tarafından hazırlanan iki bildiri ve bu bildirilerle ilgili olarak kongrede yapılan tartışmalar yer alıyor. Ayrıca, kongre dolayısıyla Sevim KAÇAR'ın hazırladığı "Patent ve Teknoloji Transferi" ve Necdet BULUT'un hazırladığı "Sanayide Bilgisayar kullanımı" başlıklı çalışmaları da bu kitapta bulabileceksiniz.

Tarihsel Gelişimi İçinde Türkiye Sanayii

Kongrede, Türkiye sanayiinin Cumhuriyetin kuruluş yıllarından 1960'lara kadar olan tarihsel gelişimini inceleyen 5 bildiri bu kitapta yer alıyor. ODTÜ öğretim üyelerinden Dr. Orhan KURMUŞ bildirisinde, Cumhuriyetin ilk yıllarında sanayinin korunması sorunu ve ticaret sermayesinin tavrı üzerinde duruyor. Dr. İlhan TEKELİ ve Selim İLKİN ortak bildirilerinde, 1930 yıllarında girilen ilk plan çalışmalarını inceliyor. SBF öğretim üyelerinden Doç. Dr. Korkut BORATAV bildirisinde, 1929 - 1939 döneminde Türkiye'nin sanayileşme ve gelişme sorunlarını ele alıyor. ODTÜ öğretim üyesi Gürel TÜZÜN'ün bildirisinin konusu, 1950 - 1960 döneminde Türkiye'de Sanayileşme, Ahmet BÖRÜBAN'ın bildirisinde ise tarihsel gelişimi içinde Türkiye Sanayinin Yapısal Sorunları tartışılıyor.

1972 SANAYİ KONGRESİ

20 - 27 Kasım 1972
Ankara

1972 SANAYİ KONGRESİ

TERTİP KOMİTESİ

Mehmet GÖLHAN	Başkan
Şükrü ER	Başkan Vekili
Aycan ÇAKIROĞULLARI	Raportör
Ertan PEHLİVAN	Üye
Ertan YÜLEK	Üye
Kadri ÖRENCİK	Üye
Muzaffer KOCADERELİ	Üye
Hüseyin GÜLDÜR	Üye
Bahattin KOCAALAN	Üye
Hayri BAŞTEMUR	Üye
Muzaffer GÜREL	Üye
Atilla CANDIR	Üye
Soner AKSOY	Üye
Mustafa ÖZKAN	Üye
Feridun ARIKAN	Üye
Bülent TAŞKIN	Üye
Sabahat ERTE	Üye
Zeynel YÜKSEL	Üye
Rıdvan SÜER	Üye

PROGRAM

- Açış Konuşması
Mesut EREZ - Sanayi ve Teknoloji Bakanı
Nuri KODAMANOĐLU - Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
Kemal TATAROĞLU - MMO Başkanı
- Endüstri Savaşında Teknik Güç ve Yönetim
Şükrü Er - Mak. ve Uçak Müh.
- Teknolojik Kalkınmada Bilinçli Yönelim
Turgut AĐAR - Mak, Yük. Müh.
- Sanayileşmenin Neresindeyiz, Neden?
İlhan BAYSAL - Mak. Y. Müh.
Aykut GÖKER - Mak. Y. Müh.
- Türkiye Sanayileşmek Zorundadır
Ahmet KUTSAL - Mak. Müh.
- Kalkınma ve Sanayi ve Türkiye
Fevzi ŞOLT - Mak. Yük. Müh.
- Küçük Sanayi İşletmelerinin Kalkınmadaki Rolü ve Sorunları
Erdoğan CENNETOĐLU - Mak. Yük. Müh.
- Sanayileşme Politikası Üzerine Düşünceler
SümeYir AKÇASU - Mak. Yük. Müh.
- Boraks
Nermin BİNGÖL - Kim. Yük. Müh.
- Türkiye'de Organize Sanayi Bölgeleri
Ercan DÜLGEROĞLU
- Türk Gıda Sanayisinin Gelişmesi ve Sorunları
Dr. Tunay DURGUN
- Türk Bira Sanayi ve Son Yıllardaki Gelişmeler
Prof. Dr. Turgut YAZICIOĐLU
- İĞSİZ Eğirme Makinaları
Dr. Müh. Bayram YÜKSEL
- Yurdumuzda Yüksek Fırın Curuflarının Değerlendirilmesi ve Curuflu Çimento
Abdurrahman ERĐNSOY - Mak. Yük. Müh.
- Yerli Tarım Alet -Makinaları İmalat Sorunları
Doç. Dr. Baha Galip TUNALIĐİL
- Sulu Ziraat Developmanında Kullanılan Yerli Yapı Alet ve Makinalar
Atıf ATİLLA - Zir. Yük. Müh.
Ziya VANDEMİR - Zir. Yük. Müh.
Marvin M. PARKER - Uzman
- Türkiye Sanayi Bitkileri Üretimi ile Sanayi İlişkileri ve Alınması Gerekli Tedbirler

Prof. Dr. Kamil İLİSULU

- Gemi İnşaat Sanayinin Memleketin İstihdam ve Teknolojik Durumu ile İlişkileri
Vedii İLMEN - Mak. Müh.
- Türkiye Motorlu Taşıt Sanayinin AET Moturlu Sanayi ile Üretim Yönünden Karşılaştırılması ve Alınması Gerekli Tedbirler
Sıtkı Yılmaz KUŞKAY - Mak. Müh.
- Ortak Pazar Motorlu Taşıt Sanayinde Tamlama ve İşbirliği Hareketleri ve Türk, Motorlu, Taşıt Sanayii ile Ortak Pazar Motorlu Taşıt Sanayinin Üretim Yönünden Karşılaştırılması Tartışması
Vedii İLMEN
- Entegre Et Endüstrisi
Dr. Cafer TOGAY
Müth. Vet. Hekim Eşref YAMAK
- Vergisiz Kalkınma (Matematik Bir Model)
Özdemir YARAR - Kimya Yük. Müh.
- Yatırımlarda Yerli Mamüllerin Kullanılması
Doğan UYGUR - Mak. Y. Müh.
- Endüstri Casusluğu ve Endüstride Bilim Yoluyla Sabotaj
Şükrü ER - Mak. ve Uçak Yük. Müh.
- Sanayi Odalarının Ekonomik Kalkınmaya Aktif Olarak Katılması
Prof. Dr. Akar ÖÇAL
- Genel Konular Raporu
- Teknik Konular
- Türkiye'de Bilinçli Sanayileşme ve Sanayi Araştırma İlişkileri
Turgut UZER - Elekt. Yük. Müh.
- Endüstri ve Enformasyon
Kısmet BURİAN - Yük. Müh.
- Türkiye'de Araştırma Geliştirme ve Üniversitelerimiz
Prof. Dr. İ. Hakkı ÖZ
- Yatırım Öncesi Fizibilite Etütlerinin Yapılması ve Yaptırılması
Dr. Muzaffer ŞAVKAL - Mühendis
- Yeni Strateji (1973-1995) ve Mühendislik Hizmetlerinin Önemi
Aycan ÇAKIROĞULLARI - Mak. Yük. Müh.
- Yatırım Projeciliği(mühendislik hizmetleri)
Abdurrahman ERGİNSOY - Mak. Yük. Müh.
- Elektronik Hesaplayıcılar ve Mühendisliğin Getirdiği Yenilikler
Veli ÇAPANOĞLU
- Sanayi İşletmelerine Ait Yatırım Projeleri ile Verimlilik Analizlerinde Farklı Gider ve Maliyet Anlayışları

- Dr. Mahzar HIÇŞAŞMAZ
- Hafif Çelik
Bülent ÇOKER - İnş. Y. Müh.
 - Malzemelerin Sürtünme Kaynağı ile Birleştirilmesi
Doç. Dr. Metin Yılmaz GÜRLEYİK - Mühendis
 - Venturi ve Pnömatik Transportasyon
Ömer Lütfi GÜLDER
Aydın KARACASU
 - Türkiye'de Tekstil Makinaları İmalatı
İ. Ertan YÜLEK - Mak. Yük. Müh.
 - Bakım ve Endüstri
Bahattin KOCAALAN - Mak. Yük. Müh.
 - Endüstriyel Gelişmede Verimlilik ve Bakım Sorunları
Milli Prodüktivite Merkezi
 - Türkiye Endüstrisinde Verimlilik
Dr. Müh. Ali ORHON
Hicabi KANAT
Ertuğrul ÖZTÜRK
 - Teknoloji Seçimi
İlhan ACAR
 - Endüstri İçin Bilgi Kaynağı Olarak Patent
Sevim KAÇAR - Mak. Yük. Müh.
 - Pamuk Makinalarında Son İnkışaflar ve Otomasyon
Prof. Mustafa KÖSEOĞLU
 - Standardizasyon ve Kalite Kontrolü
Dr. Güngör BAŞER
 - Standart ve Tüketici
Cemal ÜNER - Mak. Yük. Müh.
 - Endüstri Suları
Selahattin ÖZGÜLLE - Mak. Müh. Yük.
 - Teknik Konular Raporu
 - Sosyo Ekonomik Konular
 - Türkiye'de Sanayi Yatırımların Finansman Sorunları
İskender EVRENESOĞLU
 - Sanayileşmenin Şartlandırılması Reformcu Konut ve Maliye Politikası
(Hızlı Kalkınma İçin Bir Sistem Denemesi)
Alptekin ERDOĞAN - Araştırma Uzmanı
 - Kimyevi Gübre Pazarlaması ve Sorunları
Necati BERKER - Zir. Yük. Müh.
 - Türkiye'de İşsizlik ve İstihdam Sorunu
Yavuz BAYÜLKEN - Mak. Yük. Müh.

- Endüstri İçin Eğitim
Y. Prof. Macit KARABAY
- Sanayin Gelişmesinde Eğitimin Rolü
Ahmet KUTSAL - Mak. Müh.
- Teknik Eğitim ve Öğretim
Alparslan İDİL
- Endüstriyel Eğitim Sorunları
Dr. Müh. Ali ORHON
Haluk UZEL
Tuncer TANILKAN
- Beyin ve İnsan Gücü İhracı
Erol GÜVENÇ
- Sanayi ve Çevre
Aysen MÜEZZİNOĞLU
- Sanayi Psikolojisi
Alparslan İDİL
- Sanayi Psikolojisi ve İş Bilimi
Ahmet Fahri ÖZOK
- Endüstriyel İş Güvenliği
Y. Prof. Macit KARABAY
Oğuz KONNOLU - Endüstri Müh.
- İş Sağlığı ve Güvenliğinde Ergonomi
Necmettin ERKAN
- Milli Sanayi Politikası ve Enerji
Korkut ÖNGÜN
- Türkiye'de Elektrik Enerjisi Üretim Tesisleri Planlaması
Argun CEYHAN - Elekt. Yük. Müh.
- Elektrik Üretiminde Nükleer Enerjiye Geçiş
Dr. Ahmet KÜTÜKÇÜOĞLU
- Türkiye'nin 1997 Yılına Kadar Enerji Tahminleri ve Nükleer Enerjinin Rolü
Prof. Nejat AYBERS
Prof. Dr. Sadık KAKAÇ
- Buhar Kazanlarının Türk Ekonomisi İçindeki Durumu ve Sanayi Kollarında Isı Ekonomisinin Etüdü
Hüseyin KAPDAŞLI
- Alev Sızdırmaz Elektrik Cihazları ve Tesisleri
Tülay TİTİZ - Elektrik Müh.

M. Tınaz TİTİZ - Elektrik Mühendisi

- Termik Santral Artık Maddesi "Uçucu Küllerin" Değerlendirilmesi

Dr. Sevim KOCAÇITAK

- Enerji Sanayi Konuları Raporu
- Kongre Değerlendirme Toplantısı
- Mesut EREZ'in Kapanış Konuşması
- Kemal TATAROĞLU'nun Kapanış Konuşması

1972 SANAYİ KONGRESİ DEĞERLENDİRMESİ

Türkiye Sanayi Kongrelerine Toplu Bir Bakış

Aycan ÇAKIROĞULLARI

Türkiye’imizde bugün, kalkınma ve hızlı kalkınma için sanayileşme, herkesin üzerinde birleştiği bir konudur.

Nitekim; 1963 yılında yürürlüğe giren kalkınma Planlarının on beş yıllık perspektifleri içerisinde ve yirmi iki yıllık yeni stratejide en büyük gelişme hızını sanayiye vermiştir.

Kalkınma ve sanayileşme çabası içerisinde bulunan Türkiye’imizde sanayimizin zaman zaman dününün, bugünün ve yarının teknik, ekonomik ve sosyal problemlerinin Türkiye ve Dünya ölçülerinde ele alınması icap eder.

Yaşanmış tecrübeler göstermiştir ki; bu konuda en iyi imkanı sanayi kongreleri vermektedir.

Türkiye Makina Mühendisleri Odası 17. Genel Kurulunun yerinde aldığı bir kararla düzenlenen 1972 TÜRKİYE SANAYİ KONGRESİ vesilesiyle, bu yazımızda şimdiye kadar yapılan sanayi kongrelerini gözden geçirmeye ve 1972 TÜRKİYE SANAYİ KONGRESİ’ni incelemeğe çalışacağız.

Yurdumuzda 1923, 1930, 1986, 1948, 1951, 1962, 1964 ve 1968 yıllarında olmak üzere sekiz sanayi kongresi, düzenlenmiştir. 1972 TÜRKİYE SANAYİ KONGRESİ bunların dokuzuncusudur.

Cumhuriyet Türkiye’sinde ilk sanayi kongresi 17 Şubat - 4 Mart 1923 tarihleri arasında İzmir’de yapılmıştır. Çeşitli sektörlere mensup 1535 üyenin katıldığı bu kongrede tarım, sanayi, ticaret ve el emeği konularında önemli kararlar alınmış ve oybirliği ile “Misakı İktisad-ı” tespit ve kabul olunmuştur.

“Sanayi Grubunun İktisad Esasları” adı altında verilen kararlar dört bölümde toplanmıştır:

1. Gümrük. Himaye Usulü,
2. Teşvik-i Sanayi Kanunu,
3. Yollar ve Vesaiti Nakliyede Hususi Tarife,
4. Tedrisat Sınaiye

Kongrenin en önemli özelliği; yürünecek yolların tayinini müteakip derhal uygulamaya geçiştir.

22 Nisan 1930 tarihinde toplanan ikinci sanayi kongresi “Milli Sanayimizin Teessüs ve İnkişafı Çarelerini Aramak ve Göstermek” amacıyla çalışılmıştır.

Kongre gündeminde bulunan;

1. Hammadde,
2. Sermaye ve Kredi,
3. Vergi ve Rüsüm,
4. Teşviki Sanayi Kanunu ve Tatbikatı,
5. Standart Meseleleri,
6. Rasyonalizasyon Meseleleri,
7. Ticaret ve Sanayi Odalarında Sanayicilerin. Temsili,
8. Sınai Tedrisat,
9. Nakliyat Tarifeleri,

Konularında teşkil olunan encümenler ayrı ayrı çalışmalar ve olumlu sonuçlara varmışlardır.

Üçüncü sanayi kongresi 1938 yılının ilk ayı içerisinde yapılmıştır. Devlet memurları ve iktisadi devlet teşekkülleri mensuplarının katıldığı kongrede ikinci beş yıllık plan ile devletin yapacağı işler programlaştırılmıştır.

1948 yılında İstanbul'da mesleki ve ilmi kuruluşlar tarafından dördüncü sanayi kongresi düzenlenmiştir. Devletin katılmadığı bu kongrede devletçilik ve sanayi meseleleri ele alınmıştır.

9-14 Nisan 1951 tarihleri arasında düzenlenen beşinci sanayi kongresi gündeminde aşağıdaki maddeleri bulunduruyordu:

- 1- Sanayi Politikasının Ana hatları,
- 2- Sanayin Teşkilatlandırılması,
- 3- Sanayin Teşvik ve Himayesi,
- 4- Sanayin Mürakabesi,
- 5- Sanayin Olağan Üstü Zamanlardaki Durumu,

Ayrı ayrı komisyonlar tarafından incelenen yukarıdaki konularda önemli sonuçlara varılmıştır.

Altıncı sanayi kongresi 26-28 Şubat 1962 tarihleri arasında İstanbul'da İstanbul Teknik Üniversitesi ve Makina Mühendisleri Odası tarafından düzenlenmiştir. Kongreye sunulan tebliğler dokuz ayrı panelde görüşülmüş ve panel kuruluna sunulmuştur.

Paneller ve görüşülen tebliğler aşağıda verilmiştir:

Panel - I

- 1- Hidroelektrik Enerji Kaynaklarının Memleketin Endüstriyel Gelişmesindeki Etkileri,

- 2- Isı Merkezlerinin Sanayi Tesislerindeki Önemi,
- 3- Ticari Olmayan Enerji Bakımından Türkiye'nin Durumu

Panel - II

- 1- Türkiye'nin Maden Sanayi ve Demir-Çelik Sanayinin Yakın Geleceğine Toplu Bir Bakış,
- 2- Sanayide Hammadde ve Türkiye'nin Sanayileşmesi Hususunda Bazı Düşünce ve Temenniler,
- 3- İnsan Gücünün Değerlendirilmesinde Ağır Endüstrinin Rolü,

Panel - III

- 1- Yerli Motopomp ve Santrifüj Sanayinin Önemi,
- 2- Türkiye'de Kaynak Tekniği,
- 3- Silo ve Un ve Yem Fabrikaları, Tesisatının Yerli Olarak İmali

Panel - IV

- 1- Türkiye'nin Traktör İhtiyacı,
- 2- Türkiye'nin Kamyon İhtiyacı,

Panel - V

- 1- Sanayide Koordinasyon,
- 2- Makina Sanayimizin Problemleri,
- 3- Memleket Sanayinin Problemleri,

Panel - VI

- 1- Sınai Teşebbüslerde Etüd ve Planlamanın Önemi,
- 2- Sanayide Araştırma,
- 3- Sanayide Teknik Eleman.

Panel - VII

- 1- Türkiye ve Müşterek Pazar Memleketlerinde Sınai maliyetler,
- 2- Türkiye'de Milli Gelir Potansiyelinin Tespiti
- 3- Sanayi ve Şehircilik

Panel - IX

- 1- Tekstil Sanayinin İslahı ve İnkişaf İmkanları,
- 2- Kaldırma Makinaları.

Yedinci sanayi kongresi 15-17 Haziran 1964 tarihleri arasında Ankara'da Makina Mühendisleri Odası, Türkiye Ticaret Odaları Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği, Sanayi Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı tarafından düzenlenmişti. Büyük yankılar uyandıran ve olumlu sonuçlar elde edilen kongrede aşağıdaki tebliğler sunulmuştur:

1. Kalkınma Planımızda Sanayinin Yeri,
2. Sınai Gelişmede İlimin ve Tekniğin Yeri ve Türkiye'nin Durumu,
3. Sınai Gelişmemizin Sermaye ve Kredi Bakımından Durumu,
4. Türkiye'de Sınai Gelişme ve Vergi Sistemi,
5. Vergiler Dışında Resmi Mevzuat ve Sanayimiz,
6. Sınai Gelişmede Öncelik ve Gerçekleştirilme İmkanları,
7. Türkiye'de Sınai Gelişme ve Yabancı Sermaye,
8. Uluslararası İktisadi Münasebetlerimizin Yürütülüşü Açısından Sınai Gelişmemiz,
9. Sınai Gelişmeyi Sağlayacak Yeni Bir Amme Hizmeti Düzenlenmesi Zorunluluğu,
10. Sanayimizin Gelişmesinde Enfraskrüktürün Önemi.

Sekizinci sanayi kongresi 10-12 Ocak 1968 tarihleri arasında Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği tarafından Ankara'da düzenlenmiştir. Kongreye sunulan tebliğler:

1. Bugünkü Şartlar Altında Bir Sınai İşletmenin Kurulmasına Tipik Misal,
2. Sanayin Vergi Politikası ile Teşviki,
3. Sanayin Vergiler Dışındaki Problemleri,
4. Türkiye'de Sınai Yatırımlarda Yabancı Sermaye,
5. Dış Ticaret, Dış Ticaretin Kalkınmadaki Rolü, Dış Ticaret Durumumuz, Rejim ve İslah tedbirleri,
6. Müessir Bir Kalkınma Aracı : Organize Sanayi Bölgeleri,
7. Sanayi Mamüllerinde Standardizasyon, Kalite Kontrolü, Kapasiteyi Geliştirme, Haberleşme.

1972 TÜRKİYE SANAYİ KONGRESİ sanayi kongrelerinin dokuzuncusudur. Kongre 1968-1972 İkinci Beş Yıllık Kalkınma Döneminin Sonu, 1973-1977 Üçüncü beş

Yıllık Kalkınma Planı Döneminin ve yirmi iki yıllık yeni strateji döneminin başlangıcı gibi kritik bir döneme rastlamaktadır. Bu kritik dönem kongrede;

A. GENEL KONULAR

1. Teknolojik Kalkınmada Bilinçli Yönelim,
 2. Sanayileşmenin Neresindeyiz; Neden?
 3. Türkiye Sanayileşmek Zorundadır,
 4. Kalkınma ve Sanayi ve Türkiye,
 5. Küçük Sanayi İşletmelerinin Kalkınmadaki Rolü ve Sorunları,
 6. Sanayileşme Politikası Üzerine Düşünceler,
 7. Boraks,
 8. Türkiye’de organize Sanayi Bölgeleri,
 9. Türk Gıda Sanayinin Gelişmesi ve Sorunları,
 10. Türk Bira Sanayi ve Son Yıllardaki Gelişmeler,
 11. İşsiz Eğirme Makinaları,
 12. Yurdumuzda Yüksek Fırın Curuflarının Değerlendirilmesi ve Curuflu Çimento,
 13. Yerli Tarım Alet Makinaları İmalat Sorunları,
 14. Sulu Ziraat Developmanında Kullanılan Yerli Yapı Alet ve Makinalar,
 15. Türkiye Sanayi Bitkileri Üretimi ile Sanayi İlişkileri ve Alınması Gerekli Tedbirler,
 16. Gemi İnşaat Sanayinin Memleketin İstihdam ve Teknolojik Durumu ile İlişkiler,
 17. Ortak Pazar Motorlu Taşıtların Sanayinde Tamlaşma ve İşbirliği Hareketleri ve Türk Motorlu Taşıtların Sanayi ile Ortak Pazar Motorlu Taşıtların Üretim Yönünden Karşılaştırılması,
 18. Pamuklu Makinalarında Son İnkışaflar,
 19. Entegre Et Endüstrisi,
 20. Vergisiz Kalkınma,
 21. Yatırımlarda Yerli Mamüllerin Kullanılması
 22. Endüstri Casusluğu ve Endüstride Bilim Yoluyla Sabotaj,
 23. Sanayi Odalarının Ekonomik Kalkınmaya Daha Aktif Olarak Katılması Konusunda Bazı Düşünceler,
- olmak üzere 23 tebliğ,

B. TEKNİK KONULAR

1. Türkiye’de Bilinçli Sanayileşme ve Sanayi - Araştırma İlişkileri,

2. Endüstri ve Enformasyon,
 3. Türkiye, Araştırma - Geliştirme ve Üniversitelerimiz,
 4. Yatırım Öncesi Fizibilite Etütlerinin Yapılması ve Yaptırılması,
 5. Yeni Strateji (1973-1995) ve Mühendislik hizmetlerinin Önemi,
 6. Yatırım Projeciliği,
 7. Elektronik Hesaplayıcılar ve Mühendisliğe Getirdiği Yenilikler,
 8. Sanayi İşletmelerine Ait Yatırım Projeler ile Verimlilik Analizlemede Farklı Girdi ve Maliyet Analizi,
 9. Hafif Çelik,
 10. Malzemelerin Sürtünme Kaynağı ile Birleştirilmesi,
 11. Venturi ve Pnömatik Transportasyon,
 12. Türkiye’de Tekstil Makinaları İmalatı,
 13. Endüstriyel Gelişmede Verimlilik ve Bakım Sorunları,
 14. Bakım ve Endüstri,
 15. Türkiye Endüstrisinde Verimlilik,
 16. Teknoloji Seçimi,
 17. Endüstri İçin Bilgi Kaynağı Olarak Patent,
 18. Standardizasyon ve Kalite Kontrolü,
 19. Standart ve Tüketici,
 20. Endüstri Suları,
- olmak üzere 20 tebliğ.

C. SOSYO - EKONOMİK KONULAR

1. Türkiye’de Sanayi Yatırımlarının Finansman Sorunları,
2. Sanayileşmenin Şartlandırılması ve Reformcu Konut ve Maliye Politikası,
3. Kimyevi Gübre Pazarlaması ve Sorunları,
4. Türkiye’de İşçilik ve İstihdam Sorunu,
5. Endüstri İçin Eğitim,
6. Sanayinin Gelişmesinde Eğitimin Rolü,
7. Sanayi Psikolojisi,
8. Endüstriyel Eğitim Sorunları,
9. Beyin ve İnsan Gücü İhracı,
10. Sanayi ve Çevre,

11. Teknik Eğitiminde Öğretim,
 12. Sanayi Psikolojisi ve İşbilimi,
 13. Endüstriyel İş Güvenliği
 14. İş Sağlığı ve Güvenliğinde Ergonomi,
- olmak üzere 14 tebliğ.

D. ENERJİ SANAYİ SORUNLARI

1. Milli Sanayi Politikası ve Enerji,
 2. Türkiye’de Elektrik Enerji Üretim Tesisleri Planlaması,
 3. Elektrik Üretiminde Nükleer Enerjiye Geçiş,
 4. Türkiye’nin 1997 Yılına Kadar Enerji Tahminleri ve Nükleer Enerjinin Rolü,
 5. Buhar Kazanlarının Türk Ekonomisi İçindeki Durumu ve Sanayi Kollarında Isı Ekonomisinin Etüdü,
 6. Alev Sızdırmaz Elektrik Cihazları ve Testleri,
 7. Termik Santral Artık Maddesi “Uçucu Küllerin” Değerlendirilmesi,
- olmak üzere 7 tebliğ ve toplam olarak 64 tebliğ sunulmuştur.

Sabit hedefler devirlerini tamamlamışlardır. Günümüzün ve geleceğin hedefleri hareketli, ilerleyen, yükselen hedefler olmalıdır. Türkiye’imizde üssel bir şekilde artan ihtiyaçlara yetecek üstel kaynakların yaratılması zamanı gelmiştir. Sanayimizin dolayısıyla kalkınmamızın topyekün düzenlenmesinde ve gelişmesinde oynayacağı nazım rol sebebiyle kritik döneme rastlayan 1972 TÜRKİYE SANAYİ KONGRESİ’nin önemi büyük olmuştur. Böyle bir kongrenin düzenlenmesinde toplumumuzun gösterdiği büyük hassasiyet kıvanç vericidir.

1964 SANAYİ KONGRESİ

15-16-17 Haziran 1964
Ankara

1964 SANAYİ KONGRESİ

TERTİP KOMİTESİ

Şükrü ER

Medeni SOYSAL

Hulusi ÇETİNOĞLU

Sabahattin TEOMAN

Muzaffer UYGUNER

Bekir Sıtkı ORANSAY

Şahin ÇOŞKUN

Selçuk GÜNEL

MMO Başkan

Başkan Vekili

Raportör - MMO

Üye - Sanayi Bakanlığı

Üye - Sanayi Bakanlığı

Üye - Sanayi Bakanlığı

Üye - Devlet Pln. Teşk.

Üye - Türkiye Tic. Od. San. Od. ve

Tic. Borsaları Birliği

PROGRAM

- Açılış Konuşmaları
Şükrü ER - Kongre Başkanı
İsmet İNÖNÜ - Başbakan
Muammer ERTEN - Sanayi Bakanı

Birinci Tebliğ

- Kalkınma Planımızda Sanayinin Yeri
Ziya MÜEZZİNOĞLU - Devlet Pln. Teşk. Müst.
- Birinci Tebliğin Görüşülmesi

İkinci Tebliğ

- Sınai Gelişmede İlmin ve Tekniğin Yeri ve Türkiye'nin Durumu
Doç. Dr. Orhan IŞIK - MMO Başkanı
- İkinci Tebliğin Görüşülmesi

Üçüncü Tebliğ

- Sınai Gelişmemizin Sermaye ve Kredi Bakımından Durumu
Bülent YAZICI - Türkiye İş Bank. Umum Müdürü
- Üçüncü Tebliğin Görüşülmesi

Dördüncü Tebliğ

- Türkiye'de Sınai Gelişme ve Vergi Sistemi
Prof. M. Orhan DİKMEN
- Dördüncü Tebliğin Görüşülmesi

Beşinci Tebliğ

- Vergiler Dışında Resmi Mevzuat ve Sanayimiz
Hulki ALİSBAH
- Beşinci Tebliğin Görüşülmesi

Altıncı Tebliğ

- Sınai Gelişmede Öncelik ve Gerçekleştirilme İmkanları
Y. Müh. F. Şahin ÇOŞKUN - Devlet Pln. Teşk. Uzmanı
- Altıncı Tebliğin Görüşülmesi

Yedinci Tebliğ

- Türkiye'de Sınai Gelişme ve Yabancı Sermaye
Prof. M. Orhan DİKMEN
- Yedinci Tebliğin Görüşülmesi

Sekizinci Tebliğ

- Uluslar Arası İktisadi Münasebetlerimizin Yürütülüşü Açısından Sınai Gelişmemiz
Memduh AYTÜR - Maliye Bakanlığı Müsteşarı
- Sekizinci Tebliğin Görüşülmesi

Dokuzuncu Tebliğ

- Sınai Gelişmeyi Sağlayacak Yeni Bir Amme Hizmeti Düzenlenmesi Zorunluluğu
Prof. Fethi ÇELİKBAŞ - Burdur Milletvekili Eski San. Bak.
- Dokuzuncu Tebliğin Görüşülmesi

Onuncu Tebliğ

- Sanayimizin Gelişmesinde Enfrastrüktürün Önemi
Behçet OSMANAĞAOĞLU - Türkiye Tic. Od. San. Od. ve Tic Bors. Bir.
- Onuncu Tebliğin Görüşülmesi
- Dilekler ve Serbest Saat
- Tertip Komitesi Adına Kongrenin Bitimi Dolayısıyla Şükrü ER'in Konuşması
- Ekler

1962 SANAYİ KONGRESİ

26-28 Şubat 1962
İstanbul

1962 SANAYİ KONGRESİ

TERTİP KOMİTESİ

Y. Müh. Hulusi ÇETİNOĞLU	MMO Yönetim Kurulu
Şükrü ER	MMO Yönetim Kurulu
Doç. Dr. Orhan IŞIK	MMO Yönetim Kurulu
Y. Müh. Cemal ÜNER	MMO Yönetim Kurulu
Prof. İ. Hakkı ÖZ	İTÜ Makina Fakültesi
Prof. Lütfullah ULUKAN	İTÜ Makina Fakültesi
Prof. Nimet ÖZDAŞ	İTÜ Makina Fakültesi
Aziz ERGİN	İTÜ Makina Fakültesi
Doç. Dr. Necmettin ERBAKAN	İTÜ Makina Fakültesi
Doç. Dr. Doğan GÜCER	İTÜ Makina Fakültesi

PROGRAM

26 Şubat 1962 - TAŞKIŞLA Anfı/ 229

- Açılış, Tebliğ Özetlerinin Okunması, Serginin Gezilmesi

Panel I - Sınıf 227

- Hidroelektrik Enerji Kaynaklarının Memleketin Endüstriyel Gelişmesindeki Etkileri
Y. Müh. D. ERİÇ
- Isı Merkezlerinin Sanayi Tesislerindeki Önemi
Prof. F. NARTER
- Ticari Olmayan Enerji Bakımından Türkiye'nin Durumu
Doç. S. SOMER

Panel II - Sınıf 230

- Türkiye'nin Maden Sanayi ve Demir - Çelik Sanayiinin Yakın Geleceğine Toplu Bir Bakış
Doç. Dr. V. AYTEKİN
- Sanayide Ham Madde ve Türkiye'nin Sanayileşmesi Hususunda Bazı Düşünce ve Temenniler
Mak. Müh. E. BEZER
- İnsan Gücünün Değerlendirilmesinde Ağır Endüstrinin Rolü
Y. Müh. Ş. GÜÇERİ

Panel III - Sınıf 231

- Yerli Motor Pompası ve Santrifüj Sanayiinin Önemi
Y. Müh. Y. YARAŞ
- Türkiye'de Kaynak Tekniği
Doç. S. ANIK
- Silo, Un ve Yem Fabrikaları ile Ekmek Fabrikaları Tesisatının Yerli Olarak İmali
Y. Müh. S. KUNKUT

27 Şubat 1962- TAŞKIŞLA

Panel I - Sınıf 227

- Türkiye'nin Traktör İhtiyacı
Prof. Dr. İ. HAKKI
- Türkiye'nin Kamyon İhtiyacı
Prof. Dr. Nimet ÖZDAŞ

Panel II - Sınıf 230

- Sanayide Koordinasyon
Y. Müh. C. ÜNER

- Makina Sanayimizin Problemleri
Y. Müh. T. ÖZKAN
- Memleket Sanayinin Problemleri
H. ŞAHİN - Fabrikatör

Panel III - Sınıf/ 231

- Sanayi Teşebbüslerinde Etüt ve Planlamanın Önemi
Y. Müh. F. ÖRS
- Sanayide Araştırma
Dr. T. NOYAN
- Sanayide Teknik Eleman
Prof. F. AKÜN

27 Şubat 1962- TAŞKIŞLA

Panel I - Sınıf /227

- Türkiye ve Müşterek Pazar Memleketlerinde Sınai Maliyetler
Doç. H. KAZGAN
- Türkiye'de Milli Gelir Potansiyelinin Tespiti
Y. Müh. İ. Ben AYYAT
- Sanayide Teşvik Sistemi
Dr. Müh. İ. KARAYALÇIN

Panel II - Sınıf / 230

- İktisadi Kalkınmamız Hangi Sistemle Olmalıdır?
Y. Müh. M. ERKUNT
- Sanayileşmenin Çeşitli Problemleri
Dr. M. ELMALI
- Sanayi ve Şehircilik
Dr. R. Y. KELEŞ

Panel III - Sınıf/231

- Tekstil Sanayinin Islahı ve İnkişaf İmkanları
Doç. M. KÖSEOĞLU
- Kaldırma Makinaları
Prof. G. DOSDOĞRU

28 Şubat 1962 - TAŞKIŞLA (Sınıf /227, 230 ve 231)

- Panel Çalışmaları Sonuçlarının Görüşülmesi

28 Şubat 1962 - TAŞKIŞLA Anfi/229

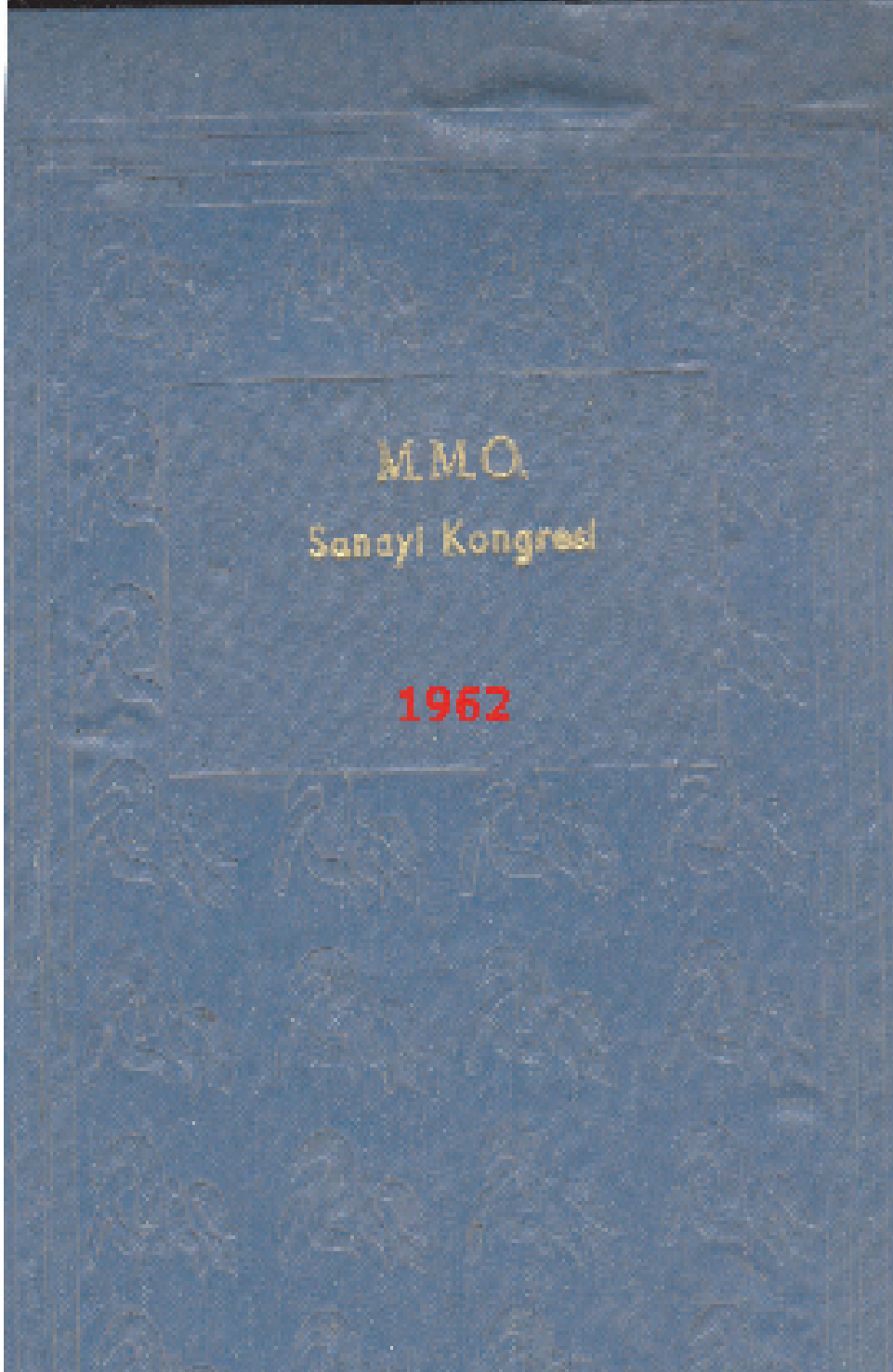
- Panel Çalışmalarının Genel Kurula Sunulması

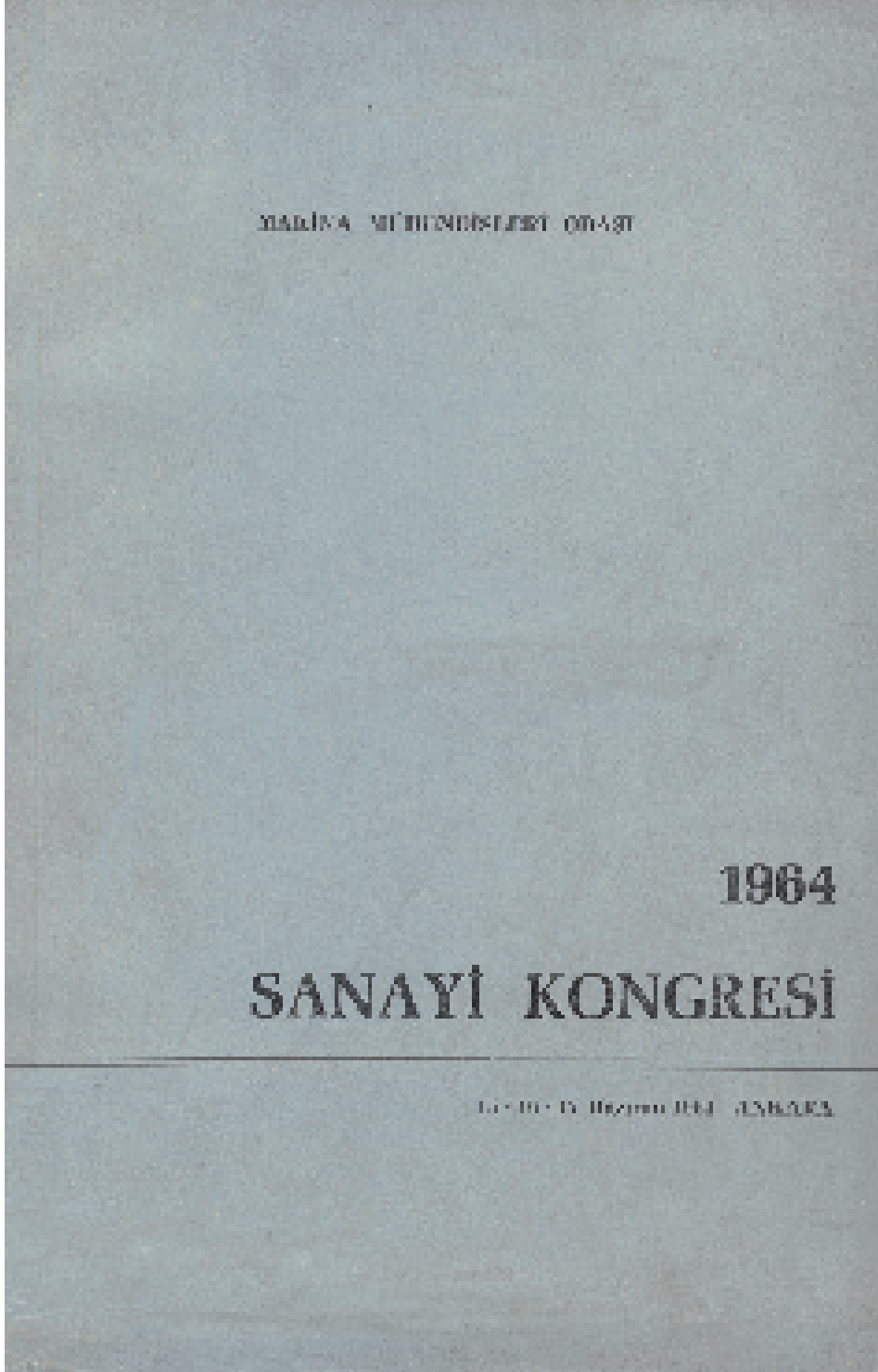
SANAYİ KONGRELERİ
ODA YAYINLARI DİZİNİ

1. 1962 Sanayi Kongresi
2. 1964 Sanayi Kongresi
3. 1972 Türkiye Sanayi Kongresi
Cilt-1 Yayın No : 83
4. 1972 Türkiye Sanayi Kongresi
Cilt-2 Yayın No : 83
5. 1972 Türkiye Sanayi Kongresi
Cilt-3 Yayın No : 83
6. 1974 Sanayi Kongresi
Yayın No : 95
7. 1974 Sanayi Kongresi Sınai Yatırımların Finansmanında Yurt Dışında Çalışan İşçilerin Tasarruflarından Yararlanma Olanakları
8. 1974 Sanayi Kongresi Türkiye'de Sanayileşme Politikası ve Yatırımların Parasal Kaynakları
9. 1976 Sanayi Kongresi Teknoloji ve Teknoloji Transferi
Yayın No :106
- 10.1976 Sanayi Kongresi Tarihsel Gelişimi İçinde Türkiye Sanayii
Yayın No :106/1
- 11.1976 Sanayi Kongresi Türkiye Sanayiinde Tekelleşme
Yayın No :106/2
- 12.1976 Sanayi Kongresi Sanayide Girdiler Sorunu
Yayın No :106/3
- 13.1976 Sanayi Kongresi Türkiye Sanayiinin Yapısal Sorunları
Yayın No :106/4
- 14.1976 Sanayi Kongresi 1950-60 Döneminde Sanayileşme
- 15.1976 Sanayi Kongresi Teşvik Tedbirlerinin Sektörel ve Bölgesel Dağılımı
- 16.1987 Sanayi Kongresi Bildiriler Kitabı
Yayın No : 127
- 17.1989 Sanayi Kongresi Bildirileri
Yayın No :134/1
- 18.1989 Sanayi Kongresi Tartışmalar
Yayın No :134/II
- 19.1991 Sanayi Kongresi Bildiriler Kitabı
Yayın No :148/1
- 20.1991 Sanayi Kongresi Tartışmalar Kitabı
Yayın No : 148/2
- 21.1991 Sanayi Kongresi Otomotiv ve Yan Sanayi Sektör Raporu
Yayın No : 149/1

- 22.1991 Sanayi Kongresi Tekstil Sektör Raporu
Yayın No :149-2
- 23.1991 Sanayi Kongresi Savunma Sanayi Sektör Raporu
Yayın No :149-3
- 24.1991 Sanayi Kongresi Elektronik Sanayii Sektör Raporu
Yayın No :149-4
- 25.1991 Sanayi Kongresi Makina Yapım Sanayii Sektör Raporu
Yayın No :149-5
- 26.1991 Sanayi Kongresi Tarımsal Sanayiler Sektör Raporu
Yayın No :149-6
- 27.1991 Sanayi Kongresi Mühendislik Hizmetleri Sektör Raporu
Yayın No :149-7
- 28.1991 Sanayi Kongresi Demir Çelik Sektör Raporu
Yayın No :149/8
- 29.1991 Sanayi Kongresi Türkiye’de Mak. Müh. ve Eğitimi Değ.
Yayın No : 149/9
- 30.1991 Sanayi Kongresi Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi
Yayın No :149/10
- 31.1991 Sanayi Kongresi Sanay ve Çevre Sektör Rap.
Yayın No : 149/11
- 32.1991 Sanayi Kongresi Sergi Kataloğu
- 33.1993 Sanayi Kongresi Türk Otomobil Sanayi Verimlilik Analizi
Yayın No :159
- 34.1993 Sanayi Kongresi Bildiriler Kitabı 1. Cilt Türkiye Sanayiinin Rekabet Gücü ve Stratejisi
Yayın No :160
- 35.1993 Sanayi Kongresi Demir Çelik Sektöründe Rekabet Gücü ve Stratejisini Oluşturan Faktörler
Yayın No:160/1
- 36.1993 Sanayi Kongresi Küçük ve Orta Ölçekli İşlet. Rekabet Gücü
Yayın No:160/2
- 37.1993 Sanayi Kongresi Bildiriler Kitabı 2. Cilt Yeni Üretim Süreci Perspektifinde Kalite ve Türkiye’de Durum
Yayın No : 161
- 38.1993 Sanayi Kongresi Bildiriler Kitabı 3. Cilt Kamu Sektöründe Devletin Rolü: KİT’ler : Değerlendirme Öneriler ve Özelleştirme
Yayın No :162

- 39.1993 Sanayi Kongresi KİT. Raporu Seka İncelemesi
Yayın No : 165
- 40.1995 Sanayi Kongresi'ne Doğru Gümrük Birliğine Doğru Sanayi Sektörlerimiz
Sempozyumu Bildiriler Kitabı
Yayın No :184
- 41.1995 Sanayi Kongresi Bildiriler Kitabı 1-2 "Rant Ekonomisinden Üretim Ekono-
misine"
Yayın No : 186
- 42.1997 Sanayi Kongresi'ne Doğru Gümrük Birliğinin Birinci Yılında Sanayi Sek-
törlerimiz Sempozyumu Bildiriler Kitabı
Yayın No : 188
- 43.1997 Sanayi Kongresi Bildiriler Kitabı "Toplu Bakış"
Yayın No : 209
- 44.Sanayi Kongresi '99 Bildiriler Kitabı
Yayın No : 234
- 45.TMMOB Sanayi Kongresi 2001 "Küreselleşme ve Sanayileşme" Sanayi Bildiriler
Kitabı
Yayın No : E/2001/291

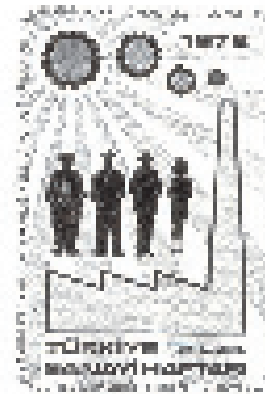
TEKNIK
MÜHÜR MÜHÜRÜMÜLİKİ ÖDÜSÜ
Sayı No : 41

1972

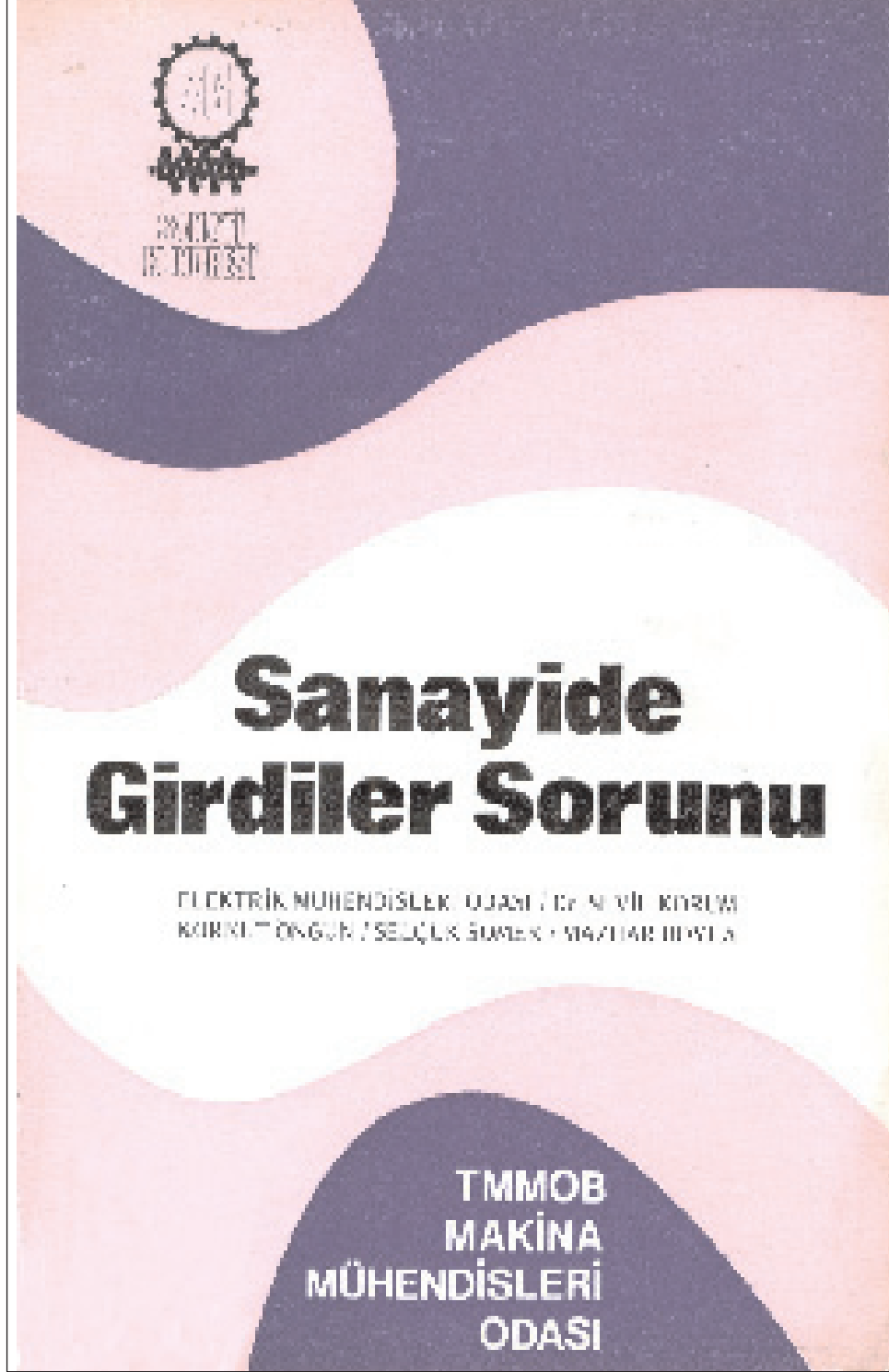
TÜRKİYE SANAYİ KONGRESİ

CİLT I

İŞNATİ VE TİPİNOLOJİ BAKANLIĞI
İŞNATİ VE TİPİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
TE
MÜHÜR MÜHÜRÜMÜLİKİ ÖDÜSÜ

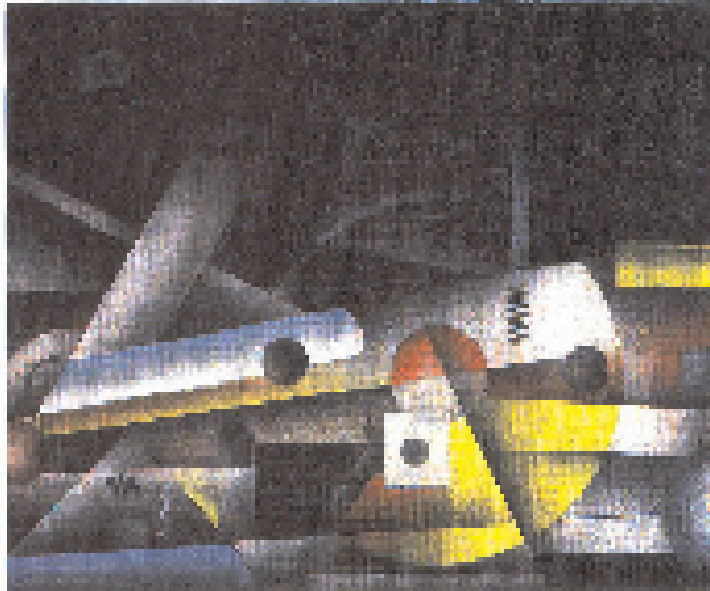

tmmob
makina mühendisleri odası

**1987
SANAYİ KONGRESİ
BİLDİRİLERİ**

9-15 KASIM 1987 ANKARA

YAYIN NO: 127

Immobilite
makina mühendisleri odası

1989 SANAYİ KONGRESİ BİLDİRİLERİ (I)

Sanayi Kongresi
Sergisi
4-9 ARALIK 1989

TMMOB Yayın No : 134/ I

tmmob
makina mühendisleri odası

1991 SANAYİ KONGRESİ

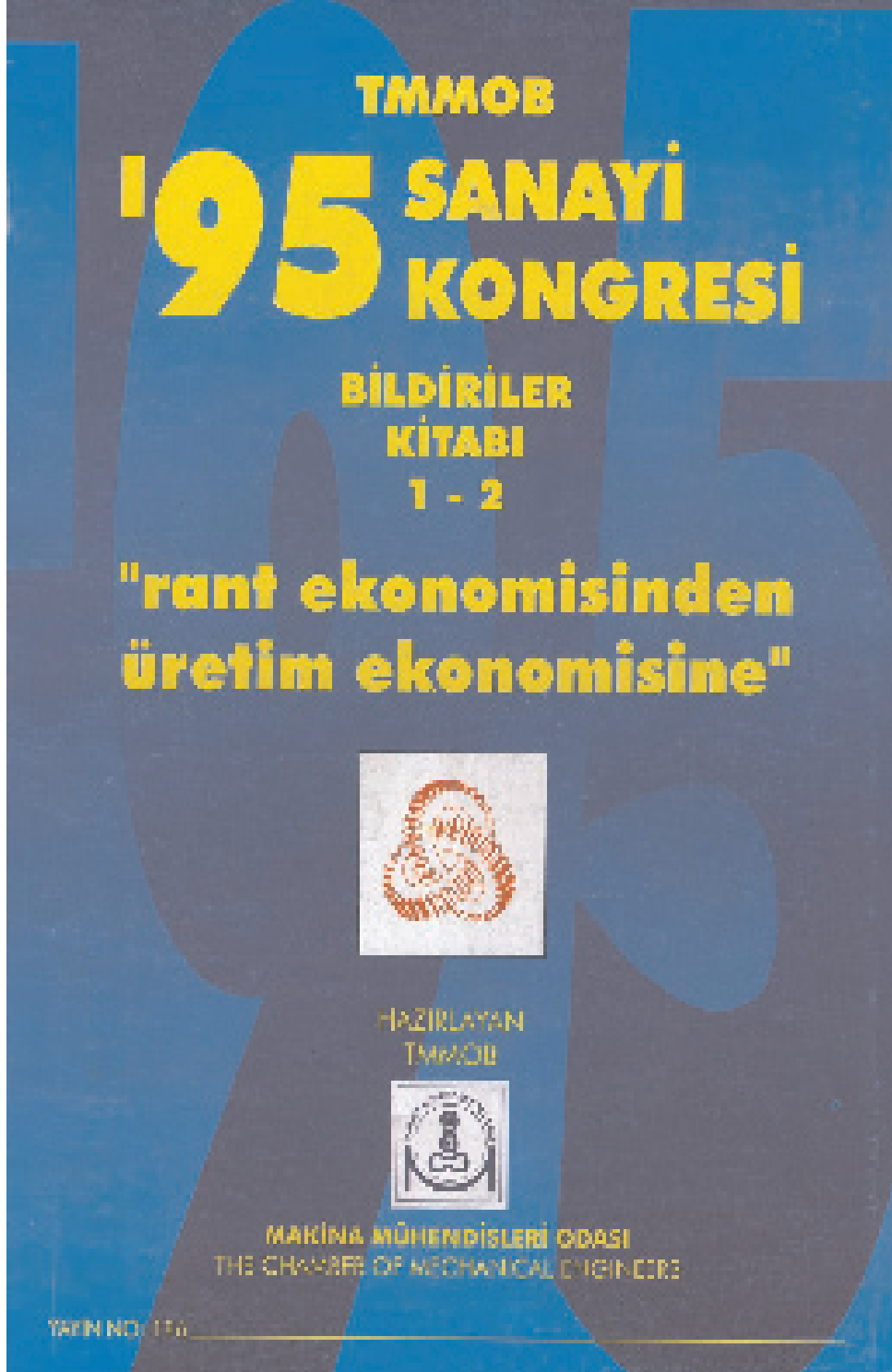
1991 SANAYİ KONGRESİ- BİLDİRİLER KİTABI

KASIM 1991

İstanbul - TÜRKİYE - 1991 - 20 HEMERKEDİCİSİZ

Yayın no : 148 - 1

TMMOB
Makine Mühendisleri Odası

ŞANAYİ KONGRESİ '99

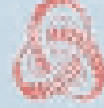
Bildiriler Kitabı

Yayın No 234

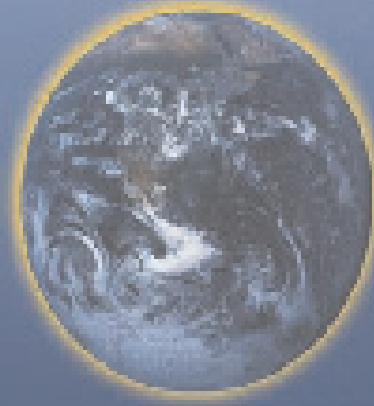
tmmob
makina mühendisleri odası

TMMOB SANAYİ KONGRESİ 2001

"KÜRESELLEŞME VE SANAYİLEŞME"

BİLDİRİLER KİTABI

30 Kasım - 1.3 Aralık 2001 - İSTANBUL

Yayın No: E:2001/291